

Mukétímù **Di mpátíri tɔ̀ tìì nàaṅ̀tì**

Mukétímù kó dipátíri ti náá mMɔ̀yiisi do bè duós nKuyie nkuós Sinaii tārì kédèè kè bèe báátímè mme kékété ke bo ta Kuyie mbè duós ndiì èi. Bè de nkèté kétuàke Kadeesi Badinna tenkè kè dè nkpaá bè bo tamè diheì mǎà, kè bè né depe bè bo tamè de kó diheì. Kè Kuyie nyṹs mbe to, kè bèe fité ke dò yebie nsipísìnàà dikpáà mieke, kè dè mboní kè bè baa tuàke Mɔ̀abu tenkè mukókúyó nkóò dàméèrì bakù youú. Isidayeeriibe do dò nké de nyíté kéta Kuyie mbè duós nkèè tenkè Kannahã.

De kó dipátíri sɔ̀tè Mudennimù kó dipátíri nè ikuós niübè pátíri ye kó tináaṅ̀tì nti, ke benkú Kuyie nkó benitibè do cĩnnimè, kè be tákùmè níí bonke di nyiè kèwète kétonkè diterì. Nè memme kè Kuyie nkuu me mpĩ nku nùù kù bè dɔ̀unnè di ke dó ké di dò. Kè Mɔ̀yiisi ncómmú benitibè cuokè ke náá mbenitibè Kuyie nhò nàké tì, ke kù bàá mbenitibè kpéí.

Di mpátíri nàaṅ̀tì duós ke dómme

1. Bè do kérémmè ditārì Sinaii kó dikpáà mieke 1:1-10:10
2. Bè itémè Sinaii ke ta Mɔ̀abu biriku 10:11-21:35
3. Bè bomè Mɔ̀abu tenkè:
Badaki do yèmmè Badammuu bɔ̀nté
Isidayeeriibe kusĩnkù 22-24
Bè yeténèmè Kuyie, mucèmmu sɔ̀témè nè ikuós
maì de kó tináaṅ̀tì 25-36

ISIDAYEERIBE DO KÉRÍME DITĀRÌ SINNAII KÓ DIKPÁÀ

Bè kàammè Isidayeeribe meketimè

¹ Isidayeeribe yè Esibiti kè dè mmàke dibenni ndi.

Dibenni déri kóo tánkù odéri kó diyìe ketirì, kè ti Yìe nKuyie mbéinnè Mòyiisi Sinaii kó dikpáà ku taummè tou mièke ke dò: ² Kaannè Isidayeeribe

kéntũ mbe naàmùnti tũmmè titòbè nè be cǎĩ tũ ntũmmè sitòbè, di kaa mbèè kó dimàà tu benitidaabè kèwāri bá wè o yètìrì. ³ Mòyiisi fǎ nnè Anò di

kaa nyIsidayeeribe bèè màke yebie nsipísidé kènto ke deètinko bèè bo na kékote mudoò be tĩrè dõmmè.

⁴ Bá kùù naàmùnkù be cǎĩ mièke dí deite okóti òmáà òmáà kè bè ndi neínè. ⁵ Nte bèè yóó di neínè be yètè: Dubenni kó kunaàmùnkù mièke, Sedeuu bire Edisuu.

⁶ Simmeòò kòku mièke, Sudisadaii bire Sedumieri.

⁷ Sudaa kòku, Amminadabu bire Nasòò.

⁸ Isakaa kòku, Suaa bire Netanneyeedi.

⁹ Sabunòò kòku, Edonni bire Ediabu.

¹⁰ Sosèfu kó ibí Efadaimmu nè Manansee be kó tinaàmùnti kòbe:

Efadaimmu kòku, Ammiudi bire Edisama.

Manansee kòku, Pedasuu bire Kammidiyeedi.

¹¹ Bensamee kòku, Kideonii bire Abidanni.

¹² Danni kòku, Amisadaii bire Ayiesee.

¹³ Asee kòku, Okadanni bire Pakiyeedi.

¹⁴ Kadi kòku, Deuyeedi bire Ediasafu.

¹⁵ Nefutadaii kòku, Enanni bire Aida.

¹⁶ De kó benitibè do tú bè tǎátè bèmbè. Bè do tú bèè kòti bèmbè be botí mièke ke ni benitibè sikoupi. ¹⁷ Mèmme Mòyiisi nè Anò kè bèè túóté de

kó benitìbè bè tǎāté bè, ¹⁸ kětíí nyIsidayeeribe bemou otánkù dèrì kó diyìè ketirì, kè Isidayeeribee bate be naàmùntì nè be cǐí, kè bèè dei bèè mǎke yebie nsipísìdé sìdé kéndèètìnkò.

¹⁹ Mèmmè Mǎyìisi bè kàammè Sinaii kó dikpáà miéke ti Yìè nKuyie ndo tì nhò nàké ke yè ndè ndòmmè.

Bè ketémè mukàmmù

²⁰ Bè bate dìi mǎnnì Dubenni wèè tu Isidayeeribe kóo po kó kunaàmùnkù kédeè kè bèè kaa mbèè kó dimàà tǔàke yebie nsipísìdé kéndèètìnkò, bèè dò mbè bo na kékòte mudoò.

²¹ Bè do kaa mbè Dubenni kó kunaàmùnkù bè do bo sikǎupíísìnàà nè sikǎupísìkuà nè sikǎusìnùmmù ndi (46500).

²² Kè bèè bate Simmèǎǎ kó kunaàmùnkù kékaa mbèè mǎke yebie nsipísìdé kéndèètìnkò benitidaabè mǎà kǎwǎri be yètè. ²³ Kè bè mbo sikǎupíísìnùmmù nè sikǎupísiwei nè sikǎusitǎāti (59300).

²⁴ Kè bèè bate Kadi naàmùnkù kǎbe be cǐí dò ndòmmè benitidaabè, bèè mǎke yebie nsipísìdé kéndèètìnkò bèè dò nkéna kékòte mudoò. ²⁵ Kè bè mbo sikǎupíísìnàà nè sikǎupíísìnùmmù nè sikǎusìkuà nè sipíísìnùmmù (45650).

²⁶ Kè bèè bate Sudaa naàmùnkù kǎbe be cǐí dò ndòmmè benitidaabè, bèè mǎke yebie nsipísìdé kéndèètìnkò bèè dò nkéna kékòte mudoò. ²⁷ Kè bè mbo sikǎupíísìyiekè nè sikǎupíísìnàà nè sikǎusìkuà (74600).

²⁸ Kè bèè bate Isakaa naàmùnkù kǎbe be cǐí dò ndòmmè benitidaabè bèè mǎke yebie nsipísìdé kéndèètìnkò, bèè dò nkéna kékòte mudoò, ²⁹ kè

bè ríbo sikəupírísìnùmmù nè sikəupísìnàà nè sikəusìnàà (54400).

³⁰ Kè bèe bate Sabunəə naàmùnkù kəbe be cǎĩ dò ndòmmè benitidaabè bèè m̀̀ke yebie nsipísídé kéndèètínko bèè dò nkéna kékəte mudoo, ³¹ kè bè ríbo sikəupírísìnùmmù nè sikəupísìyiekè nè sikəusìnàà (57400).

³² Kè bèe bate Sosefu biré Efadaimmu kó kunaàmùnkù kəbe be cǎĩ dò ndòmmè benitidaabè bèè m̀̀ke yebie nsipísídé kéndèètínko, bèè dò nkéna kékəte mudoo, ³³ kè bè ríbo sikəupírísìnàà nè sikəusìnùmmù (40500).

³⁴ Kè bèe bate Manansee, Sosefu biré terè kó kunaàmùnkù kəbe, benitidaabè bèè m̀̀ke yebie nsipísídé kéndèètínko, bèè dò nkéna kékəte mudoo, ³⁵ kè bè ríbo sikəupírísitàāti nè sikəupísídé nè sikəusídé (32200).

³⁶ Kè bèe bate Bensamee kó kunaàmùnkù kəbe be cǎĩ dò ndòmmè benitidaabè bèè m̀̀ke yebie nsipísídé kéndèètínko, bèè dò nkéna kékəte mudoo, ³⁷ kè bè ríbo sikəupírísitàāti nè sikəupísìnùmmù nè sikəusìnàà (35400).

³⁸ Kè bèe bate Danni kó kunaàmùnkù kəbe be cǎĩ dò ndòmmè, benitidaabè bèè m̀̀ke yebie nsipísídé kéndèètínko, bèè dò nkéna kékəte mudoo, ³⁹ kè bè ríbo sikəupírísikuò nè sikəupísídé nè sikəusìyiekè (62700).

⁴⁰ Kè bèe bate Asee kó kunaàmùnkù kəbe be cǎĩ dò ndòmmè, benitidaabè bèè m̀̀ke yebie nsipísídé kéndèètínko, bèè dò nkéna kékəte mudoo, ⁴¹ kè bè ríbo sikəupírísìnàà nè tekəupíítè nè sikəusìnùmmù (41500).

⁴² Kè bèe bate Nefutadii kó kunaàmùnkù kəbe be cǎĩ dò ndòmmè, benitidaabè bèè m̀̀ke yebie

nsipísidé kéndèètìnkò, bèè dò nkéna kékòte mudòò. ⁴³ Kè bè ríbo sikòupírísìnùmmù nè sikòupísitàãti nè sikòusinàà (53400).

⁴⁴ Mèmmè Mòyiisi nè Anòò nè Isidayeeribe kó tinaàmùnti tepíítè nè tidéti kó bekótíbè kàammè Isidayeeribe be cǎi dò ndòmmè. ⁴⁵ Kè bèè bate bèè màke yebie nsipísidé kéndèètìnkò bèè dò nkéna kékòte mudòò, ⁴⁶ kè bèè wǎnné bemà kémbò sikòupíkòùsikuò nè sikòupísitàãti nè sikòusinùmmù nè sipísìnùmmù (603550). ⁴⁷ Bè né í nwǎnnénè Defii kó kuwò nke kàa.

Defiibe kó mutǎmmú

⁴⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: ⁴⁹ A báá kaa nDefii kó kuwò, a báá bè kàannè Isidayeeribe. ⁵⁰ Á bè duó mmetaummè tou kó mutǎmmú, kè bè ndake n nenti kpéi nnè dèè kó dimàà cénke tú metaummè tou kperè. Bèè yó ntòu n taummè tou nè di nenti, bèè yó nte de kó mutǎmmú, kè di báté dè bèè yóó fité metaummè tou. ⁵¹ Kè metaummè tou do nkésòò ndikari bèè yóó di kpèété, kè di tùòke di bo cómmú dè, bèè di cònné. Wèè í tú Defii botí kou kòò di tǎnnè bèè ò kùò. ⁵² Isidayeeribe bá dii tǎnni di níi báté di kó mǎfiè, di kó mecannimè borè. ⁵³ Kè Defiibe bèè báté kǎfité metaummè tou, kè dèe yie mmí nKuyie nkè m mièke báá do Isidayeeribe. Defiibe bèè yó mpí metaummè tou mièke mutǎmmú.

⁵⁴ Mèmmè kè Isidayeeribe tǎnne weti weti ti Yiè nKuyie nnáké ti Mòyiisi be kpéi nkòò ti mbè nàké.

2

Bè kànnè mèè botí Isidayeeribe

¹ De kó difõnkúò kè ti Yiè nKuyie nnáké Møyiisi ke dò: ² Isidayεεribe bá dìi tĩnni dì níi báté di wuò nkó mεcannimè borè kéfité metaummè tou, ké ndi ciénnè.

³⁻⁸ Sudaa kó ditĩnni kàbe nè Isakaa kperi kàbe nè Sabunᵋ kperi beè yóó wēnné kébáté metaummè tou diyie yìèní kèè bíékè, Sudaa kó mεcannimè borè.

Kè Amminadabu bire Nasõ nni Sudaa kàbe kó dihããpòntĩnni kè di mbo behããpòmbè sikòupírísìyiekè nè sikòupísìnàà nè sikòusìkuò (74600).

Kè Suaa bire Netanne yeedi nni Isakaa kàbe kó dihããpòntĩnni behããpòmbè sikòupírísìnùmmù nè sikòupísìnàà nè sikòusinàà (54400).

Kè Edonni bire Ediabu ni Sabunᵋ kàbe kó dihããpòntĩnni behããpòmbè sikòupírísìnùmmù nè sikòupísìyiekè nè sikòusinàà (57400).

⁹ Kè bèε wēnné bemᵋu kémbo behããpòmbè tekòupíkùtè nè sikòupírísìni nè sikòupísìkuò nè sikòusinàà (186400).

Beè kó dihããpòntĩnni níi yóó niité kéíté.

¹⁰⁻¹⁶ Dubenni kó ditĩnni kàbe nè Simmeõ kó ditĩnni kàbe nè Kadi kó ditĩnni kàbe beè yóó wēnné kébáté metaummè tou bakù cànkù bíékè, Dubenni kó mεcannimè borè.

Kè Sedeuu bire, Edisuu nni Dubenni kó dihããpòntĩnni behããpòmbè sikòupírísìnàà nè sikòupísìkuò nè sikòusinùmmù (46500).

Kè Sudisadaii bire Sedumieri nni Simmeõ kó ditĩnni kàbe behããpòmbè sikòupírísìnùmmù nè sipísìwei nè sikòusitããti (59300).

Kè Deuyεedi bire Ediasafu nni Kadi kó ditĩnni kàbe behããpòmbè sikòupírísìnàà nè sikòupísìnùmmù nè sikòusìkuò nè sipísìnùmmù (45650).

Kè bèε wēnné bεmou kέmbo behāāpòmbè tekouρίkòùpíítè nè sikouρίpísìnùmmù nè tekouρίítè nè sikousìnàà nè sipísìnùmmù (151450).

Bεè yó mpokoo Sudaa nè o kàβε βε kó yetĩrè.

¹⁷ Bε kó difōnkúò kè Defiibe tūnne nè metaummè tou, Defiibe kó dikarì dii ní yó mbo δε cuokè. Bè yó ntū mbè bàté mèè botí nku κε iiti, bá wè ò ní yó mbo o kó mecannimè borè ndε.

¹⁸⁻²⁴ Efadaimmu kó ditĩnnì kàβε nè Manansee kperi bεè yóò wēnné kέbáté metaummè tou diyie taà kèè bíékè Efadaimmu kó mecannimè borè.

Kè Ammiudi bire Edisama nni Efadaimmu kàβε kó dihāāpòntĩnnì behāāpòmbè sikouρίpísìnàà nè sikousìnùmmù (40500).

Kè Pedasuu bire Kammidiyεeri nni Manansee kàβε kó dihāāpòntĩnnì sikouρίpísitāāti nè sikouρίsidé nè sikousidé (32200).

Kè Kideonii bire Abidanni nni Bensameε kàβε kó dihāāpòntĩnnì behāāpòmbè sikouρίpísitāāti nè sikouρίpísìnùmmù nè sikousìnàà (35400).

Kè bèε wēnné bεmou behāāpòmbè tekouρίkòùpíítè nè sikouρίpísini nè tekòùtè (108100).

Bεè ní yó ntú ditĩnnì tāānnì kέíté.

²⁵⁻³¹ Danni kó ditĩnnì kàβε nè Aσεε kó ditĩnnì kàβε nè Nεfutadii kó ditĩnnì kàβε βεè yóò wēnné kέbáté metaummè tou bakù yóú bíékè, Danni kó mecannimè borè.

Kè Amisadaii bire Ayiesεε nni Danni kó dihāāpòntĩnnì kàβε behāāpòmbè sikouρίpísikuò nè sikouρίsidé nè sikousiyiekè (62700).

Kè Okadanni bire Pakiyεedi nni Aσεε kó dihāāpòntĩnnì kàβε behāāpòmbè sikouρίpísìnàà nè tekouρίítè nè sikousìnùmmù (41500).

Kè Enanni birε Aida nni Nefutadii kó dihããpòntĩnni sikəupírísìnùmmù nè sikəupísitàãti nè sikəusìnàà (53400).

Kè bèε wěnné bεməu behããpòmbè tekəupíkòtè nè sikəupírísìnùmmù nè sikəupísìyiekè nè sikəusikuò (157600).

Bεè ní yó ntú besəmbε kéité.

Bá dìi ããpòntĩnni ní yó mbo di kó mecannimè borè ndε.

³² Isidayεεribε mβε bè do kàa mbè ké bè bàte bε cěĩ dòm̄mè, bε kó yehããpòntĩrè yeməu kè yèε wěnné kémbο behããpòmbè sikəupírísikuò nè sikəupísitàãti nè sikəusìnùmmù nè sipísìnùmmù (603550). ³³ Bè me nyí nkàannè Defiibε Isidayεεribε təbè cuokè ti Yiè nKuyie ndo ti nàké Məyiisi kε yě ndè ndòm̄mè.

³⁴ Kè Isidayεεribεε tũnne weti weti ti Yiè nKuyie ndo nàké tì Məyiisi. Mεm̄mε kè bèε cómmú bεma bεma bε cannimè dò ndòm̄mè. Mεm̄mε bè ìtémè bε karì bá wè o naàm̀nkù dòm̄mè nè o cĩtè.

3

Defiibε kó mutəmmú dò nkéndòm̄mè

¹ Nte Məyiisi nè Anə bε kó iwuə. Ti Yiè nKuyie ndo yóó béinnè Məyiisi Sinaii tãrì ìnkè kè Anə m̀kε ibí ìnàà ndi ìi yètè tu: ² Nadabu wεè do tú Mpo, kénante Abiu, kòo nante Edeasaa nè Itamaa. ³ Anə kó ibí nyi mεm̄mε, bè do còú mbèè yə mεkùò nke bè cãnné kè bè bo mpĩ nyikuó təmmú. ⁴ Nadabu nè Abiu kè bèε kú Sinaii kó dikpàà metaummè tou b̀òr̀ǹǹù, kε yě bè do t̀ònn̄m̄m̄ε ti Yiè nKuyie ntihúúnti muhãã nsóntíke k̄m̄u. Bè do yóó kú kε

í mọ́ke ibí. Edeasaa nè Itamaa kẹ̀ bẹ̀e sọ́oté kẹ́mpínnè bẹ̀ cice Anọ́ ikuó tǎmmú.

⁵ Mènmè kẹ̀ ti Yiè nKuyie mbéinnè Mọ̀yiisi ke dọ̀: ⁶ Duó nkẹ̀ Defii kó kuwuo nkọ̀bẹe tínní, kàa bẹ̀ duó nhAnọ́ kẹ̀ bẹ̀ nwē nke pfi mmutǎmmú. ⁷ Kẹ̀ bẹ̀e nhò teénnè kẹ̀ bẹ̀ mpfi mmutǎmmú metaummè tou, Isidayeeribe bẹ̀mọ̀u kpeí. ⁸ Bẹ̀e yó ndake metaummè tou kó tinenti kpeí kẹ́mpfi nyIsidayeeribe kó mutǎmmú metaummè tou. ⁹ Á duó nDefiibe Anọ́ nè o bí, mfi bẹ̀ dèite Isidayeeribe miẹke ke yé nhá bẹ̀ mbè duó. ¹⁰ Anọ́ nè o bí bẹ̀e máà yó ntú ikuó niúbè, kẹ́mpfi nyikuó tǎmmú, kẹ̀ wèè í tú Defii botí kou kòò kàáké de kó mutǎmmú bẹ̀e ò kù.

¹¹ Kẹ̀ ti Yiè nKuyie nní nsọ́ké ku náaanti kẹ́bẹi nke dọ̀: ¹² Mfi tǎáté Defiibe Isidayeeribe sọ̀mbe cuokè, kẹ̀ bẹ̀ bo sọ́utè bẹ̀è tu Mpo bẹ̀ kó difò̀tìrì kẹ́mpfi n tǎmmú, mfi bẹ̀ te. ¹³ Ke yé bẹ̀è tu Mpo bẹ̀ kó dimàà tumè n kọ̀be mbe. M poté dìi yiè Esibiti tenkè miẹke bẹ̀è tu Mpo, de yiè ndi n cǎ́nnémè Isidayeeribe miẹke bẹ̀è tu Mpo nè bẹ̀ wũs pié ì bí ketiyi kẹ̀ ì tu idaai, kẹ̀ dè bo ntú mí ndi Yiè nKuyie n kperè.

Bè kàammè Defiibe kó kubotí

¹⁴ Mènmè kẹ̀ ti Yiè nKuyie nnáké Mọ̀yiisi Sinaii kó dikpàà miẹke ke dọ̀: ¹⁵ Á kaa nDefii kó ibí initidaai bẹ̀ naàmùnti nè bẹ̀ cǎ́i, kẹ́keténè ì mọ́ke otà̀nkù òmáà òmáà kẹ́ndeètinko.

¹⁶ Kẹ̀ Mọ̀yiisii tũ̀nne ti Yiè nKuyie nhò nàké tì ké bẹ̀ kàa.

¹⁷ Nte Defii bí kó yeyètè: Kerisonni nè Keati nè Medadi. ¹⁸ Kẹ̀ Kerisonni kó ibí ntú: Dibini nè Simèii. Bẹ̀ kó tinaàmùnti nti mèmme. ¹⁹ Kẹ̀ Keati kó ibí ntú: Amudamu nè Isaadi nè Ebunọ́ nè Usiyèdi. Bẹ̀

kó tinaàmùntì nti memme. ²⁰ Kè Mèdadi kpèyi ntú: Madi nè Musi. Defii kó ibí nyi memme be naàmùntì nè be cǐí.

²¹ Kerisonni kó tinaàmùntì do tú: Dibunii kòku nè Semmeii kòku kè bè ntú Kerisonniibe. ²² Kè bèe bè kàa nkétuoté initidabí ìi màke otànkù kénto ke deètinko kè bè mbo sikòupísíyiekè nè sikòusinùmmù (7500). ²³ Kerisonniibe kó tinaàmùntì kòbe beè do kari metaummè tou fònkúo diyìe taà kèe bíékè.

²⁴ Dayeedi bire Ediasafu weè do tú be kó tɛcǐètè kóo kótì. ²⁵ Kerisonniibe kó mutǎmmú do tú bè bo ndakemè metaummè tou kpéi nnè kuyààkù kùu dì dàátí nè kùu kpetí dibòrì. ²⁶ Nè tìi fité kudànkù nè kùu kpetí ditowaà kó dibòrì nè de kó iwǐi bè òò pítínné ì de kó tiyààtì.

²⁷ Keati kó tinaàmùntì do tú: Amudaabe nè Isaabe nè Ebunòobe nè Usiyeedibe be kó tinaàmùntì nti memme. ²⁸ Kè bèe bè kàa nkétúóté initidabí ìi màke otànkù òmáà kèndeètinko kè bè ríbo sikòupísini nè sikòusikuò (8600) beè do pǐ mmetaummè tou kó mutǎmmú. ²⁹ Keatiibe kó tinaàmùntì kòbe beè do kari metaummè tou bakù cǎnku bíékè. ³⁰ Usiyeedi bire Edisafǎa weè do tú be cǐètè kóo kótì. ³¹ Beè do te bè bo ndakemè metaummè tɔu kpéi nnè tábùrì nè tɛfitíkèkètè nè yewũòtǎrè nè tinentì teti bè pǐnnè tì ikuó tǎmmú nè kuyààkù de mièke kòku nè iwǐi ìi kù pìitínè.

³² Beè do pǐ mmetaummè tou mièke mutǎmmú kè be kóo kótì tu ikuó nùtì Anòo bire Edeasaa, kè weè mbè baké.

³³ Mèdadi kó tinaàmùntì kòbe do tú: Madiibe nè Musiibe. Mèdadi kó tinaàmùntì nti memme. ³⁴ Kè bèe kaa nyinitidabí ìi màke otànkù kénto ke deètinko kè bè mbo sikòupísikuò nè sikòusidé (6200). ³⁵ Kè

Abiyai birɛ Sudiyɛɛdi wɛ̀è ntú bɛ kó tɛɕfɛ̀tè kóo kóti, bɛ̀è do kari metaummè tou bakù you. ³⁶ Medadi kó tinaàmùnti kɔ̀bɛ kó mutōmmú do tú bɛ̀ bo ndakɛ̀mè metaummè tou kó tidabɛ̀ɛti kpríi nnè ticádɔ̀ɔ̀ti nɛ̀ yɛ̀sā̀nkè nɛ̀ yɛ̀ kó yɛ̀tɛ̀itiyè nɛ̀ di kó tinɛ̀nti tɛ̀ti timɔ̀. ³⁷ Bɛ̀è do dakɛ̀nè metaummè tou kó kudā̀nkù kó yɛ̀sā̀nkè kpríi nnè yɛ̀ kó yɛ̀tɛ̀itiyè nɛ̀ dɛ̀ kó ibaàkè nɛ̀ dɛ̀ kó iwɛ̀ĩ.

³⁸ Mɔ̀yiisi nɛ̀ Anɔ̀ɔ̀ nɛ̀ bɛ̀ bí kè bɛ̀ɛ kari metaummè tou diyè yì̀nì kèè bíékè dibò̀rì bo kèè bíékè, kɛ̀mpĩ nyikuú tōmmú Isidayɛ̀ribɛ̀ kpríi. Kè wè̀è í tú Defii botí kou kɛ̀ dè tó̀nko, bɛ̀ɛ ò̀ kùɔ̀.

³⁹ Kè bɛ̀ɛ kaa nDefiibɛ̀ kétúóté initidabí ì̀ m̀̀kɛ̀ otā̀nkù kɛ̀ndɛ̀ɛ̀tinko, bɛ̀mɔ̀u kè bɛ̀ m̀bo sikɔ̀upírísidè nɛ̀ sikɔ̀upísidè (22000). Mɔ̀yiisi nɛ̀ Anɔ̀ɔ̀ bɛ̀è do bɛ̀ kàa kɛ̀ntũ̀ mɛ̀ naàmùnti dò̀ ndò̀mmè, ti Yiè nKuyie ndo bɛ̀ nà̀kémè.

Bè cè̀tènè̀mè Defiibɛ̀ bɛ̀è tu Mpo

⁴⁰ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yiisi kɛ̀ dò̀: Kaa ny-Isidayɛ̀ribɛ̀ bɛ̀è kó dimà̀ tu Mpo bɛ̀mɔ̀u, kɛ̀kɛ̀tɛ̀nè ibí ì̀ m̀̀kɛ̀ otā̀nkù ò̀mà̀ kɛ̀ndɛ̀ɛ̀tinko, á bɛ̀ kàa nkéwā̀ri bɛ̀ yètè. ⁴¹ Kàa dè̀, á túóté Defiibɛ̀ kè bɛ̀ nni nduú, Isidayɛ̀ribɛ̀ bɛ̀è tu Mpo bɛ̀ kó difò̀tìrì kè bɛ̀ ntú n kɔ̀bɛ̀, kétúóté bɛ̀ wũ̀ɔ̀ kɛ̀cɛ̀ɛ̀tɛ̀nè Isidayɛ̀ribɛ̀ kó iwũ̀ɔ̀ píé ì̀ bí ketiyì kè ì̀ tu idaài.

⁴² Kè Mɔ̀yiisii kaa nyIsidayɛ̀ribɛ̀ bɛ̀è tu Mpo ti Yiè nKuyie nhò nà̀kè kɛ̀ yɛ̀ ndè ndò̀mmè. ⁴³ Kè bɛ̀ɛ kaa nkéwā̀ri bɛ̀ yètè kétúóté ibí ì̀ m̀̀kɛ̀ otā̀nkù kɛ̀ndɛ̀ɛ̀tinko kè bɛ̀ m̀bo sikɔ̀upírísidè nɛ̀ sikɔ̀upísidè nɛ̀ sikɔ̀usidè nɛ̀ sipísiyiekè nɛ̀ bɛ̀tā̀ti (22273).

⁴⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yiisi kɛ̀ dò̀: ⁴⁵ Túóté Defiibɛ̀ kécó̀nnè Isidayɛ̀ribɛ̀ bɛ̀è tu Mpo bɛ̀ kó

difòtìrì kè nní mbè te kètúóté Defiibe kó iwũṣ pié ìì bí ketiyì kè ì tu idaaì kéceetenè Isidayeeriibe kpeyi Defiibe, mí yó mbè te, mí mbε Yiè nKuyie. ⁴⁶ Isidayeeriibe bèè tu Mpo bèè nòńké Defiibe ìnkè sikousidé nè sipísìyiekè nè bètàãti (273). ⁴⁷ A cəuté bá wè yuu ìnkè medítìbii mmènùmmù ìì kèéte metaummè tou kpéí. ⁴⁸ Kàa duó ndε kó idíítí Anoo nè o bí, kè bèε do mbèè tu Mpo bèè nòńké.

⁴⁹ Kè Məyiisi cuó de kó idíítí kè bè bo donnè Isidayeeriibe bèè tu Mpo bèè nòńké. ⁵⁰ Kè bèε ì cuó kè ì mbo medítìbii ntekəupíítè nè sikəusitããti nè sipísìkuò nè mènùmmù (1365) bè do kèéte ìì díítí nyi metaummè tou kpéí. ⁵¹ Kòo ì duó nhAnoo nè o bí ti Yiè nKuyie ndo tí nhò nàké wenwe Məyiisi ke nyè bèε dəòmè.

4

Defiibe naàmùntì kəbe kó mutōmmú

DÈÈNNÌ: Keati naàmùnkù kəbe kó mutōmmú

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Məyiisi nè Anoo ke dò: ² Kaannè Defiibe naàmùntì miεke Keati kó ibí be naàmùntì dōmmè nè be cēí, ³ kéketénè benitidaabè bèè məke yebie nsipísitããti kəntə kətuəkenè bèè məke yebie nsipísìnùmmù ke dò nkéna képí metaummè tou kó mutōmmú. ⁴ Keati naàmùntì kəbe kó mutōmmú yó ntú bè bo ndakemè ikuó nenti kpéí. ⁵ Kè dè ní tūðke di bo ítéme di bàté dè kəsó, Anoo nè o bí bèε kətení kénúnté kuyààkù kùù pi ikuó nenti kó kufáá. ⁶ Bèε kù pōũ mmetaummè tou. Kè bè dèè bèε di dátínné kukònkperíkù kénós nkuyààkù kùù wũṣ tibeðencēèti ké di tōnné ipààti. ⁷ Kè bè dèè bèε dátínné kuyààkù kùù do wũṣ tibeðencēèti tábùrì

bè dakù dè pḗḗbè bè m pã mbè mí ndi Yiè nKuyie, kécōnné yebə nè ibòòke nè yebə yèè yīènnè menie nnè yedíè nyikuó kó menaà nhō nhā yèè mieke, bè yó nde ndakù pḗḗbè bè yó nni mpã mbè sãà.

⁸ Bèe dátínné de ñnkè kuyààkù kùù wũṣ tibedencḗḗti kénóó nkukònkperíkù kètōnné tábùrì kó ipààti. ⁹ Kè bè dèè bèe dátínné tefitíkèkètè kuyààkù kùù wũṣ tibedencḗḗti nè yefitibə nè de kó siseú nè dèè kounè mutápeí nnè mekùò ncũṣ sù bukúsí mieke. ¹⁰ Kè bèe dè wēnné kḗpṣũ nkukònkperíkù, kédáá nkudabekù ñnkè, ¹¹ kédátínné disəwũṣtònni kuyààkù kùù wũṣ tibedencḗḗti ke nóó nkukònkperíkù kètōnné ipààti. ¹² Kè bè dèè bèe túóté bè pīñnè tì nenti ikuó tōmmú kḗpṣũ nkuyààkù kùù wũṣ tibedencḗḗti nkénóó nkukònkperíkù kè dè wēnné kédáá nkudabekù ñnkè. ¹³ Kè bè kouté diwũṣtònni kó mutápeí nke dèè bèe dì dátínné kuyaàwũṣkù, ¹⁴ bè yóó de ndaá nyikuó nenti timəu bè tùònnè tì tihúúnti nè simátikũmpéé yenì nkpesi nè tikāpentì nè ibòòke bè mèínè ì meyĩ, diwũṣtònni kó tinentì timəu cénke, kè dè dátínné kukònkperíkù kètōnné ipààti ke bo ndi tòúnè. ¹⁵ Anəw nè o bí kè bè pṣũ ndi mōnni ikuó nenti ke dèè. Kè dè tùòke di bo íté dè késóó, Keati kó ibí katení kè dè tə, bè né báá yie nkè be nòùtèe kááké ikuó nenti, kè bè tì kááké bè yóó kúmu. Be kó mutōmmú tú bè bo ntəumè ikuó nenti. ¹⁶ Kè ikuó niùti Anəw bire Edeasa yie kó mutōmmú yó ntú ò bo ndakemè mme tefitíkèkètè kó mekùò nkpréi nè tihúúnti kufṣṣku kpɛti. Nè tidiiti bè m pã nti yewe yeməu nè mekùò mbè ṣṣ cóú mmè oniti yoo dèmarè kè dè cāñné n tōmmú kpéi. Weè yó ndake

metaummè tou dimou kpeí nnè dèè kó dimàà bo di miεke nè ikuó nentì timou.

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mɔyiisi nè Anɔ ke dɔ: ¹⁸ Dí ndake kè Keati naàmùnkù kɔbe báá kú. ¹⁹ Ntenè di bo yímè kè dèe yie nkè bè báá kááké ikuó nentì tìi bo kufáá mmiεke kékú. Anɔ nè o bí beè yóó bè benke bá wè o tōmmú nè ò yó ntou tìi nentì. ²⁰ Di báá yie nkè bèe yà ikuó nentì tìi bo kufáá, kè bè tì yà bá sám̀pó bè kumu.

DΞENNÍ: Kedissonni naàmùntì kɔbe kó mutōmmú yó ntú mù

²¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Mɔyiisi ke dɔ: ²² Kaa nKerisonni kɔbe be naàmùntì dò ndòmmè nè be cǐí. ²³ Á kaa mbenitidaabè bèè kó dimàà màke yebie nsipísitáati kéntɔ kétuɔkenè sipísìnùmmù ke dò nkéna kípí mmetaummè tou kó mutōmmú. ²⁴ Nte Kerisonni naàmùntì kɔbe kó mutōmmú yó ntú mù nè bè yó ntou dè. ²⁵ Bè yó ntou metaummè tou kó tiyààtì nti, kuyààkù kùù ò di dàtínnè nè de kó kukònkù nè kuyààkù kùù ò kpetínnè metaummè tou kó dibòrì. ²⁶ Nè kuyààkù kùù fité metaummè tou nè diwũòtònnì nè kùù kpetí de kó kudànkù kó dibòrì nè iwǐí bè ò núnne ì kuyààkù nè ikuó nentì timou tìi pǐnnè ikuó tōmmú. Beè yó nte de kó mutōmmú. ²⁷⁻²⁸ Anɔ nè o bí beè yó mbenkú Kerisonni naàmùntì kɔbe be kó mutōmmú nè bè yó ntou tìi nentì, kè Itamaa ikuó niùtì Anɔ bire mbè ni.

TÁÁTI: Bè kaàmmè Medadi naàmùnkù kɔbe

²⁹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Mɔyiisi ke dɔ: Kaa Medadi kɔbe be naàmùntì nè be cǐí dò ndòmmè. ³⁰ Á kaà mbenitidaabè bèè màke yebie nsipísitáati kéntɔ kétuɔkenè yebie nsipísìnùmmù ke dò nkéna

képfī metaummè tou kó mutōmmú. ³¹ Nte be kó mutōmmú yó ntú mù: Beè yó nte bè bo ntəumè metaummè tou kó tidabeeti nè di kó ipàati nè di kó yesānkè nè ye kó yeteitiyè, ³² yesānkè yèè fité metaummè tou kó kudànkù nè ye kó yeteitiyè nè de kó ibaaké nè de kó iwěĩ nè de kó tinenti timəu. Dí benke bá wè ò dò nkéntəu tii nenti. ³³ Medadi naàmùnti kəbe kó mutōmmú mmu bè yó mpī mmù metaummè tou mieke. Itamaa ikuó niùti Anəə bire, weè yó mbè ni de kó mutōmmú mieke.

Bè kàammè Defiibe bèè pĩ mmetaummè tou kó mutōmmú

³⁴⁻⁴⁹ Məyiisi nè Anəə nè Isidayeribe kó bekótibè kè bèe kaa nDefiibe be naàmùnti nè be cēĩ dò ndòmmè. Keati naàmùnti kəbe nè Kerisonni naàmùnti kəbe nè Medadi naàmùnti kəbe, kēketénè bèè məke yebie nsipísitàati kéntə kətuəkenè yebie nsipísìnùmmù ke dò nképfī mmetaummè tou kó mutōmmú. Kuyie ndo nàké Məyiisi nwe kòo duó nkè bèe bè kàa nkè bè mbo:

Keati naàmùnti kəbe sikəupísidé nè sikəusiyiekè nè sipísìnùmmù (2750).

Kerisonni naàmùnti kəbe sikəupísidé nè sikəusikuə nè sipísitàati (2630).

Medadi naàmùnti kəbe sikəupísitàati nè sikəusidé (3200).

Beməu kè bèe wənné kémbə sikəupísini nè sikəusìnùmmù nè sipísini (8580).

Kè bèe bè nàké bè dò nképfī mmùù tōmmú nè tinenti bè dò nkéntəu tì, ti Yiè nKuyie ndo ti nàké Məyiisi ke yē ndè ndòmmè.

5

Dèè bo nte kè bèe denne onìti Isidayeeribe cuokè

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Məyiisi ke dò: ² Náké Isidayeeribe ke tú kè tikònti pĩ nhòmòu yoo ò tùòti yefòtè yoo ò kàáké ocí. ³ Kòo nitidòu nwe yoo onitipòkù dí ò bèti kòò denne di kó dikarì. Kè dèe yie ndíndi Isidayeeribe kè di báá sīnkùnnè di kó dikarì, m borè di cuokè.

⁴ Kè Isidayeeribe dòò ti Yiè nKuyie nnáké ti Məyiisi be kpéi kòò tì mbè nàké, kémbetì be kó dikarì bèè kó dimàà sīnte.

A bo tūntemè a cààrimè

⁵ Mènmè kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dò: ⁶ Náké Isidayeeribe ke tú: Kòò m̀òu cààrè o kou t̀òu kperè yoo ò d̀òò meyei mmamè, ò cààrè mí ndi Yiè nKuyie mmí nwe. ⁷ Wèe dáa nde kó meyei nhò d̀òò mè kèténne ò cààrè dè de yiè, kénóó nkè dè mmanè ò cààrè de kó metotímè yewétiyè yènnùmmù kó dimàà. ⁸ Kè bè cààrè wè me nkumu ke í m̀àke o c̀édétè kou, bè na nhò yietí dè, bèe dè duó mmí ndi Yiè nKuyie nkè ikuó niùtì dè t̀ùóté, ke né mbúútí dipedaà meyei nhūtímù kperi, ò yóò d̀òòndè dì m̀ewénkùmè kó ikuó. ⁹ Kè Isidayeeribe ní dèite dèmarè dèè tu n kperè de mièke ke duó nyikuó niùtì o kperè nde, n yē ndi mbè duò ndènde. ¹⁰ Kè bè càánè dè n kpéi bèe dè duó nyikuó niùtì, kè bè duó ndè ikuó niùtì o kperè nde.

Ikuó ù tukúnè bè bo wátimè onitipòkù ke d̀ò ò d̀outi d̀outinè benitidaabè

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie m béinnè Məyiisi ke dò: ¹² Náké Isidayeeribe ke d̀ò: Kòò m̀òu kóo pokù d̀outi d̀outinè benitidaabè, ¹³ ke duónè onitidòu m̀òu kòò d̀òu í bè s̀ònké, kòò s̀ũ nhomáà bá òm̀òu í ò yà, bè me nyí

ò sǎ́nké bè duó dè, ¹⁴ yoo kòo dǎ̀u yèmmè mèè me yete kòò ò wátìrì detetìrè, yoo ò mènke dè dǎ̀dmu. ¹⁵ Kè dè tù̀ðkení ke dò mme botí de yiè nkòtenè o pokù ikuó niùtì borè, kèntǎ̀nè muyuo ncìdòòbè bètǎ̀ati, ò báá mù yǎ̀re mekùò nyoo tihúúntì, ke yé dè tumè mepútímè kó medǎ̀rìmè mme, mèè yóó benke bè wátìrì wè dǎ̀dmè meyei nyoo ò í mè dǎ̀. ¹⁶ Ikuó niùtì kòtenè de kóo nitipòkù mí ndi Yiè nKuyie ncǐètè kóò còhné n yìkè. ¹⁷ Kè ikuó niùtì yauté ikuó kó menie ndibuu mièke kèyēté n cǐètè kó mutǎ̀á nkéǎnné de mièke, ¹⁸ kécónné onitipòkù n yìkè kédáté o yuu kuyààkù, kédúó nkòo ceé nho nǎu, kòo ǎ̀nnè mepútímè kó muyuo nhò dǎ̀u waanní mù ke bo ò yàákénè, kè ikuó niùtì mómmuò nní ntǎ̀ menétiime mèè tǎ̀uní meyei. ¹⁹ De mǎ̀nnì kè ikuó niùtì béi nhonitipòkù ìkè ke dǎ̀: Kè nsà kàa í duónè onitidù tǎ̀u, kòò mǎ̀u í da yùúké ke duónè ke da sǎ̀u, menétiime miè mmèè tǎ̀ kusǐnkù mè báá da tǎ̀nì meyei mmamè. ²⁰ Kàa me nduónèmu onitidù tǎ̀u, ke sou nkè dè tu mómmuò nwe onitidù tǎ̀u da duónè, ²¹ ti Yiè nKuyie nda cǎ̀s kàa nitipòtì kǔũ kàa naá ntehǎ̀unte, késuò nkénaá ndibenkèrì, kàa botí kǎ̀be ní nnáá nha kpéi mbè dǎ̀ dì mǎ̀nnì kèparìkè. ²² Kè menie mmiè nta a poutì a nitipòtì kǔũ kàa suò. Kòo nitipòkùu cǎ̀uté ke dǎ̀: Dè mme ndò.

²³ Kè ikuó niùtì wǎ̀rì yetannò yeiye ò béi nyè ké ye òúténè menétiime, ²⁴ ke bo nii nhonitipòkù de kó menétiime memme mèè tǎ̀uní meyei nkòo yǎ̀ de kó menétiime. ²⁵ Kè ikuó niùtì cǎ̀uté muyuo mepútímè kǎ̀mu ké mù benke ti Yiè nKuyie ké mù kòtenè diwũòtǎ̀nnì borè, ²⁶ kèfóóté de kó muyuo nkè

mù ndò ndibenkèrì kòo mù tùò ndiwũõtònnì ìnkè ke né na kénii nde kó meniè nhonitipòkù. ²⁷ Kòò mè yà ke sǎ nhò mènke duónèmu onitidòù tòu ke sou, kè de kó menétiime mèè tò kusĩnkù ta o pautì mè bo nte kòo nitipòtìi kũũ, kòo naá ntehãũnte, késuo nkénaá ndibenkèrì kòo botí kàbe níi béei nho kpréi bè dǎ dii mànnì kèparìkè. ²⁸ Kè dè me nsǎ nhò í duónè onitidòù tòu ke dò mpáí páí kè dè sǎ nhò í sãũ omáà meyei mmamè báá ò tùòkení kòò nsaké ke pèi ibí.

²⁹ De kó ikuó tú mepútímè kpeyi nyi, ke tukúnè onitipòkù wèè bo nye nkòo nitidòù tòu ò duónè kòò sĩnkùnnè. ³⁰ Kè dè me ndò nhonitipòkù í dǎ dèmarè kòo dàu yóu mèè kpréi nho ìnkè kè dèè te, kòò ò kàtenè ikuó niùti borè kè ikuó niùti ò dǎ de kó ikuó. ³¹ Bè í yóó sei nhonitidòù ò wátí mèè kpréi nho pokù, kòo nitipòkù me mmènke me dǎmu wèè yóó tò de kó mucǎntimu.

6

Bèè cànnenè Kuyie ndinùù be kó ikuó

¹ Kè ti Yiè nkuyie mbéinnè Mɔyisi ke dǎ: ² Náké Isidayeeri ke tú n yē nkòo nitidòù yoo onitipòkù n cànnenè dinùù ke bo soó ntiyùtì kè dèè benke ò n cànnemè dinùù. ³ Ò bá nyǎ mmenaà mbè tumè diféè nè metēmè mèè muò, ò bá nyǎ mmenacéduo, kè bè niù fínyĩ kó yebe ò báá yà de kó dinaabénnì, ò me mbáá cááké fínyĩ kó yebe sũyè yoo yekperè. ⁴ De kó yewe wè n cànnenè yè dinùù ye mièke, ò báá di fínyĩ kperè marè, yetebe kó tiwééti yoo ye kó mebi. ⁵ De kó yewe ò n cànnenè yè dinùù ye mièke kuponkù báá kááké o yuu yoo o deènfè kè de kó yewe ò n cànnenè yè dinùù yàa deèné. ⁶ De kó yewe ò

n cànnenè yè dinùù ye miεke ò báá tóónnè ocù. ⁷ Kòo cice nwe yoo o yō yoo o kóo kótì yoo o nantè yoo o tãũ ò báá ò tóónnè, kēsĩnkùnnε omáà. Ò cãámmu n kó mutōmmú kpéi ke soké tiyùti.

⁸ Ò soké yèè we tiyùti ye miεke ò cãámmu n kó mutōmmú kpéi. ⁹ Kè dè me ndò nhòmòù ku o také metòntòmmè ke sĩnkùnnε o yùti diyìè yiénnì yiè wèe kuó o yùti kéwénkùnnε omáà. ¹⁰ Diyìè niínnì yiè kéwáá nsínónkpeé sǐdési yoo yekpētínónkperε kó yepàà nyèdèé ké dè duó nyikúú niùti metaummè tou bòrì nùù. ¹¹ Kè ikuó niùti feúté tèmáà meyei n cǐémme kpéi, kéféuté tetetè kétuò nkédeè kóò dòò ikuó mewénkùmmè kpεyi, kóò wénkùnnε ò tóónnémè ocù ke sǐnte. De kó diyìè kòo wēte kénáá nwèè cãá. ¹² Kòo wēte kécánné omáà mepámmè késoó ntiyùti kéwáá ndipedabii dii màke dibenni òmáà ke di nni nféuté meyei nhūtímù kpéi, yewe yèè pēēté yè ténke í kaà nke yé ò sòò sĩnkùnnemè o yùti.

¹³ Nte wèè n cànnenè dinùù de kó ikuó yó ndòmmè, kè de kó yewe dèè dii mōnnì wèe kote metaummè tou, ¹⁴ kéntànè o wũō ò yó n féuté ò dipedabii dii màke dibenni òmáà ke kpa kuyènkù ké di nni nféuté kétuò, nnè dipeserì dii màke dibenni òmáà ke kpa kuyènkù ke di nni nféuté meyei ncǐémme kpéi nnè dipedaà dii kpa kuyènkù metaummè kpéi. ¹⁵ Muyuo nsààmù bè àntenè mù mekùò nkó yekàtìndà demómbire nè muyuo mmùù í kōorenè mutie mùù muuti pēè mu kó tipēmpēh̄tì ké tì waare mekùò nnè muyuo, ò yó m pã mù nè menà mbè òō yōore mè. ¹⁶ Kòo dè tōo demou metaummè tou borè, kè ikuó niùti dè nni mbenke

kéféuté, meyi nčémmè kó feǒfè nè fèè yóó tuo nhò n cànnenè dìi nùù kpéí. ¹⁷ Kòò dèè ò n féuté dipedaà metaummè kpéí nké n duó mmuyuo mmùù íkǎarenè mutie mùù muuti mu kó yekàtìndà demómbire, kè ikuó niùti n duó nde kó dipānni ké di yǎare menaà. ¹⁸ Kòò dèè, wèè n cànnenè dinùù wèè kuó o yùti metaummè tou bòrinùù, kétúóté o yùti ò kuó ti kéwēnnénè metaummè kó feǒfè kécóu. ¹⁹ Kè ikuó niùti túóté dipedaà kó kubakù kùù bènné kédèite muyuo mmùù í kǎarenè mutie mùù muuti mu kó dikàtìndàà òmáà demómbire miéke nè mu kó kupémpéí kù kumáà, ké dè duó nwèè n cànnenè dinùù ò kuó dìi mǎnni o yùti ke dèè. ²⁰ Ikuó niùti mómmuò nwèè yóó dè benke mí ndi Yiè nKuyie nkédòò de kó ikuó, o kperre nde ke né mbúútí dicĩncĩnni kó kumaa ndi yòute kù ke m benke nè dikpèrì bè cànné dì. De mǎnni wèè n cànnenè dinùù ò bo na kéwēte kényà menaà.

²¹ Wèè cànnenè mí ndi Yiè nKuyie ndinùù o kó ikuó nyi memme nè ò dò nkékuò ìi wũ ò dó kékuó dìi yie, kòò mǎke yepǎrè ke bo yíé, dè í yete, ò né dò nkédòòmu o korimù yiè ò n cànnenè dìi nùù kó ikuó beké dè.

Ikuó niùti ní bo pǎ mǎè botí Kuyie nkó mesàà mbenitibè

²² Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mǎyiisi ke dò: ²³ Náké Anǎ nè o bí ke tú n yē mbè ní pǎ mesàà n kó benitibè Isidayeeribe ke dò:

²⁴ Ti Yiè nKuyie ndi dǎò mesàà nké ndi kǎnké!

²⁵ Ti Yiè nKuyie ndi wénté fēnǎnsàǎfè ké di pǎ diwèi!

²⁶ Ti Yiè nKuyie nwénténí di bíkè ke dí duó ndiwèi!

27 Bè ní yóó me nyú n yètìrì Isidayεεribε ìnkè kè rí bè dḡḡ meṣàà.

7

Bè do pā sù naasēī metaummè tou kó mutōmmú kpéí

¹ Mḡyiisi dèè dìì mḡnnì metaummè tou kó mudḡrìmù ké dì còú mmekùḡ nké dì cāñné nè di nentì timḡu nè diwũḡtḡnnì nè di kó tinentì timḡu. Ò dè còú ndiì mḡnnì mekùḡ nke dè cāñné ke dèè, ² de yiè kè Isidayεεribε cēī kó bekótíbè bèè baké be naàmùntì bèè do ni mukàmmù kó mutōmmú kè bèè pāmmú yepārè. ³ Kè bèè tḡnì be pārè metaummè tou ti Yiè nKuyie nyìkè, sinaasēī sikuḡ ke sì dàátì tiyààtì nè inààke tepíítè nè idéì, bekótíbè bèdébè, tenaasāntè tēmáà, bá wè fenààfè fēmáà. Kè bèè dè tḡnì demḡu metaummè tou borè. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mḡyiisi ke dḡ: ⁵ Cḡutè de be borè, ké dè duḡ mmetaummè tou mí ndi Yiè nKuyie n tōmmú kpéí. Á dè duḡ nDefiibe bá wè o tōmmú dḡmmè.

⁶ Kè Mḡyiisii túóté sinaasēī nè inààke ké dè duḡ nDefiibe ⁷ kéduḡ nKerisonni naàmùntì kḡbe sinaasēī sidésì nè inààke inàà kéntũ mbe tōmmú dḡmmè, ⁸ kéduḡ mMēdadi naàmùntì kḡbe sinaasēī sìnàà nè inààke ìnì kéntũ mbe tōmmú dḡmmè. Ikuḡ niùtì Anḡ bire Itamaa do bè ni kè bè pī mmù. ⁹ Bè í n duḡ nKeati kḡbe biε mùmamù ke yé bεmbe do bukùmèmu ikuḡ nentì bè do dḡ nkéntḡu tì.

Bè pāmmú yèè pārè diwũḡtḡnnì kpéí

¹⁰ Bè do cānnìnko dìì yiè diwũḡtḡnnì Kuyie nkpéí kè Isidayεεribεε pāmmú yepārè diwũḡtḡnnì kó mucānnímù kpéí, ké yè tḡnì diwũḡtḡnnì borè.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mḡyiisi ke dḡ: Bá dìì yiè

Isidayεεriβε κό βεκótíbè miεke òmáà ní tóní yεpārè
kè bèε cǎnnénè diwũǎtònni Kuyie nkpeí.

12-83 Μεμμε kè bè nkərìnni βεμα βεμα βε pārè.
Diyiè ketiri yiè Sudaa naàmùnkù kou, Nasõõ birε
Ammiadabu.
Didèrì yiè Isakaa naàmùnkù kou Suaa birε
nNetanneyεedi.
Ditǎǎnni yiè Sabunəə naàmùnkù kou Edonni birε
Ediabu.
Dinaanni yiè Dubenni naàmùnkù kou Sedeuu birε
Edisuu.
Dinumuri yiè Simmeõõ naàmùnkù kou
Sudisadaii birε Sedumiəri.
Dikuǎnni yiè Kadì naàmùnkù kou Deuyεedi birε
Ediasafu.
Diyiènni yiè Efadaimmu naàmùnkù kou Ammiudi
birε Edisama.
Diniínni yiè Manansee naàmùnkù kou Pedasuu
birε Kammidiyεeri.
Diyiè wéínni yiè Bensamεε naàmùnkù kou Kideoni
birε Abidanni.
Diyiè píínni yiè Danni naàmùnkù kou Amisadaii
birε Ayiesεε.
Diyiè tεpíítè nè òmáà yiè Aσεε naàmùnkù kou
Okadanni birε Pakiyεedi.
Diyiè tεpíítè nè didèrì yiè Nεfutadii naàmùnkù kou
Enanni birε Aida.

Nte bá wè ò do tóní yèè pārè:

Timátì péítì kó kubuuku cǎékù do bo cìdódò òmáà
nè sǎmpòrè nè timátì péítì kó dibuu dù yó mméinnè
meyĩ kè di cǎékù mbo cìdódò kó dikéè nè sǎmpó bè
do kèété wèè cìdódò nwe ti Yiè nKuyie ncíètè kpéí. Kè

Muyuo nsààmù mùù àntenè mekùò nkè mù piéké de kó yebɔ. Tidiiti kó dipānni ndi.

Fεσωβòòfè fēmáà fèè ćéékù bo kàdáammù tekòùtè kè tihúúnti piéké de miéke bè ɔ̃ tuɔ nti.

Dinaadaà òmáà nè dipedabii òmáà nè m̀ke dibenni òmáà bè ɔ̃ kuɔ di ḱtuɔ

nnè dibɔdaà meyi nciémme kperε.

Inàake idéi, yepedakè yènnùmmù, yebɔdakè yènnùmmù nè yepedabe yènnùmmù yèè m̀ke dibenni òmáà òmáà, bè ɔ̃ féúté yè ti Yiè nKuyie mmetaummè kpéi.

⁸⁴ Isidayεribe kó bekótibè do pāmmú yèè pāre ke bo cānnénè diwūštānni Kuyie nkpeí, nte yè do wēnné yemau kémbomè: Timátì péitì kó tibuuti tepítè nè tidé nè yebɔ tepítè nè yèdéè yèè yó mméinnè meyi nnè isowòòke tepítè nè idéi. ⁸⁵ Bá kùù buuku kó kucéékù do bo cidóò òmáà ndi nè sámpó, bá òmáà buu kè di kaku mbo cidóò òmáà kó dikéè nè sámpó, timátì péitì kó yebɔ yenyε kè ye ćéékùu wēnné cidóòbè sipísidé nè bènàà. Bè keété wèè cidóò nwe ti Yiè nKuyie nciētè kpéi. ⁸⁶ Bá fèè sowòòfè kó kucéékù do bo kàdáammù tekòùtè, kè ì mbo tepítè nè idéi, kè de ćéékùu wēnné cidóò òmáà nè sámpó, kè tihúúnti bè tuò nti piéké i miéke. ⁸⁷ Ke né mbúútì yenaadakè tepítè nè yèdéè nè yepedakè tepítè nè yèdéè nè yepedabe tepítè nè yèdéè yèè m̀ke dibenni òmáà òmáà. Bè do yóò kuɔ yè ḱtuɔ kéwēnnénè tidiiti kó yepāre nè yebɔdakè tepítè nè yèdéè bè yóò kuɔ yè meyi nciémme kpéi. ⁸⁸ Kè dèè wēnné yenaadakè sipísidé nè yènàà, yepedakè sipísikuò, yebɔdakè sipísikuò yepedabe sipísikuò yèè m̀ke dibenni òmáà

dìmáà. Bè yóó kuò yè metaummè kpéí. Bè do pã yèè pãrè nye kè bè bo cánné diwũḡtònni Kuyie nkpeí.

⁸⁹ Mɔ̀yiisi ta dìi m̀nni metaummè tou ke bo béinnè ti Yiè nKuyie kékeè ti Yiè nKuyie ntammè metaummè t̄ou ìnkè beìnkèmbàribè kó sitenkaanì sidésì cuokè s̄i còm̄mù metaummè t̄ou ikuó nenti ã de kó kupòkù ìnkè. Men̄me kòò nkù nàánnè.

8

Kuyie n̄c̄t̄è kó defit̄rè yó ntuò mmè botí

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔ̀yiisi ke d̄ò: ² Náké An̄o ke tú, kòò yóó cónné tefit̄kèkètè, wèe d̄òd̄ kè t̄è nwetí de ìkè, kè ifit̄i ìyiekè mmí de ìkè bíékè.

³ Kè An̄o d̄òd̄ ti Yiè nKuyie nt̄i nàkémè Mɔ̀yiisi, kécónné tefit̄kèkètè kè te fit̄i nwetí deȳìkè bíékè.

⁴ De kó tefit̄kèkètè bè do ȳie mmes̄o mme ké t̄è uté, te t̄ari nè te bàke nè dèè d̄ò mmutep̄ó. Bè do t̄è d̄òd̄ kè t̄è ndònnè ti Yiè nKuyie ndo benke t̄ente Mɔ̀yiisi.

Kuyie nnàkémè bè yóó cánnémè Defiibe

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yiisi ke d̄ò: ⁶ Tããtè Isidaȳeribe botí mīeke Defiibe ké bè d̄òd̄ m̄ewénkùmè kó ikuó. ⁷ Nte a yóó bè wénk̄unne m̄èe botí: Á bè mīétè ikuó kó menīe kè bèe kuó be citi tim̄ou k̄éú be yààti k̄ewenke. ⁸ Kàa dèè bèe t̄onì dinaadap̄annì nè muyuo nsààmù bè àntenè mù mekùò. Kàa túótè dinaadap̄annì teri a yóó kuò di meyei n̄c̄l̄emmè kpéí. ⁹ Á duó nkè Defiibe ke teni metaummè tou borè, kàa tí nyIsidaȳeribe bem̄ou.

¹⁰ Kè Defiibe t̄ònni dìi m̀nni metaummè tou borì n̄ȳìkè, á duó nkè Isidaȳeribe bè n̄d̄ò nsin̄ou. ¹¹ Kè An̄o bè t̄úótè Isidaȳeribe borè, ké bè nni m benke

bè òò dāòmè bè m pā dīi pānnì, kédèè kè bè né na kéta n kó mutāmmú. ¹² De kó difānkùò kè Defiibe nós mbe n̄ou yenaadakè yó ìnkè, kàa féúuté dīmàà meyei ncíemmè kpéí, káféúté diterì kétuò, kédòò Defiibe mewénkùmè kó ikuó. ¹³ Kàa cònné dīi mōnnì Defiibe An̄ò n̄e o bí be ìkè, f̄ m̄M̄oyiisi á bè nni mbenke di òò m benke mèè botí dipānnì. ¹⁴ Mēm̄me a yóó dāòmè kécānné Defiibe Isidayeeribe cuokè kè bè ntú n kabe. ¹⁵ De mōnnì ndi Defiibe bo namè kékété n tōmmú metaummè tou miēke.

Mēm̄me a yóó bè wénkūnnemè n̄e mewénkùmè kó ikuó kè bè nni mbenke kè bè nni nduó. ¹⁶ Ke yé bè cāammèmu ke tú n kabe ke cōuté Isidayeeribe bèè tu Mpo kó difòtìrì. ¹⁷ Isidayeeribe bèè tu Mpo m̄i bè te, kétúóté n kùò dīi yìè bèè tu Mpo Esibiti miēke n̄e yìennì, m̄i te bèè tu Mpo n̄e iwūò p̄eì ìì bí iketi yì kè ì tu idaaì, de yìè ndi m bè tãātémè. ¹⁸ Isidayeeribe bèè tu Mpo be kó difòtìrì ndi n tūótémè Defiibe, ¹⁹ ke bè duó nhAn̄ò n̄e o bí, m bè nhò duómmu kè bè bo mp̄i mmetaummè tou miēke mutāmmú Isidayeeribe kpéí. Bèè yó ndōrì mewénkùmè kó ikuó Isidayeeribe kè d̄e yie nkè bè tōnnè metaummè tou m báá bè poté.

²⁰ M̄oyiisi n̄e An̄ò n̄e Isidayeeribe s̄ombe kè bèè tūnne ti Yìè nKuyie ndo nàké M̄oyiisi ke d̄ò bèè dāòmè Defiibe, kè bèè me mbè d̄ò. ²¹ Kè Defiibe wénkūnne b̄emàà k̄éúú be yààtì kè An̄ò bè duó nti Yìè nKuyie nkè bè d̄ò de kó ikuó, kédèè kè bè d̄ò mewénkùmè kp̄eyi, kè bè wénkūnne. ²² Mēm̄me kè Defiibe né na kékété be tōmmú metaummè tou miēke. An̄ò n̄e o bí kè bè mbè ni ti Yìè nKuyie ndo tì nàkémè M̄oyiisi Defiibe kpéí, kè bèè me ndò.

23 Kè ti Yiè nKuyie nyíé náké Mɔyisi ke dò:
 24 Defiibe ní yó mmàke yebie nsipísidè nè yènùmmù
 ndi kàa bè duó mmutōmmú metaummè tou miεke.
 25 Kè wèè tūàke yebie nsipísìnùmmù wèe yóu
 mutōmmú ke ténke bá mpĩ. 26 Ò né bo na kènteénnè
 o kàbe mutōmmú metaummè tou miεke, ò né ténke
 bá mmàke o kōmu ò wetí mù. Defiibe tōmmú kó
 ikuó yó mme ndò.

9

*Kuyie nnàkémè Isidayεeribe bè bo mbaàmmè
 diyentébanni*

1 Isidayεeribe do bo be benni didèrì miεke nke
 nè bè yèmè Esibiti otànkù ketiwè kè ti Yiè nKuyie
 mbéinnè Mɔyisi Sinaii kó dikpàà miεke ke dò:
 2 Isidayεeribe dò nkémbaàmmu diyentébanni n yē
 mbè ndi baà ndì m̀nnì. 3 Otànkù yie nkó diyìè
 tɛpíítè nè dinaanni yie ndi dihuri, di yóó ketémè de
 kó dibanni. Dí ntū nde kó ikuó nè de kó itié n di nàké
 ke yē ndè ndòmmè.

4 Kè Mɔyisii náké benitibè ke dò: Baánnè
 diyentébanni. 5 Kè bèe di baá nSinaii kó dikpàà
 miεke, otànkù ketiwè kó diyìè tɛpíítè nè dinaanni
 yiè kó dihuri. Kè Isidayεeribeε d̀ò ti Yiè nKuyie
 nnàké tì Mɔyisi tim̀u.

6 Kè benitibè mabè m̀bo ke í nna ke baá
 ndiyentébanni bè kàáké m̀è k̀péi nhocí ke s̀nte
 ḱítè de yiè ḱkote ḱyà Mɔyisi nè Aǹ. 7 Ke d̀ò:
 Ti kàáké m̀è k̀péi nhocí, ke s̀nte deè bo nte kè ti
 báá p̄ ti Yiè nKuyie nyep̄rè Isidayεeribe t̀bè k̀me
 diyentébanni yièà? 8 Kè Mɔyisii bè t̀nné ke d̀ò:

Ncómùnè dende kè n yà ti Yiè nKuyie mbo n náké tì di kpéí.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké M̄oyiisi ke dò: ¹⁰ Náké Isidayeeri ke tú n yē ndíndi nè di yaábíó kòò m̄òu kàáké ocū ke s̄inte yoo ò bo kupààkù dedétirè ò dò nkébaámmu diyentébanni. ¹¹ Otànkù d̄erì kó diyìè t̄epiítè nè dinaannì kó dihuri ndi diyentébanni, de yiè di ní cááké dipedabii kó imaa nnè p̄èè wèè í k̄oorenè mutie mùu muuti, kè ì cááké nè tikūnfāàtì tiiti. ¹² Di ní báá d̄i c̄ááké k̄ésús nkè d̄èe wenté, di me mbáá k̄éété dik̄s̄ū mari. Dí ntū ndiyentébanni kó ikuó duó ke d̄ommè. ¹³ Kòò m̄òu í s̄ān̄ nhomáà, ò me nyí k̄àte kupààkù ke né yóu ò bo baámmè diyentébanni k̄épā mí ndi Yiè nKuyie ndipānni, de yiè mb̄èe ò d̄èite o k̄abe cuokè, kòò s̄ènté diyentébanni kó diyìè n d̄óu ndi, o yei mbo o yuu ñnkè nke. ¹⁴ Kòò p̄òò m̄òu bo di cuokè ke d̄ó k̄ébaá ndiyentébanni, wèè t̄ūnne diyentébanni kó itié nnè de kó ikuó duó ke d̄ommè. Diyentébanni kó ikuó imáà ndi, wèè tu Isidayeeri o kpéí, nnè wèè tu opòò.

Diwetiri dàtinnémè metaummè tou

¹⁵ Bè cònné d̄i yiè Kuyie ntou metaummè t̄ou bo d̄i mieke k̄édeè kè diwetir̄i k̄atení k̄é d̄i dàtinné kuyuoku k̄éndò mmuhāá nkè d̄è yàa wenté. ¹⁶ Kè d̄i s̄oat̄é k̄é m̄me ndò, ke ní ntú kuyie mmònni diwetiri k̄éntú muhāá nk̄eyènkè. ¹⁷ Kè diwetiri it̄é d̄i m̄ònni Kuyie ntaummè tou ñnkè Isidayeeri b̄e it̄é. Kè d̄i k̄àte ke còm̄mú d̄è, b̄èe de mbáté. ¹⁸ Kè Isidayeeri m̄me nd̄oari, kè diwetiri it̄é b̄èe it̄é, kè d̄i còm̄mú b̄èe báté, kè diwetiri me nyí it̄é b̄èe báá it̄é ti Yiè nKuyie ndo ti mb̄èe nàké. ¹⁹ Kè diwetiri còm̄mú Kuyie ntou ñnkè ke yī yewe péu, Isidayeeri b̄e m̄únke

báá íté bè nde mbo ke pĩ ti Yiè nKuyie mbè nàké tì. ²⁰ Kè dè me ndò ndiwetiri í m̀ntɛ bè m̀bo, kè ti Yiè nKuyie mme nyĩ bèe íté, bèe íté. ²¹ Di m̀nni mari diwetiri ní ncómmú Kuyie ntou ñnkè kuyuoku nè de bo wentémè, dikũnweñni kè di íté bèe íté, yoo di ncómmú ke d̀ keyènkè kèmáà, kuyie nkùmáà, kè diwetiri íté di m̀nni bèe íté. ²² Yoo di d̀ yewe yèdèè, yoo otãnkù yoo dibenni, kè diwetiri còmmú Kuyie ntou ñnkè ke í íté Isidayeeribe nkari bè baté dè, bè báa íté. Kè di me nyítè di m̀nni bèe íté. ²³ Isidayeeribe do ò nkè bè baté bè nkarimu, kè ti Yiè nKuyie nyí yĩ: Íténè. Bè báa íté. Kè kù me nyĩ: Íténè! Bèe íté. Bè do tũ nti Yiè nKuyie mbè nàá tì nti nè M̀yisi nù mieke.

10

Kuyie nyemmè bèe d̀ò yemátitãthe

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè M̀yisi ke d̀: ² Duó nkè bèe ye ntimáti péiti kédòò yemátitãthe yèdèè, bè ní yóó ye nheé kè dí tí, yoo bèe eé kè dí íté di baté dè. ³ Bè ní yóó ye nheé kè Isidayeeribe beməuu tíi nha borè metaummè tou borinù. ⁴ Kè bè ní eé ditãtheu dimáà Isidayeeribe kó bekótibè nè sikkpàatibii bèe d̀ nkétii nha borè. ⁵ Kè bè me nheé ke iinè bèè kàri metaummè tou diyie yèni kèè bíékè bèe íté kékété. ⁶ Kè bè yíe ke eé ke iinè, kubakù cãnkù kəbeé íté kékété. ⁷ Kè di me ndó kətii nyIsidayeeribe beməu ndi, dí eé di báa iinè.

⁸ Anə bí ikuó nùbè bèe yó nheu yetãthe, de yó ntú di kó ikuó nyi nè di yaábíó sãã.

⁹ Kè di me mbàátí ke bo do di dootitəbè bèè di fẽũnko bèmbe mudoò, di eé ditãtheu kèiinè. Mí ndi Yiè nKuyie mmí nwèè di te n yóó dentenímu di

kpéi nké di deeténè di dootitòbè. ¹⁰ Kè di me nhänné tikpeiti nti yoo dibanni n kpéi nyoo otànkù pànwè kó dibanni, kè di yó n fié dii mònñi iwũs kétuò nyoo metaummè kpéyi, dí eé ditâteheù kè n dentení di kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie mmù di te.

BE ÌTÈME DITĀRÌ SINAI KÈ TÙÒKENÈ MĀBU TENKÈ MĀNKU

Bè dò nkényiiti mètè botí be tīrè

¹¹ Isidayeeribe do yè Esibiti kémbo be benni déri otànkù déri kó diyie sipísidé kó diyie ndi, diwetiri itémè Kuyie ntaummè tou metaummè tou bo dii mieke di ìnkè. ¹² Kè Isidayeeribe ité Sinai kó dikpàà kédóóté bè dò nkékété mètè botí. Kè diwetiri kòtè kécómmú Padanni kpàà mieke. ¹³ Mèè do tú kuce meketimè bè itémè kéntū ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè Məyiisi kòo tì mbè nàké.

¹⁴⁻¹⁶ Sudaa kó ditīnni kəbe nè Isakaa kperi kəbe nè Sabunə kperi kəbe beè yó ntú beketibè kékíténè be kó meccanimè kè Amminadabu bire Nasō nni Sudaa kəbe kó dihāpòntīnni. Kè Suaa Netanneyedi nni Isakaa kəbe kó dihāpòntīnni kè Edonni bire Ediabunni Sabunə kəbe kó dihāpòntīnni.

¹⁷ Kè bèe uuté metaummè tou kékpeú. Kerisonni bí nè Medadi kpéyi beè do te bè bo ndi təumè kè bèe tə kékété.

¹⁸⁻²⁰ Be kó difōnkúò kè Dubenni kó ditīnni kəbe nè Simmeōō kó ditīnni nè Kadi kó ditīnni kəbe kè bèe ntú bedéríbè kékíténè be kó meccanimè kè Sedeuu bire Edisuu nni Dubenni kó dihāpòntīnni. Kè Sudisadaii bire Sedumieri nni Simmeōō kó dihāpòntīnni. Kè Deuyedi bire Ediasifu nni Kadi kó dihāpòntīnni.

21 Be kó difōnkúò kè Keati naàmùnkù kàbe bèè t̃ou Kuyie ntaummè t̃ou kè bèè kété, Defiibe t̃abè do niitému kécónné metaummè tou kè bè bo ntuàkòo.

22-24 Be kó difōnkúò kè Efadaimmu kó dit̃inni kàbe nè Manansee kó dit̃inni kàbe nè Bensamεε kó dit̃inni kàbe kè bèè ntú betáámbè kékété nè be kó mecannimè kè Ammiudi bire Edisama nni Efadaimmu kó dihāāpònt̃inni kè Pedasuu bire Kammidiyεeri nni Manansee kàbe kó dihāāpònt̃inni kè Kideonii bire Abidanni nni Bensamεε kàbe kó dihāāpònt̃inni

25-27 Be kó difōnkúò kè Danni kàbe kó dit̃inni nè Aσεε kàbe kó dit̃inni nè Nefutadii kàbe kó dit̃inni kè bèè yāā nfenafe fūḏ nè be kó mecannimè. Kè Amisadaii bire Ayesεε nni Danni kó dihāāpònt̃inni kè Okadanni bire nni Aσεε kó dihāāpònt̃inni kè Enanni bire Aida nni Nefutadii kó dihāāpònt̃inni.

28 Isidayεeribe kó yet̃rè do iiti miè mbotí nku be āāpònkarè ke kerì.

M̃oyiisi do waámmè wèè bo bè niité kuce

29 Mεm̃me kè M̃oyiisii náké o còkù Deuyεedi, Mandiyāā èi kou kó debire Obabu ke d̃ò: Ti k̃ori ti Yiè nKuyie nyē nkù yóó ti duó ndì èi ndi, yóu kè tí nneí, a yóó pétému mesàà ti Yiè nKuyie nyē nkù yóó ti duó mmè. ³⁰ Kè Obabuu ò t̃énné ke d̃ò: N báá nei n k̃unti n cie nke n kàbe borè. ³¹ Kè M̃oyiisi d̃ò: Báá ti b̃ontóo f̃ḏ̀ yé dikpàà miεke d̃è d̃ò nkébaté, f̃ḏ̀ d̃ò nké tí niité. ³² Kàa ti neinè kè ti Yiè nKuyie nti d̃ò d̃ò dii m̃onni kù do yē nkù yóó ti d̃ò d̃ò mèè sàà a í yóó m̃ónté a k̃ōme.

³³ Mεm̃me kè bèè íté ti Yiè nKuyie nt̃ari kém̃m̃oke yewe yet̃āāti mucèmmu kè Kuyie ntaummè t̃ou ni be ìkè, de kó yewe yet̃āāti miεke ke bo yà bè bo báté

dè. ³⁴ Bè do ìté kuyie nku, kè Kuyie nkó diwetiri mbè dàátí. ³⁵ Kuyie ntaummè tɔu keté dìi m̀nnì kè M̀yisii kuónko ke d̀: Kuyie, nyíté kécómmú! K̀a dootit̀b̀e c̀t̀é, k̀a níimb̀e ncok̀u a ìk̀e. ³⁶ K̀e b̀e Ìnǹe dìi m̀nnì metaummè tɔu ẁe p̀ĩ̀k̀e ke d̀: Ti Yiè nKuyie nẁetení k̀embo a k̀obe kuwuò ndiek̀u Isidayeribe cuok̀e.

11

Isidayeribe do t̀utenèm̀e ti Yiè nKuyie

¹ Diyiè mari k̀e Isidayeribe tuute k̀ekpanǹe ti Yiè nKuyie nk̀e k̀u d̀e k̀e k̀e ku miεkeε b̀e peike k̀e k̀u c̀ũnnì muh̀áá nk̀e mùu c̀úté be kari kupík̀u k̀umáá. ² K̀e b̀e kuónǹe M̀yisii k̀o bánt̀e ti Yiè nKuyie nk̀e muh̀áá nk̀u. ³ K̀e b̀e ỳu debore ke d̀ Tabedaa (d̀e tu kuh̀áát̀ont̀nk̀u), ke ỳé ti Yiè nKuyie ndo de ncóumm̀e be kari.

Isidayeribe do bekem̀e Kuyie nyimaa

⁴ K̀e kuní p̀ĩ m̀besĩntenit̀ib̀e b̀e do neíǹe Isidayeribe b̀e ỳet̀i dìi m̀nnì Esibiti, Isidayeribe mómm̀embe k̀e b̀e tuute k̀enkpanǹe ti Yiè nKuyie nke tú: We mbo ti duó nyimaa nk̀e ti cáák̀e? ⁵ Ti kpaá wúónnìmu siỳĩ ti do cáá nsì Esibiti fààr̀e ǹe yep̀er̀e ǹe yeyaa nẁetiye ǹe tikũnf̀áàt̀i ǹe yedimasir̀e debot̀i debot̀i. ⁶ Ti de mpàà die nke k̀onǹe dikonǹi. M̀annì máá máá baa né nwe yewe yem̀u.

⁷ M̀annì do ð ndonǹe medibii mme ke p̀éi. ⁸⁻⁹ Timaànt̀i t̀ii ðð nẁenǹe de k̀o tidiiti k̀eyenǹi k̀eyenk̀e m̀nnì. K̀e d̀e went̀e b̀e c̀ét̀oo k̀ekóunì, k̀e naa nyoo b̀e ti k̀ebénǹe, k̀e b̀e me ndó b̀e d̀oò

yeṗṗõmpũḏ. De kó tidiiti naatí do ð ndònnè yekàtìndà kó kunaatí nku.

Mɔ̀yiisi kuónnèmè Kuyie

¹⁰ Kè Mɔ̀yiisii keè Isidayeeribe tùùtemè ke kpannè ti Yiè nKuyie mbá tètè c̣iētè te touku bòrìnùù. Kè ti Yiè nKuyie mmieke peike mediè nkè Mɔ̀yiisi yèmmèe caàrè, ¹¹ kòo kuónnè ti Yiè nKuyie nke dò: Kuyie mba nkprí nte kàa yóu kè tii nni ntù̀̀kení? Dè yĩme kàa n yetenè a kó mesàà, ke n tou nditòu dii nke tú nni nni be nnitibè? ¹² Mí í pùò nde kó kubotí, mí me nyí kù peité. Dè né yĩme kàa tu nni mbè ù̀úkú kubiyòkù ð nhúúkúmè ku birè, ké bè tannè dihèi a do yē nha yóó duó ndi be yembè? ¹³ M bo pété de imaa nkéduó nkubotí kuu? Bè n kuónnèmu ke tú m bè duó nyimaa nkè bèe cááké! ¹⁴ M báá na m maa kètò benitibè bie, de kó ditòu n c̣éénèmu. ¹⁵ Kè dè yó nni ndò mmiè, a pà̀nke n kuò. Kuyie mbáá yóu kè n ténke yà meyei mmie, n da báámmu.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yiisi ke dò: Tí nyIsidayeeribe mieke bekotibaabè kè bè mbo sipisiyiekè. A yé kè bèè tu Isidayeeribe mieke bekótibè nè bèè baké, kè di katení metaummè tou f̣́ nnè be kécómmú. ¹⁷ N cutoomu ke bo da béinnè, n yóó bè duó mmuyaá nha m̄ake mù botí nku, de m̀nni kè bè da teennè be nnitibè kó ditòu, kàa ténke bá ndi t̄ amáà. ¹⁸ Á bè nàké kè bèe wénkunnè bemáà: Nanke di yóó cáákému imaa nke yé dí n kuónnèmè mí ndi Yiè nKuyie nke tú: We mbo ti duó nyimaa nkè ti cááké? Tí do bo Esibiti ke yo nkunaatí nku! Nè de kpéi mí ndi Yiè nKuyie n yóó di duómmu imaa nkè di cááké. ¹⁹ Dè í tú diyè dìmáà mieke, yoo

yèdéè yoo yènnùmmù yoo tepítè yoo sipísidé di yó nyì cáammè. ²⁰ Di yó nyì cáá nkédeè otànkù nwe, di bo ciè nkékeè i nóú ké ì pè ke yé mí ndi Yiè nKuyie ndi bonèmèmu kè di m bùtínné ke kuò nke tú: Ba nte kè ti yènní Esibiti.

²¹ Kè Məyiisi dò: Benìtibè bèè m bonè ke dò nkéna kékote mudòò bè bo sikəupíkəusìkuò ndi (600000) kàa tu a bo mbè duó nyimaa nke dò otànkàà! ²² Bá kè ti fié iwũḡ iməu bèe cááké kénsànnàà? Bá kè ti ũrí dàməèrì kó siyĩ siməu bè bo cááké kénsànnàà?

²³ Kè ti Yiè nKuyie nténné Məyiisi ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n nòutè kũpúrìmaà? A yóó yàmu kénsà kè n da nàké tì bo dəò yoo tì báá dəò!

Kuyie ncũñnìmé ku yaá bekotibaabè ñnkè

²⁴ Kè Məyiisii yènní kénáké benìtibè ti Yiè nKuyie nhò nàké tì, kédeè kətíí nyIsidayeeriibe miéke bekotibaabè sipísìyiekè kéduó nkè bèe cómmú kéfítè metaummè tou. ²⁵ Kè ti Yiè nKuyie ncúténí diwetirì miéke kébéinnè Məyiisi kéduó mmuyaá nhò mòke mù botí bekotibaabè sipísìyiekè bembè. Kuyie nYaá mbe ta diì mənñi kè bè nnáá nKuyie mpāñnààntì de kó diməñni dìmáà miéke, bè me nyí səké.

²⁶ Dè do ś mbekotibaabè sipísìyiekè bembè miéke bèdébè bèe kpaaní bè bàté dè, kòò məu yètìrì tu Edidadi kòò təu kperi tú Medadi, kè Kuyie nYaá ncúténí be ñnkè, bá bè í me nkətenímè metaummè tou, kè bèe keté kénnáá nKuyie mpāñnààntì. ²⁷ Kòò dapàà mməu coké kénáké Məyiisi ke dò: Edidadi nè Medadi bè nàá nKuyie mpāñnààntì.

²⁸ De mənñi Nunni bire Sosuwee wèè do neitinè Məyiisi nè o bíkémbéntì, kòò béi nke dò: Okóti paa mbe kè bè bá nnáá nKuyie mpāñnààntì.

29 Kè Mòyiisii ò t'èhné ke dò: A yĩ̀kùmu n kpéínáà? Mí n dós Kuyie nduómmu ku Yaá mbenìtìbè bəmou kè bè nnáá nku pāānāāhì.

30 Μὲνμε Μὸyiisi nè Isidayeeriβε κό beκότίbè kè bεε kò mbè bàtè dè.

Kuyie mbè duómmè yepèpèrè

31 Kè ti Yiè nKuyie nduónní kuyaaakperíkù makù dààmèèrì bíékè, kè kùu tóní yepèpèrè kécóú mbe karì kè yεε fité tipùtì timou kédóú ntebàtè mesàà, kèmmànnè a bo cemmè diyie òimáà miεke, kécóú ke iténè ketenkè ke mmànnè métirì òmáà. 32 Kè benìtìbè ntũũ nke kou, ke yaa nyiέ nke kou kè dè yaa wenténko. Wèè tu ò í kóú kè dè sũ dè í ndònté cidóò sikou sikou kè bεε yè yenné kéfíté be karì. 33 Kè yè nkpaá ke ā be nò miεke bá bè mu nyí càáké ye kó imaa nkè ti Yiè nKuyie mmieke be peike kè kùu bè poté kuyēiku diékù. 34 Kè bεε yú ðeborè ke dò Kibodoti-Ataafa, dèè tu kuní kó kufōti, ke yé bè do de nkūnnémè kuní do pĩ mbè kè bè ndó kécááké imaa.

35 Bè de nyité kékote kébáté Asedoti kékari.

12

Midiyammu nè Anə bè tū̀tēmè

1 Ke Midiyammu nnáánnè Anə ke kpa Mòyiisi tū̀otè mèè kpéi Kuusi botí kóo nitipòkù. 2 Kè bè nnáá nke tú: Ti Yiè nKuyie nnáánnè Mòyiisi máà ndi ke í ti náánnáà?

Kè ti Yiè nKuyie nkeè. 3 Mòyiisi do tú onìtì wèè í məke wènwε tefentè bá sám̀pó, bá òmou í bo kutenkù miεke wèè ò dònne. 4 Dende bàmbà kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi nè Anə nè Midiyammu

ke dò: Dí kàtení dimòu, di tããti memme metaummè tou borè.

Kè bèe kàte. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie ncúténí diwetiri mieke kécómmú metaummè tou bòrìnùù ke yú Anò nè Midiyammu kè bèe kàtoo bedé. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbè béinnè ke dò: Kénténè n yóó di náké tì, kòò mòu tu di mieke mpããnáàntì náàntò mí nKuyie n yóó ò benke m máà nè mebenkùmè mieke nke, ké nhò náánnè tidòuntì mieke. ⁷ N kóo tǒntì Mòyiisi kpere í me ndò, ò pĩ n nìtìbè mesàà mme. ⁸ Nè wenwe ti ò nnáá nke cóú ntitòbè mbe kè dè feío, n yí ò náánnè yenáànhãntíyè, nh ò ò benkemu m máà kòo yà n fènkù. Dè dòmmè kè di í ò dé, wenwe n kóo tǒntì Mòyiisi?

⁹ Mèmmè ti Yiè nKuyie mmieke bè yèmè kè kùu íté. ¹⁰ Diwetiri kãáté diì mònnì metaummè tou ìnkè, kè bè nsó ntikàntì pĩ mMidiyammu kòo kǎntì peike ke naá ntikóntì kè Anò ò yà kénsó ntikàntì tiì ò pĩ. ¹¹ Kòo náké Mòyiisi ke dò: Áú n yiè! N da báámmu báá yóu kè meyei nti dòò mèe do ti yò ìnkè, ti dòò tiyèintì nti, ti cààrèmu. ¹² N da báámmu a báá yóu kòo kǎntì dǎnté dǎnté bè peité wè dicíri kpèti kǎme.

¹³ Kè Mòyiisii kuónnè Kuyie nke dò: N da báámmu wééeroo kòò miékùnnè.

¹⁴ Kè Kuyie nténné Mòyiisi ke dò: Kòo cice weè do ntíüté o ìkè tinóntóütì, ifei naa bá nhò bo ke dò yewe yèyiekàà? Mèè botí nku di dòmmè kòò dènnè di kó dikari, kè yewe yèyiekèè pèéte kòo wètení.

¹⁵ Mèmmè kè bèe denne Midiyammu be kari kénkémmú yewe yèyiekè bo pèétemè kòo wètení kè bè né na kèpèéte. ¹⁶ De kó difònkúò kè bèe íté Asedoti kékàte kèbáté Padanni kó dikpáà.

13

Məyiisi tōmmè benitibè kè bè bo paaté Kannahã kó dihei

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dò: ² Á deite Isidayeeribe botí miéke bekotibaabè, bá kùù botí miéke onitì òmáà òmáà kè bè tō nkè bèe paaté Kannahã kó dihei n yē n yóó di duó ndi.

³ Kè Məyiisii tūnne ti Yiè nKuyie nhò nàké tì dende Padanni kó dikpráà miéke, kédei Isidayeeribe miéke bekotibaabè kété. ⁴ Nte ò do tō mbè kó yeyètè: Dubenni kó kubotí kou do tú Sakuu biré Sammua.

⁵ Kè Simmeṣṣ kó kubotí kou ntú Ɔari biré Safati.

⁶ Kè Sudaá kó kubotí kou ntú Yefundee biré Kadebu.

⁷ Kè Isakaá kó kubotí kou ntú Sosefu biré Ikadi.

⁸ Kè Efadaimmu kó kubotí kou ntú Nunni biré Osea.

⁹ Kè Bensamē kó kubotí kou ntú Dafuu biré Paditi.

¹⁰ Kè Sabunə kó kubotí kou ntú Sodi biré Kadiyēdi.

¹¹ Kè Sosefu kó kubotí nè Manansee kaku kè be kou ntú Susi biré Kadi.

¹² Kè Danni kó kubotí kou ntú Kemadi biré Amiyēdi.

¹³ Kè Asee kó kubotí kou ntú Mikayēeri biré Sefudi.

¹⁴ Kè Nefutadii kó kubotí kou ntú Fofisi biré Nabi.

¹⁵ Kè Kadi kó kubotí kou ntú Makii biré Ketuyēdi.

¹⁶ Benitibè Məyiisi do tō mbè kè bè bo paaté dihei be yètè nye memme. Kè Məyiisii yú Nunni biré Osea ke dā Sosuwee.

¹⁷ Kè Məyiisii bè tō nké bè nàké ke dò: Di kété kéta Kannahã tenké kubakù cǎnku bíékè, kēpēēté kédeke yetārè ñnkè kó yehékè, ¹⁸ kēpaaté dihei mesàà nkéyà di dōmmè nè benitibè bèè bo di miéke bè

dòmmè, kè bè kpeńni yoo bè cĩnni kè bè sũ yoo bè í sũ. ¹⁹ Dí paaté be tenkè dòmmè, kè kè wenni yoo kè sĩ, nè bè bo yèè ekè dòmmè, kè iduotí yè fité yoo yè feío, ²⁰ káyà kè ketenkè naati yoo kè see, kè titieti bo yoo ti kra, yáúkunnènè di kǎnti. Dí ntóni be tenkè kó yetebe.

Dè do sá ndetie mbè tu dè fínyĩ de be ketiyè biì diì mǎnni ndi.

²¹ Kè bèe kǎte képaaté Kannahāā tenkè, kétúóté Sinni kpáà kǎntǎ kǎtuǎkenè Deǎbu Amati tenkè mǎnku, ²² kékǎte kǎta dihei kubakù cǎnku bíékè Ebunǎo kó diberímberi, Anakii yaǎbí tidadieti, Aimanni nè Sesaii nè Tadimaii be kó dikari. Ebunǎo kó dihei maá kè dè mmǎke yebie nyeyiekè ndi kè bè né na kémaá Esibiti kperi bè tu di Taniisi. ²³ Kè bèe tuǎke Esikǎodi biriku kékǎũ fínyĩ kó yebe teyútè késeu nkudǎú kébuuté benitibè bèdébè, nè yetebe teyè bè tu yè kèdènáti nè fikíè kó yebe. ²⁴ Kè bèe yú deborè ke dǎ Esikǎodi biriku, dèè tu siyuu biriku, bè dè kǎũ mǎè kprí yetebe kó siyuu.

Mǎyiisi do tǎ mbè kè bè bo paaté dihei bè konní kóò nǎké tì

²⁵ Yewe sipísìnàà kó difǎnkúò bèè do kǎte dihei paatímù kè bèe konní, ²⁶ kékǎte káyà Mǎyiisi nè Anǎo nè Isidayeeribe sǎmbe Padanni kó dikpáà Kadeesi kó kutempǎ mmiǎke ké bè nǎké bè yání tii kó dimàà, ké bè benkenè yetebe bè tóni yè de kó ketenkè. ²⁷ Kè bèe bè nǎké ke dǎ: Ti kǎtemu dihei a ti tǎ ndi tenkè miǎke. Mǎmmuǎ nwe menaamiè nnè mecekùò ndè pũǎmmu. Nte ti tóni yèè tebe. ²⁸ Benitibè bèè bo de kó dihei miǎke bèè né kpeńni kè iduotí fité be ekè, kè ti yà ye miǎke Anakii yaǎbí tidadieti. ²⁹ Amadesiibe

bèè bo kubakù cànku bíkè kó kutempē, kè Itiibe nè Sebusiibe nè Amariibe kè bè bo yetāre ñnkè, kè Kannahāā kòbe bo dàméèrì nè Suditēē de pēémme.

³⁰ De mōnni kè Kadēbuu duó nkè benitibè bèè kpànnè Mōyiisi kè bè dō yúóó. Kòò dō: Tí kōtenè ti yóó bè namu kéfietè be tenkè.

³¹ Benitibè ò do neinè bè kè bembè dō: Ti báá na kédokénè de kó benitibè, bè kpeñnìmu ke ti pēēté.

³² Kè bèè keté bè bo nsĩnkũnkómè de kó ketenkè, kénnaá nyIsidayēeribe ke tú: De kó ketenkè yo mbenitibè mbe! Ti yà bèè nitibè ke miēke bè tu tidadietì nti. ³³ Anakiibe bèè kè bo, ti do bo be ùkè ke do nyecádúò nye, kè bè múnke mme nti wúó.

14

Isidayēeribe yetemè Kuyie nkpeti

¹ Kè Isidayēeribe kó ditĩnni tiitè yedabùò nké nyié nke kuò nkeyènkè kemou, ² kénkpànnè Mōyiisi nè Anō ke náá nke tú: Kè ti do nku Esibiti nwe yoo dikpáá miēke dè ntōũ. ³ Ba nte kè ti Yiè nKuyie nti tōní dikpáá dii mmieke kè ti dootitòbè bo ti kuò kēhēi ti pobè nè ti bí? Kè ti wētè Esibiti dè bá ntōũà?

⁴ Kè bè nnáá mbetòbè ke tú: Tí tāténè wèè bo ntú ti kóo kpàati kēwētè Esibiti.

⁵ Mōyiisi nè Anō kè bèè do kēsĩnnóo Isidayēeribe bēmou ùkè. ⁶ Kè Nunni birē Sosuwee nè Yefundee birē Kadēbu bèè do kòte kēpaatè ketenkè kè bèè kēri be yàati, ⁷ kénáké Isidayēeribe bēmou tĩnni ke dō: Ketenkè ti kòte ke yà kè, kè tu ketensàakè nke, dihè sàari mómmanni. ⁸ Ti Yiè nKuyie nti kómumu ke yóó ti tanné de kó ketenkè menaamiè nnè mecekùò ndè pũḍ nkè, kè kè nti duó. ⁹ Ti báá tuutenè Kuyie, ti báá yòte de kó ketenkè kòbe. Ti yóó bè autému

dimònni òimáà miεε. Be bøkè cokému! Ti Yiè nKuyie nti bonèmu, di bá mbè dé.

Kuyie mmieke peikemè Isidayεεribe kè Mòyiisi kù bántè

¹⁰ Mεmme kè Isidayεεribe bεmou tñnni nnáá nkétú, bè bo búótí Mòyiisi nè Anəə yetárè kékua. Bè kraá me nnáá nkè ti Yiè nKuyie nkó tikpeti cúténí metaummè tou ñnkè Isidayεεribe bεmou nuə mmieke. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinè Mòyiisi ke dò: Dè yó nkááké de kè be nnitibè yóu bè bo nni nsenkumè? Dè yó nkááké de kè bèe yie n kpeti? M me ndòmu tidieti be cuokè. ¹² N yóó bè bənté mutenkũũ mmu kè bèe kú kédeè pái pái kè n duó nkàa botíi sũũ nké bè pǽtè, kékpenke ké bè pǽtè.

¹³ Kè Mòyiisi náké ti Yiè nKuyie nke dò: Esibiti kəbe kèemu fǽ̀ dènnemè a nitibè be ei miεε nè a kó muwérímú. ¹⁴ Dihèi dii nkəbe kèemu fǽ̀ ti Yiè nKuyie nha bè bonèmə ke bè benkú amáà, kàa wetiri ð mbè diéké kuyie nké mbè mí keyènkè. ¹⁵ Kàa bè kúó dimònni òimáà miεε, bèè do kèè bè náammè a kpéi mbè bo yĩ, ¹⁶ fǽ̀ nti Yiè nKuyie nha yĩ̀ke a bo bè tannémè mme ketenkè a do yě nha yóó bè duó nké, deè te kàa bè kúo dikpáà miεε. ¹⁷ N Yiè nKuyie n da báámmu, benke a wérímú a béi nke yè ndè ndòmmè. ¹⁸ A béimmu ke tú fǽ̀ nti Yiè nKuyie nha miεε boo, kàa sàà ndeu, kè benitibè ð nda caəri ke yetírí a kpeti, kàa mmi a me nhō í nwúónko oyeiwe ke ðð kpetínné ibi i yembè yei nkpeí nnè be yaàbí kó iyaàbí. ¹⁹ Ti Yiè nKuyie nha sémmè deumu, cǽ̀ mbe kéndònnè a bè cǽ̀nkómè nè bè yèmè Esibiti ke tùðkenní yie. ²⁰ Kè ti Yiè nKuyie ndò: A mè nni mbántèmè m bè

cíémму. ²¹ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu! Kè n kpeti piéké kutenkù kumou dè báá pã. ²² Bèè kó dimàà yà n kpeti nè n dòò tìi dieti Esibiti nè dikpáà miéke, nè memme ke cíéké ke n yáú ke tùòke kuce tepíítè bá bè í yie n kpeti. ²³ M parikèmu be kòò mǎù báá yà dihei n do yē n yóó duó ndi be yembè, bèè n sènkèrì, be kòò mǎù báá di yà. ²⁴ N kóo tǎnti Kadebu yie kó meyèmmè me ncáámmè, kòò yie n kpeti timou, n yóo ò tannému de kó dihei ò kàte ke yà di, kòo yaàbí di tieke. ²⁵ Amadesiibe nè Kannahā kàbe mè mbomè kubiriku bíékè kó yehékè, di naa kónté kényè dikpáà kètúnne kuce kùu yìèè tipènti kóo dàmmèrì.

Kuyie nyūšmmè ku kàbe to

²⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbéinè Mǎyisi nè Anǎ ke dǎ: ²⁷ Dè yó nkááké de kè kubotí yeiku kuù nyóu kù bo nni nkpannèmè ke yetírí n kpeti? N kèèmu bè tùùte ke náá ntì. ²⁸ Náké be ke dǎ n tú: Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè múi bēi, n yóó di dǎò di nàké tìnti. ²⁹ Di yóó kú dikpáà miéke nke díndi bè kàa mbè kó dimàà kètúóté bèè mǎke yebie nsipísidé kèndeètinko. Díndi bèè kó dimàà tùùte, ³⁰ di í tati ketenkè n do bēi nképarikè ke dǎ n yóó di duó nkè, kè dè í tú Yefundee biré Kadebu nè Nunni biré Sosuwee. ³¹ Di yaàbí di do yē mbè yóó di kuǎ kǎhéi ì, n yóó i ntanné ketenkè di sènkèrì kè, kè ìi kè tieke. ³² Kè díndi bie di yóó kú dikpáà miéke nke. ³³ Di n yete mèè kpéi nte kè di bí yó nháá ndikpáà miéke ke dǎ yebie nsipísìnàà ke fǎūrì ke baanè di bo kúmè dimou kédeè. ³⁴ Yewe sipísìnàà di do dǎò yè di kàte dii mǎnni ke bo paaté ketenkè, yè bo náá nyebie nsipísìnàà. Dibenni dimàà diyie dimàà kpéi, di bo

yà di yei nkó tiyeti kébanté di bo yetemè n kpeti dè m̀̀ke mùù c̀̀ntimu. ³⁵ Mí ndi Yiè nKuyie mm̀̀i b́́i nke yóó tì d̀̀ò, kubotí yeiku kuù nk̀̀obe b̀̀è ẁ̀enné ke yete n kpeti, b̀̀è yóó kú dikp̀̀àà dii mm̀̀ieke nke, bá òm̀̀òù báá súó.

³⁶ De kó benit̀̀bè M̀̀oyiisi do t̄ mbè kè b̀̀èe k̀̀ote k̀̀epaaté dihei k̀̀eẁ̀etení k̀̀esukú bet̀̀òbè kè b̀̀èe tuute k̀̀énsĩnk̀̀unko de kó ketenkè b̀̀è k̀̀ote ke yà kè. ³⁷ B̀̀èè do t̀̀ùute ke nnáá nt̀̀ì í wenni de kó ketenkè k̀̀péi ti Yiè nKuyie ndo b̀̀è potému kè b̀̀èe do ku ù̀kè k̀̀ékú. ³⁸ Nunni bire Sosuwee nè Yefundee bire Kadebu b̀̀èè do kpáá ke í nku b̀̀èè do k̀̀ote k̀̀epaaté ketenkè be miéke.

Isidayeeriibe dèmmumè ke né s̄́ ndè ò̀te

³⁹ Kè M̀̀oyiisii k̀̀ote k̀̀énáké Isidayeeriibe bẽm̀̀ou ti Yiè nKuyie nhò nàké tì kè b̀̀èe tiit́́e yedab̀̀ò. ⁴⁰ Kè d̀̀èe wenté kè b̀̀èe pike cute kédeke dit̀̀ari ìnkè k̀̀énnáante ke tú: Ti bantému ti cààr̀̀èmè, ti né bàátímu ke k̀̀ari ti Yiè nKuyie nti duó nd̀̀ì èì. ⁴¹ Kè M̀̀oyiisii b̀̀è nàké ke d̀̀ò: Dè d̀̀omme kè di dó k̀̀eyete ti Yiè nKuyie nkpeti. Di í yóó na. ⁴² Báá k̀̀otenè ti Yiè nKuyie nyí di bonè, di báá benné k̀̀ékote kè di dootit̀̀òbè di kuò. ⁴³ Amadesiibe nè Kannahãã k̀̀obe b̀̀èè bo di ù̀kè, b̀̀è yóó di fiému, di b̀̀ùt̄innému ti Yiè nKuyie, k̀̀ù t̀̀énke í di bonè.

⁴⁴ Kè Isidayeeriibe yete k̀̀ékpénk̀̀unne be to ke d̀̀ò: Ti deèt̄imu dit̀̀ari ìnkè kó kutemp̄̀. Kè M̀̀oyiisi yie me nni nkpaá be karì nè Kuyie ntaummè t̄ou. ⁴⁵ Mem̄̀me Amadesiibe nè Kannahãã k̀̀obe c̀̀ùt̄énimè k̀̀époté Isidayeeriibe ké mbè b̀̀ètì ke k̀̀òù k̀̀étuòkenè Ɔ̀̀dímaa.

15

Kuyie nnàkémè bè yó nkù pãã mmèè botí tidiiti kó yepārè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dò: ² Náké Isidayeeribe ke dò n tú: Kè di ta dii m̀nni ketenkè n yè n yóó di duó nkè kè dí mbo, ³ kè di yó n féuté feǎ̀fè kétuɔ nyoo metaummè kpéí, kòò m̀u me nyó n féuté feǎ̀fè ò n cànnenè dii nùù kpéí, yoo ò baa dó ké m pã dipãnni ndi, yoo dibanni mari kpéí, kòò yó n féuté feǎ̀fè diefè nfe, yoo fesámpófè, dipãnni ndi dii kó kufɔ̀ɔku n naati, ⁴ wèè te feǎ̀fè wèè waá mmuyuo nsààmù cidóò bètããti ké mù àntenè mekɔ̀sààmè dítiri nè dikéè. ⁵ Kè dipebii me nni ndi de yiè ndó ké n féutéme kétuɔ nyoo metaummè kpéí, wèè waá mmenaà ndítiri òmáà nè dikéè. ⁶ Kè dipedaà me nni ndi wèè waá mmuyuo nsààmù cidóò bèkuò ké mù àntenè mekɔ̀sààmè dítiri bèdébè, ⁷ kényɔ̀renè menaà ndítiri bèdébè. Dipãnni ndi dii kó kufɔ̀ɔku n naati. ⁸ Kè fenààfè me nni nfe ò yó n féutéme kétuɔ nyoo metaummè kpéí, yoo ò dó ké n féuté feǎ̀fè ò n cànnenè dii nùù kpéí. ⁹ Dinaadaà dimáà wèè waá mmuyuo ncidóò bèwei, kéàntenè mekùò ndítiri bètããti, ¹⁰ kényɔ̀renè diféè dítiri bètããti. Dipãnni ndi dii kó kufɔ̀ɔku n naati.

¹¹⁻¹² Bá kè ì sũ ke mamè di yó mme ndɔ̀ri bá fèè òfè ìnkè kèntũ nfe kuó duó ke dòmmè, kè fenààfè nfe yoo dipedaà yoo dipedabii yoo tebuɔ̀tè. ¹³ Isidayeeribe ní yóó me ndɔ̀ bè m pãã nyèè pã̀rè ke tuò. Yepārè nye yèè kó kufɔ̀ɔku n naati. ¹⁴ Bepò̀bè bèè bo di cuokè yoo bèè kó beyà̀ribè do kàtení ké ndi bonè, be mièke kòò m̀u dó ké m pã mí ndi Yiè nKuyie

ndipānni kētuò ò yóó me ndòò. Dipānni ndi dìi kó kufṣṣku n naati. ¹⁵ De kó ikuó yó mbomu ditīnni diməu kpéi nsáà nè di yaàbíio opòò kpéi nnè tēheikèmbite kpéi. Tēheikèmbite dəərìmè opòò yóó mme ndəəri. ¹⁶ Ikuó imáà yó nni nyi mēdəərìmè mēmáà, díndi nè bepòòbè bèè di bonè.

Bè bo mpāāmmè Kuyie ntidipànti kóo pḗḗ

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Məyiisi ke dò: ¹⁸ Náké Isidayeyiribe ke dò n tú: Kè di ta dìi mənni ketenkè n di kərinè kèè miēke. ¹⁹ Kè di dòò pḗḗbè ke bo cááké, dí deite mí ndi Yiè nKuyie n kperε. ²⁰⁻²¹ Kè di ní nàa mmuyuo ke dòò tipḗmpḗnti dí deite n kəku, di ṣṣ deite mēè botí tidiketiti miēke n kpeti, di tì puoti dìi mənni kuyié. Di yó mme ndəəri sáà nè di yaàbíio.

Kè dè da kpeténè kàa cààrè a dò nkéféúté fḗè ḡfḗ

²²⁻²³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Kè dè dò ndè di kpeténè ke di yetenè n duó nyìi kuó Məyiisi kòò ì ndi tūo i kó ìmàì, kétúóté yíe nnè di bo mbomè nè di yaàbíio, ²⁴ kè dè dò ndè kpeténè òmòu kè ditīnni diməu í yé ke yeténè ikuó m̀ai, di wḗnné kéwáà ndinaadaà, ké di nni nféuté kéwḗnnénè muyuo mmùù àntenè mekùò nnè menaà kētuò nyikuó yḗmmè. Dipānni ndi dìi kó kufṣṣku n naati, dí waánnè dibədaà meyei nčímmè kperi. ²⁵ Kè ikuó niütii dəò ditīnni diməu meyei nčímmè kó ikuó, kè n di cíé nke yé dè di kpeténèmmèmu. Kè dí tóni di diiti kó yepā̀rè di yó m pā̀ yè kētuò, kéfíénè meyei nčímmè kó iwũṣ ke yé dè di kpeténèmmèmu. ²⁶ De

mònnì n yóó di cǐémmu di yei ndíndi Isidayεεribe nè beπòbbè bèè di bonè ke yé dè di kpeténèmu dimou.

²⁷ Kè dè me ndò ndè kpeténè onìtì òmàà ndi kòò dòò meyei nwèe waá ndibàserì dìi màke dibenni òmàà ké dì nni nféuté o yei ncǐémmè kpéí. ²⁸ Kè ikuó niùtìi ò dòò meyei nhūtímù kó ikuó metaummè tou ìikè kè nhò cǐé, ²⁹ díndi Isidayεεribe kè di kóò mǎu nwe yoo opòò wèè di bonè ikuó imáà yóó nni nyi ìi tukúnè dè bo kpeténè wè, kòo yeténè ikuó.

³⁰ Kè wèè yie bo ncaàri ke yé, kòò tu Isidayεεri nwe yoo ò tu opòò ò cààrè mí ndi Yiè nKuyie mmí nwe. Dí ò dènnε di cuokè. ³¹ De kóo nìtì botí ò sènkèrì mí ndi Yiè nKuyie n náaàntì nti ke caari n kuó, dí ò dèite di cuokè, o yei mbo o yuu ìnkè nke.

Wèè do yeténè teompùtè kó ikuó

³² Isidayεεribe do bo dìi mònnì dikpáà miεke, diyie marì kè bèmabèe yà òmǎu kòò kau idéi teompùtè yie ³³ kè bèe ò kòtenè Mǎyiisi nè Anǎ nè Isidayεεribe sǎmbe borè, ³⁴ kéduó nkè bè nhò bàa ke yé ikuó mu ndo í nàkémè bè dò nkóò dòòmè. ³⁵ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dò: De kóo nìtì dò nkékuòmu, Isidayεεribe dimou dí ò dènnε di kó dikarì kóò bùótì yetárè kékuò.

³⁶ Memme kè ditǐnnì dimouu ò dènnε be karì ké nhò buòti yetárè kòò yàa kúnè, ti Yiè nKuyie ndo nàkémè Mǎyiisi ke nyè ndè ndòmmè.

Kuyie nyεmmè ku nìtibè nhǎà iyaàyuó mbe yààti

³⁷ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dò: ³⁸ Á náké Isidayεεribe ke dò n tú: Díndi nè di yaábíó di nhǎà iyaàyuó ndi yààti, kè di níi ya ntiyààti di ànné

mupaàkómú mùù wũṣ tiòtì tìl dònne tìbedencḗḗtì mu kó iyúṣ nti mànke. ³⁹ Di yààtì ní nhā iyúṣ nkè di nyì yàù ke denninì n kuó mí ndi Yiè Kuyie nke tũ nyì yḗmmè, ke bá ndṓari di yḗmmè dó dè nè di nuṓ ndó dè, dè yàà bo nte kè dí m bútínné mí ndi Yiè nKuyie. ⁴⁰ Mèmmè di bo ndennimè n tannò yemṓu. Ke dṓari yè yḗmmè kè dèe benke ke dò ndi cáá nke tú n kṓbe. ⁴¹ Mí ndi Yiè nKuyie m mú di te ke di dènnenì Esibiti kè di bo ntú n kṓbe.

16

Kodee yetemè Kuyie nkpeti

¹ Defii mṓu Keati naàmùnkù kou weè do peité Isaadi kè Isaadi peité Kodee. Kòo sukú Dubenni naàmùnkù kṓbe bètāāti, Ediabu bí Datanni nè Abidammu nè Pedeti birè Onni. ² Nè Isidayeeribe sikṓusidè nè sipísìnùmmù (250), bèè do tú be botí mièke bekótíbè ke ni be tīrè kè be yètè feí. ³ Kè bèe cḗḗte Mṓyiisi nè Anṓ ké mbè kpànnè ke tú: Di tḗrè tontému Isidayeeribe botí kumṓu tu Kuyie nkṓbe mbè, kè kù bè bonè. Dè yīme kè di dó ké nti baké.

⁴ Mṓyiisi kèè dii mṓnni de kó tináañtì kédò kēsīnnṓṓ ketenkè, ⁵ kénáké Kodee nè o kó ditīnni kṓbe ke dṓ: Nankè dikūnweñni ti Yiè nKuyie mbo benke wèè tu ku kou, kù tāāté wè koò cāñné, kòò bo nkù tṓkunè, de yiè nweè yó nkù tṓkunè. ⁶ Né nte di dò nkédṓmè: F́ nKodee nè a kó ditīnni kṓbe bēmṓu túóténè sisṓsékébúkúsí, ⁷ di naa sì ānné muhāā nkéyṓre tihúúnti mu ĩnkè ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìkè, kè tí yà ti Yiè nKuyie nyóó tāāté wè, wèè tu ku kou kù cāñné wè. Díndi Defiibe di kpere dèè tonté.

⁸ Kè Mɔ̀yisii wête kénáké Kodee ke d̀̀: Kénténè d́ndi Defiibe, ⁹ dè í di sànnè ti Yiè nKuyie ny-Isidayeeribe tũ nkù di tãátémè Isidayeeribe boti mieke, ke di yu ke di d̀̀̀̀ ku t̀̀mbè kè di ṕ nkù taummè tou mieke ku t̀̀mmú nè Isidayeeribe bemaú kó diyètìràà? ¹⁰ Kuyie nda yu f́ nKodee nè a k̀̀be Defiibe bemaú kè di kù t̀̀kénè kè di né tonté ke wanti kénáá nyikuó niùbàà? ¹¹ F́ nnè a kó dit́nni k̀̀be di kpannè ti Yiè nKuyie nku. Anɔ̀ tu we kè di bo nhò séí?

¹² Kè Mɔ̀yisii t̄ nkè bè bo yúní Ediabu kó ibí Datanni nè Abidammu kè bèe ò t̄́nné ke d̀̀: Ti í k̀̀roo? ¹³ A ti d̀̀nnení menaamiè nnè mecekùð* dè p̄ũ̀ ndè, ke ti k̀̀tenní dikpáà t̄̀d̀ntè tiè mmieke kè dè í da sànnè kàa wête ke d́ kè nti kpaatìràà? ¹⁴ Ti yetemu! Biti bitì a í ti niité menaamiè nnè mecekùð ndè p̄ũ̀ ndè, a me nyí ti duó nketenkè nè depaa nnè f́nyí kó detie. A ti wúó ntiyũ̀̀nti ntaà? Ti í k̀̀roo!

¹⁵ Kè Mɔ̀yisii miekeé cóuté mediè nkòo náké ti Yiè nKuyie nke d̀̀: A báá cóuté be p̄̀rè, n yí cóuté be maù kóo sãmmarímú, m me nyí yeténè òmaù.

Kuyie mp̀̀témè Kodee nè Anɔ̀

¹⁶ M̄̀m̄̀me kè Mɔ̀yisii náké Kodee ke d̀̀: Nanke f́ nnè a kó dit́nni k̀̀be nè Anɔ̀, dí k̀̀tení kécómmú metaummè tou iikè. ¹⁷ A k̀̀be sikousidé nè sipisìnùmmù (250), bá wè wèe túóté o s̀̀s̀sékébuute

* **16:13** menaamiè nnè mecekùð: Kuyie ndo d̀̀nnení Isidayeeribe kè bè nàké ke d̀̀ kù yóo bè duó mm̄̀menaamiè nnè mecekùð ndè p̄ũ̀ ndìi èi ndi. Bè berínè d̄̀i m̀̀nni dikpáà mieke kè tidiiti bè d̀̀nté kè bè níkpannè Mɔ̀yisii ke wête ke náá nde kó ditanf̀̀tiri ke né buò Esibiti èi, bè ỳ̀nni kè. Wénté Mudennimù 3:8.

kéãnné tihúúnti kètóní ti Yiè nKuyie tou ìikè, f̄s nKodee nè Anṓ kè di múnke me ndṓṓ.

¹⁸ Kè Kodee tí nyIsidayεεribe nè o kṓbe kè bèe yie mbá wè kṓo túóté o sṓsékébuute kéãnné muhãá, nkéyṓε tihúúnti muhãá nyĩnkè kékṓte kécómmú metaummè tou bòrinùù, Mṓyiisi nè Anṓ kè bè múnke me ndṓṓ. ¹⁹ Kè Kodee tí nyIsidayεεribe bemṓu Mṓyiisi nè Anṓ be ìikè metaummè tou bòrinùù.

Kè ti Yiè nKuyie nkó tikpeti cúténí be ìnkè. ²⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mṓyiisi nè Anṓ ke dṓ: ²¹ Kenténè dimáà de kó benitibè, n yóó bè kùḍmu dimḍnni dimáà.

²² Mṓyiisi nè Anṓ kè bèe do késĩnnṓṓ ketenkè kékuónko ke dṓ: Áú Kuyie! F̄s nwèè duḍ mmufòmmu dèè kó dimáà fòù, a miεke bo do kubotí kumṓu onití omáà kó mecaàrimè kpéínáà?

²³ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Mṓyiisi ke dṓ: ²⁴ Á náké Isidayεεribe botí kumṓu ke dṓ: Bèe kenténè Kodee c̄fètè nè Datanni nè Abidammu be kpesi.

²⁵ Men̄me kè Mṓyiisii íté kénkṓri Datanni nè Abidammu be borè kè Isidayεεribe kó bekótibè ò tũ. ²⁶ Kṓo náké ditĩnni ke dṓ: Kenténè benitidḍnnibè bie nc̄í borè, di báá kááké d̄marè dèè tu be kperε di yàà bo kú be kó mecaàrimè kpéi.

²⁷ Kè bèe íté ke d̄ténè Kodee c̄fètè.

Datanni nè Abidammu bèe do yènni k̄ncómmú be touti b̄rè nye nè be pobè nè be bí nè be yaàbí. ²⁸ Kè Mṓyiisii béi nke dṓ: Di yóó banté die nde ke dṓ ti Yiè nKuyie nkuu n t̄nni kè m p̄i nde kó mut̄mmú mumṓu kè dè í tú m mù p̄ĩnnè m máà kó muw̄rímú.

29 Kè de kó benìtìbè ku mukũũ mbeṭabè kã mmù ke í ku kè dè cãännè beṭabè kãmmè ti Yiè nKuyie nkuu í n tǝnní. 30 Kè dè dò nti Yiè nKuyie mbo dɔ̀dɔ̀ tidietì kperε marè, kè ketenkèe aate kémaánko de kó benìtìbè nè dèè kó dimàà tu be kperε kè bèe ta kudɔ̀nkù befò̀ubè, di bo banté ke dò nde kó benìtìbè cààrè ti Yiè nKuyie nku.

31 Mɔ̀yiisi kraá ke me nnáá nkè ketenkèe yaté bè còmúmù dè, 32 kéaate ké bè maánko bembe nè be cǝí kɔ̀be nè Kodee nè o kó ditǝnní kɔ̀be nè be kperε demou. 33 Kè bèe ta kudɔ̀nkù befò̀ubè nè be kperε bè m̀̀ke dè, kè ketenkèe mutǝnne. Memme bè kraakemè be kɔ̀be Isidayεeribe cuokè. 34 Bèè kó dimàà dè bo kè bèe keè be dabùò kéncooti ke tú: Tí cokénè ketenkè yàà bo ti maánko! 35 Memme kè ti Yiè nKuyie ncũũnní muhãã nkè mùù cóútóo benìtìbè sikɔ̀usidè nè sipísìnùmmù (250) bembe bèè do tuò ntihúúntì.

17

Muhãã ncóútémè Kodee kó ditǝnní kɔ̀be

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔ̀yiisi ke dò: 2 Náké Anɔ̀ bire Edeasaa ikuó nìtì ke tú n yé nwèe pǝté sisɔ̀sékébkúksí kǝfũũ mmuhãã. Ke yé bè sì nni nduómmèmu kè sì tu n kperε. 3 Bèè sì tǝní kè bè ku ke yietí be yei. Dí sì ma timátipenti kédari n wũ̀stǝnní kè dè ndò mmebenkùmè Isidayεeribe bemou kǝí.

4 Kè ikuó nìtì Edeasaa túóté disɔ̀wũ̀ kó sisɔ̀sékébkúksí de kó benìtìbè do tǝní sì kè muhãã nsì cóúté, kè bèe sì ma timátipenti kédari diwũ̀stǝnní. 5 Bè do ma tìi mátipenti kédari diwũ̀stǝnní tìi do denniní Isidayεeribe òmòu í dòmmè kǝntuò ntihúúntì ti Yiè nKuyie nyìkè kè dè í

tú Anṓ nè o yaàbí, kè wèè mè dṓṓ tì tṓṓkení Kodee nè o kṓbe tì yóó ò tṓṓkení ti Yiè nKuyie ndo me ntì nàké Mṓyiisi kòò tì mbè nàké.

Isidayeeribe tṓṓtemè

⁶ Kè dèè wenté kè Isidayeeribe ité be botí kumṓu kénkpannè Mṓyiisi nè Anṓ ke tú: Dfì kṓò ti Yiè nKuyie nkṓbe.

⁷ Bè cèèṣe diì mṓnnì Mṓyiisi nè Anṓ kéwèṣe metaummè tou bíékè kénsṓ diwetirì dàtínnè metaummè tou, kè bèe yà ti Yiè nKuyie nkó tikpetì. ⁸ Mṓyiisi nè Anṓ kè bèe kṓte metaummè tou ìkè ⁹ kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mṓyiisi ke dṓ: ¹⁰ Yènnè de kó ditfnnì cuokè, n yóó bè kṓṓmu dimṓnnì dimáà kè Mṓyiisi nè Anṓ kè bèe do késfnnṓṓ ketenkè. ¹¹ Kè Mṓyiisii nàké Anṓ ke dṓ: Túóté tesṓsékébuute kédeite diwṓṓtṓnnì ìnkè kó muhāá nkéānnè te miēke kṓtuṓ ntihúúntì kécokóo ditfnnì borè, kédṓṓ meyei ncíēmmè kó ikuó ke yé ti Yiè nKuyie mmiēke cṓútémè kè benitibè keté mukūũ.

¹² Kè Anṓ túóté tesṓsékébuute nè muhāá Mṓyiisi tì nhò nàké ke yē ndè ndòmmè, kécokóo ditfnnì cuokè, kénsṓ benitibè keté mukūũ, kòo tuṓ nti-húúntì kédṓṓ meyei ncíēmmè kó ikuó Isidayeeribe kpéí, ¹³ kéncomú becíribè nè befòubè be cuokè kè ti Yiè nKuyie mbè poté kṓṓ yēinkuu cómmú. ¹⁴ Benitibè bèè do ku bè do bo tekṓupírítè nè sikṓupísínàà nè sikṓusiyiekè ndi (14700) ké né mbúútí bèè do ku Kodee kó mecaàrìmmè kpéí. ¹⁵ Kè Anṓ wṣtení Mṓyiisi borè metaummè tou bṓrìnnù, kè ti Yiè nKuyie mbè poté kṓṓ yēinkuu cómmú.

Anṓ kó kupàati yèmmè tifā̀ti

16 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔ̀yiisi ke d̀: 17 Á náké Isidayεεribe wuɔ ntepiítè nè ìdèi, bá kùù wuɔ nkè ku kóo kpààti da tɔ̀ní kupààti. A yóó ì cuó kè ì mbo tepíítè nè ìdèi nyi, kàa wāri bá kùù wuɔ nkóo kpààti tɔ̀ní kùù pààti ìnkè de kó kuwuɔ nyètìrì, 18 kèwāri Defii kó kupààti ìnkè Anɔ̀ kó diyètìrì. Mèmmè bá kùù wuɔ nkóo kpààti yó mməkemè kupààti. 19 A yóó ì d̀ú mmetaummè tou miεke nke Kuyie ntaummè tɔ̀u ìkè, mí nnè f́ nti ã́ máá dè. 20 Onitì wèè kó kupààti bo ye tifã̀ti weñwe n tã̀átémè. De m̀nni kè m paa nyεsã̀mbè Isidayεεribe di sã̀ nyè.

21 Kè Mɔ̀yiisii tì nàké Isidayεεribe wuɔ ntepiítè nè ìdèi miεke bá kùù wuɔ nkè ku kóo kpààti tɔ̀ní kupààti be wuɔ ndò ndòmmè imɔ̀u kè ì wènné tepíítè nè ìdèi, kè Anɔ̀ kɔ̀ku nsoké ì cuokè. 22 Kè Mɔ̀yiisi ì tannè metaummè tou miεke kè ì d̀ú ti Yiè nKuyie nyìkè metaummè tɔ̀u borè. 23 Kè dèe wenté kè Mɔ̀yiisi mbo tuɔkoo ke ś nhAnɔ̀ Defii kó kuwuɔ nkou kó kupààti yè tifã̀ti ke pòrí ke peité yebe kè yè bi. 24 Kè Mɔ̀yiisii ì kouté imɔ̀u ti Yiè nKuyie nyìkè kékɔ̀tenè kèbenke Isidayεεribe kè bèe ì yà bemɔ̀u, bá wè kòo túóté o kɔ̀ku. 25 Kè ti Yiè nKuyie nyíe kénáké Mɔ̀yiisi ke d̀: D̀ú nhAnɔ̀ kó kupààti ikuó tɔ̀u ìkè, kè kù ndò ndibenkèrì de kó itookperí ye mbè kpéi. De m̀nni kè m paa nyεsã̀mbè bè di sã̀ nyè, kè yè t̀̀̀kení m borè kè bè ténke báá kú.

26 Kè Mɔ̀yiisii d̀ò ti Yiè nKuyie nhò nàké tì.

Ikuó niùbè nè Defiibe d̀ò nkémp̄i mmùù tōmmù

27 De m̀nni kè Isidayεεribe náké Mɔ̀yiisi ke d̀: Ti yóó kúmu, ti kumu ke dèè. 28 Kòò m̀u t̀̀nnè

metaummè tou ò ãã kúmu, ti yóó me nhõ nke yàa deèà?

18

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Anṵ ke dṵ: Kòò mṵu yeténè metaummè tou fṵ nnè a bí dṵi te meyetímè. Kòò mṵu cààrè ikuṵ tṵmmú dṵi te de kó mecaàrìmè. ² A yú a cice naàmùnkù kṵbe Defiibe kè bè da wṛennénè ké nda teénnè mutṵmmú. Fṵ nnè a bí dṵi ní yóó ta metaummè tou kṛpṵ nyikuṵ tṵmmú metaummè tou ìkè. ³ Bèè yó nda teénnè metaummè tou dimṵu kó mutṵmmú bè né báá tṵnnè ikuṵ nenti matí yoo diwṵṵtṵnni, kè dṛe yie nkè di báá kú ké bè wṛennénè. ⁴ Bèè yó nda wṛennè ke da teennè metaummè tou kó mutṵmmú mumṵu, wèè í tú Defii botí kou ò báá di wṛennénè mutṵmmú. ⁵ Fṵ nnè a bí dṵi te metaummè tou nè diwṵṵtṵnni de kó mutṵmmú kè dṛe yie nkè m mièke báá do Isidayṛeribe. ⁶ Mṵi tṵāté a kṵbe Defiibe Isidayṛeribe cuokè, bè tu n kṵbe mbe kè m bè nda duṵ nkè bè bo mpṵi mmetaummè tou kó mutṵmmú. ⁷ Fṵ nhAnṵ nè a bí n duṵ ndí mbe ikuṵ kó mutṵmmú diwṵṵtṵnni ìnkè nè ikuṵ nenti kó kufṵṵ nkuyààkù pi kù, n duṵ ndí mbe de kó mutṵmmú, wèè í tú Defii botí kou ke dè tṵnnè ò kumu.

Ikuṵ niùbè dò nkénte dṛe

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Anṵ ke dṵ: Mṵi da duṵ nkàa bo ndake Isidayṛeribe m pṵṵ nyèè pṵrè kpéi, a ní yóó de ndeite dèè tu a kperè, n da còú mmekùd mmèè kpéi nke da cànnè fṵ nnè a bí n tṵmmú kpéi, de kó ikuṵ yó mbomu sṵṵ nè a yaàbíó. ⁹ Nte dèè yó ntú a kperè, bè m pṵṵ nyèè pṵrè mièke, kémbúú tí yèè yóó tuṵ. Muyuo nkó yepṵrè nè bè n fié ìi wṵṵ meyei

ncífèmmè kpéí nnè meyei nhūtímù kpéí. Bè m pã nyèè pãrè kó dimàà tu a kpeye nye fǒ nnè a yaábíó. ¹⁰ Dii ní dè di dè tu n kperε ndε, benitidaabè bèè bo di cǐi bè bo na ké dè di. ¹¹ Nte detεrè dèè ní yó ntú a kperε Isidayεeribe dèite dèè kó dimàà ke m pã ke dè nni nyòute, n dè nda duómму fǒ nnè a yaábíó initidaai nè initipòì. Bèè kó dimàà bo a cǐtè ke wenni bè bo na ké dè di. ¹² N di duómму tidiketiti kó yepãrè sààyè Isidayεeribe m pã nyè: Mεkùò nnè menaà nnè tidiiti bè tu ti bèdèè. ¹³ Be εi kó tidiketiti bè m pã ntii kó dimàà, n ti n di duómму bèè kó dimàà bo di cǐi ke wenni bè bo na ké dè di. ¹⁴ Kε Isidayεeribe ní m pã dè ke tú bè dè nni m pãmu sãà, díi yó ndè te. ¹⁵ Isidayεeribe bèè tu Mpo nè be wũò ketiyi bè m pã ndè tu di kperε ndε. Bèè tu Mpo bè ní bè ndi donténè, kè fεòfε ketifè mafè tu bè í n feu fε bèè fε ndi donténè. ¹⁶ Denitidabire dèè mòke otànkù omàà de donku dò nkémbo medítíbii mmèñùmmù ndi bè kèétémè metaummè tou kpéí, mèè cǐékù bo kàdáammù tepíitè. ¹⁷ Kè fenààfε nfe yoo fεpièfε yoo tebuòtè dè peité ì bí idaai meketimè, bè ì nni nfeumu, bè báá wεte ké ì ndi donténè, dí ì nni nféúté kécóú mmeyĩ ndiwũòtànni, kétuò ndèè tu mεkùò nkperε, dipãnni ndi dìi kó kufòòku n naati. ¹⁸ Imaa ntu di kpeyi nyi, kényiénè di n yòute ì, dicĩncĩnni nè dikpèri youri.

¹⁹ Isidayεeribe òò deite yèè pãrè ké m pã, n yè ndi duómму díndi nè di yaábíó, initidaai nè initipòì, de kó metaummè yó mbomu, n di dounnè dìi nùù ndi sãà.

Ikuó nùbè Defibe dò nkénte dè

²⁰ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Anṵ ke dṵ: N duṵ nkèè tenkè Isidayeeribe, ke mièke a í yó mmṵke a kṵke, mī yó ntú a kperε Isidayeeribe cuokè. ²¹ Díndi Defiibe, kè Isidayeeribe níí dèite bè mṵke dè mièke depííndè ke m pã, n dè ndi duṵmmu di pī mmùù tṵmmú kpéí metaummè tou. ²² Isidayeeribe sṵmbe bá ntṵkunè metaummè tou bè yàà bo cé mbemáà meyei nkékú. ²³ Díndi Defiibe díí máà yó mpī mmetaummè tou kó mutṵmmú, kòṵ mṵù yeténè metaummè tou díí te de kó meyetímè, de kó ikuṵ yó mbomu sáà. Di í yó mmṵke di kó ketenkè Isidayeeribe tṵbè cuokè. ²⁴ Isidayeeribe ṵṵ dèite dè bè mṵke de mièke dèè tu depííndè ké m pã, n dè ndi duṵmmu. Dèè te kè n tu di í yó mmṵke dí kó ketenkè Isidayeeribe cuokè.

²⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mṵyiisi ke dṵ: ²⁶ Á náké Defiibe ke tú n yē nkè Isidayeeribe níí dèite bè mṵke dè mièke dèè tu depííndè n yē mbè ndi duṵ ndè ke be duṵ, bèè dèite de mièke dèè tu depííndè ké n duṵ. ²⁷ Dèè múnke yó ntú be kperε bè mṵke de kó depííndè. Be kṵbe dèite mèè botí tidiitì kó depííndè nè menàà nke dè mbè duṵ. ²⁸ Bè níí dèite Isidayeeribe dèite dè bè mṵke dè mièke, dèè tu depííndè ké bè duṵ, bèè dèite depííndè de mièke n kperε nde, dí dè duṵ nyikuṵ niùtì Anṵ. ²⁹ Bè yó ndi duṵ nyèè pãrè yemṵu ñnkè di níí dèite bá diì pännì ñnkè dèè tu desààrè kécánné n kpéí, n kperε nde. ³⁰ Náké be kè bè dèite diì mṵnnì dèè tu desààrè n kperε tú dè, ke cãnné dèè kpaá dè tu be kperε nde. Kéndṵnnè Isidayeeribe ṵṵ súṵmmè be diitì nè be naà. ³¹ Di bo na ké dè di bá kèè bíékè nè di cēí kṵbe bemṵu. Dè tu di kó tiyeti nti mutṵmmú di pī mmù metaummè tou mu kpéí. ³² Di dèite diì

mònni dèè tu desààrè n kperε tú dè, ke n duó, dí di desònnε. De mònni dè í tú meyei, di yó mme ndòari ke báá sīnkùnne Isidayεeribe m pãã nyèè pãrè kékú.

19

Fenaàwũǎfè kó mutápeí nkó ikuó yó ndòmmè

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi nè Anɔɔ ke dò:
² Mí ndi Yiè nKuyie mú di dɔ̀unnè ikuó. Dí náké Isidayεeribe ke tú n yē mbèe waá nfenaàwũǎfè fèè í mɔke kuyènkù bá sánpó, bè mu nyí buú nfè kudú kè fè dù. ³ Kè di fè duó nyikuó nùtì Edeasaa kòo fè dènnε diheì mánku kè dí fè feúté o ìkè. ⁴ Kè ikuó nùtì Edeasaa pòtè o nóm̄bii fe yĩ nkémíété metaummè tou bòrinùù kuce mèyiekè. ⁵ Kè dí fè tùò nkenke ikuó nùtì ìkè kétuò nfe yĩ nnè fe maa nnè fe kònkù nè fe piti. ⁶ Kè ikuó nùtì waá mmutie bè tu mù sètìrì mu kó kudú nè bè tu mù ìsòpù mu kòku nè tipècìtì tì to mmewũǎ nké dè wènné kéänné muhãá mbè tùò mmùù miεke fenàǎfè. ⁷ Kòò dèè wèè sú o yààtì kèwuò ke né na kékò mbè bàté dè. Ò yó nsĩmmu kétuòkenè kuyuoku. ⁸ Wèè tùò nfenaàǎfè kòò sú o yààtì, kèwuò. Ò yó nsĩmmu kétuòkenè kuyuoku. ⁹ Onìtì wèè í sãũ nhomáà kè wèè kouté mutápeí mbè tùò nfèè nàǎfè kòmu, ké mù fùtenè be karì kécóú ndibòrì bè tãáté di de kpéí, kè mù mbo Isidayεeribe kpéí kè bè mmù dòòrinè mēwénkùmè kó menie. De kó ikuó yó ndònnè meyei ncíémmè kpɛyi nyi. ¹⁰ Wèè kouté de kó fenàǎfè kó mutápeí nwèè sú o yààtì ò yó nsĩmmu kétuòkenè kuyuoku. De kó ikuó yó mbomu Isidayεeribe kpéí nnè bεpòòbè bèè bè bonè.

Wèè s̄ntε ò bo wénkùnne m̄èè botí omáà

11 Kè wèè kàáké ocî, bá wèè cî botí cénke ò s̄ntemu, kénsî nke dò yewe yèyiekè. 12 Wèè wuònè mmewénkùmè kó meniε diyìε tǎǎnnì nè diyìénnì ke né na kέwenke. Kòò í wùò diyìε tǎǎnnì nè diyìénnì ò báá wenke. 13 Wèè bo kàáké ocî ke í nwuònè mewénkùmè kó meniε nhò s̄nkùnko mí ndi Yìè nKuyie n c̄t̄ètè nte, de yìè mbèè ò dènnε Isidayεεriβε cuokè, ò s̄mmu ke yé ò í wùòmè ikuó kó meniε.

14 Ntenè ikuó t̄ei: Kòò m̄òu ku ditou marì miεke kè wèè ta di miεke ò s̄ntemu wenwe nè bèè bo di miεke kénsî nke dò yewe yèyiekè. 15 Tinεntì t̄ii kó dimàà bo mbo de kó ditou miεke ke í poke ke bou teitei t̄i s̄ntemu. 16 Kòò m̄òu kèrí dikpàà miεke ke kàáké ocî bè kùò wè yoo ò na òm̄òu kó yekũò yoo kuf̄t̄i ò s̄ntemu ke yó ns̄i nke dò yewe yèyiekè. 17 Kòò n̄it̄i s̄ntε kè di yóó ò wénkùnne, dí waá nfenaàwũòfè fenfe bè kùò fè kó mutápeí nkéǎnné dibuu miεke kéǎnné meniε. 18 Kè di dèè onit̄i wèè í s̄ũ nhomáà wèè waá isóp̄u kó kudú k̄εp̄òt̄è de kó meniε nkém̄ít̄é m̄ít̄é de kó ditou nè tinεntì nè benit̄ibè bèè kó dimàà bo de kó ditou miεke nè wèè kàáké bè kùò wè yoo ò na òm̄òu kó yekũò yoo ò nà kuf̄t̄i. 19 Onit̄i wèè í s̄ũ nhomáà wèè yóó m̄ít̄é meniε nhonit̄i wèè s̄ũ nhomáà diyìε tǎǎnnì nè diyìénnì. Diyìénnì yìè wèè óú o yààti, kέwuò kέwenke kuyuoku m̄ònni.

20 Wèè bo s̄ũ nhomáà ke í ndó kέwénkùnne omáà bèè ò dènnε Isidayεεriβε cuokè, ke yé ò s̄nkùnne m̄è mí ndi Yìè nKuyie n c̄t̄ètè nte. Ò me nyí wùònè ikuó kó meniε, nnè de kpéi nhò s̄mmu.

21 Dè yó ntú ikuó nyi s̄áà, wèè bo m̄ít̄é ikuó kó

menie nwèe óú o yààtì, kè wèè kàáké de kó menie nhò sīntemu kénto kétuakenè kuyuoku. ²² Wèè sãũ nhomáà kòò kàáké de, de sīntemu, kè wèè kàáké dèè sī nhò sīntemu kénto kétuakenè kuyuoku.

20

Isidayeeribe do màntémè menie nSinni kó dikpáà miéke

¹ Dibenni tãnkù ketiwè kè Isidayeeribe tīnni tuoke Sinni kó dikpáà kébáté Kadeesi kékari. Midiyammu de nku kè bèe ò kũnné.

² Bè í mpèté menie nke bo yã kété nkénkpannè Mɔyiisi nè Anoo ke tú: ³ Kè ti Yiè nKuyie ndo nti wēnnénè ti kobe bèè ku képoté, kè ti kú dè í ntũũà? ⁴ Dè yīme kè di tóní tīnti ti Yiè nKuyie nkabe ke kòtenní dikpáà dii mmieke kè ti bo kú tīnti nè ti wũũ? ⁵ Ba nte kè di ti dēnnení Esibiti ke ti tóní dibòrì yeiri dii? Dè í dò mbuotí dēmarè, detie mbè tu dè fikíè dè í bo kè ti né báá buónè fīnyĩ nè kèdènátì kperε, menie nketé ke í bo ke dò nyã.

⁶ Mēmme Mɔyiisi nè Anoo bè itémè Isidayeeribe borè kékote metaummè tou borinùù kèdo kēsīnnóo ketenkè kè ti Yiè nKuyie mbè benke ku kpeti, ⁷ kébéinnè Mɔyiisi ke dà: ⁸ Túóté a pààti f̄́ nnè a kóo kótì Anoo kè di tí nyIsidayeeribe, kè bè mbo ke wúo nkàa béinnè diperì kè menie nyènní, kàa duó nkè bèe yà bembe nè be wũũ.

⁹ Kè Mɔyisii túóté o pààti metaummè tou miéke kéndōnnè ti Yiè nKuyie ndo tì nhò nàkémè. ¹⁰ Wenwe nè Anoo kè bèe tí nyIsidayeeribe diperì borè, kòò bè nàké ke dà: Kénténè dīndi itookperì

yembè! Ti bo dennení menie ndipèrì dii mmieke nke kè di yàà?

¹¹ Mèmmè ò yòutèmè o pààti képoté dipèrì mèdémè, kè menie nyènní mediè. Isidayeeribe nè be wũš kè dèe yà.

Kuyie nkpannèmè M̀oyiisi nè Anao bè yeté m̀èè kpéí

¹² Kè ti Yiè nKuyie nnáké M̀oyiisi nè Anao ke d̀: Di yèmmè í me nyiemmmè ke d̀ò ndè bo d̀ò, di í me ndéúkùnnemè n yètìrì Isidayeeribe ìikè, di ténke í yóó tannè n nìtìbè ketenkè m̀ bè duó nkè.

¹³ Dèè do te kè bèe yú de kó menie nke d̀ò M̀ediba, d̀èè tu dikpànni, ke yé Isidayeeribe do dè nwèntémè ti Yiè nKuyie nkè kùu bè benke kù d̀ommè pái pái.

Edømmu kóo kpààti yetémè Isidayeeribe bo p̀èèté m̀è o tenkè

¹⁴ Kè bè mbo Kadeesi kè M̀oyiisii deite benitìbè ké bè tš nke d̀ò bèè kòte kénáké Edømmu kóo kpààti ke d̀ò: Tínti a tebii tìi tu a yému ti tamè meháárì m̀è mieke. ¹⁵ Ti yembè beè do kòte Esibiti kè ti nke bo kémònte kè Esibiti kòbe ti f̀éũ tínti nè ti yembè.

¹⁶ Kè ti kuónnè ti Yiè nKuyie nkè kùu keè ti dabònni kéduònni ku tšnni kè di ti dennení Esibiti. Kè ti t̀òkèni die nKadeesi dihei dii bo a tenkè mànkù,

¹⁷ kàa bo yie, nyóu kè ti p̀èèté a ei mieke, ti í yeti depaa mmieke yoo f̀inyĩ kó detie mmieke, ti í yóó yà a kó sibií kó menie, ti yóó kété kuce diekù nku kèpèètènè a ei, ti í yóó dauté kupíkù makù. ¹⁸ Kè Edømmu kóo kpààti bè t̀ènnè ke d̀ò: Di í yóó p̀èèté die nh ei. Kè di me nyete n yóó báátóomu ké di co kè tí doké.

19 Kè Isidayεεribεε ò tḗnné ke d̀̀: Ti yóó kété kuce diékù máà ndi ke ti yà a èi kó meniε tínti nè ti wũõ ti bo da yietí. Dè í tú tìmatì, ti yóó na a tenkè máà ndi kέp̄ḗt̄é. 20 Kè Edømmu kóo kpààtì b̀̀ è tḗnné ke d̀̀: Di í p̄ēnké.

Kè Edomiibεε báátí nè behããp̀̀nkperíb̀̀ è péu ké b̀̀ è co. 21 Mεm̄mε Edømmu kóo kpààtì yetεm̀̀è Isidayεεribε bo p̄ḗt̄ém̀̀ è o εì, kè Isidayεεribε p̄é nkupíkù tekù.

Anø yóó kúm̀̀è

22 Kè Isidayεεribεε íté Kadεεsi kékøte ditãri b̀̀ è tu di Ɔdi. 23 Ti Yiè nKuyie nde mbéinnè Møyiisi nè Anø Ɔdi tãri Edømmu temm̀̀anku ke d̀̀: 24 Anø kũnti o yemb̀̀ è borè nde, ò í tati diheì n yē n yóó duó ndi Isidayεεribε ke yé di do yetεm̀̀ è n kp̄eti Mεdiba kó meniε mborè. 25 Túóté Anø nè o bire Edeasaa kè di deke Ɔdi tãri. 26 Kàa dáté Anø yààtì kédátínné o bire Edeasaa. Anø yóó de nkú.

27 Kè Møyiisii d̀̀ò ti Yiè nKuyie nhò nàké ti Isidayεεribε bεm̀̀ou ì̀̀kè, kè b̀̀ è deke Ɔdi tãri. 28 Kè Møyiisii dáté Anø yààtì kédátínné o bire Edeasaa. Anø de nku Ɔdi tãri ì̀̀nkè. Møyiisi nè Edeasaa kè b̀̀ è cúténí. 29 Isidayεεribε t̄̀innì dim̀̀ou kè b̀̀ è yà Anø kum̀̀ è kékømm̀̀ú o kũũ nke d̀̀ò yewe sipísitããti.

21

Isidayεεribε nam̀̀ è Kannahãã tenk̀̀ è k̀̀øbe

1 Mεm̄mε Kannahãã kóo kpààtì Adadi wèè do bo Nεkebu ò kèem̀̀ è Isidayεεribε kèróom̀̀ è Atadimmu kó kuce, ḱ́éténí ḱ́é b̀̀ è do ḱ́ép̄imm̀̀ú bε miεke b̀̀ èmab̀̀ è kéd̀̀ò tidaatì. 2 Kè Isidayεεribεε d̀̀òunnè ti Yiè nKuyie ndinùù ke d̀̀: Ti Yiè nKuyie nkàa ti duó m̀̀be nnìtìb̀̀ è

ti bo bè kùò páíí kέponte be ει kέδέίτέ ti báá súò ndèmarè.

³ Kè ti Yiè nKuyie nkeè be báammìi kέānné Kannahāā kòbe be nòu miεke, kè bèe bè kùò páíí kέponte be ekè kέδέίτέ kέ dè yu ke dò Ɖdimaa, dèè tu tidobontì.

Moyiisi dèdmè disəwũđ kó fewààfè kécónné

⁴ Kè Isidayεribεε íté Ɖdi tārì kétūnne kuce kùù yìèné dāmèèrì tipèntì kou ke bo kónté ke báá yènnè Edəmmu tenkè. ⁵ Bè kété mēmme kénkááké kuce kè mēmínnímèe bè dònté. Kè bèe keté bè bo nkprānnè mē ti Yiè nKuyie nnè Məyiisi ke tú: Ba nte kè di ti dènnení Esibiti kè ti bo kú dikprāà dii mmieke? Tidiiti sààtì matì í bo, meniε mme nyí bo, kè ti baa né yó nyo tisénnindiiti tii nti yewe yeməu.

⁶ Mēmme kè ti Yiè nKuyie nduənní iwaayeyi kè ì mbè dəmmù kè bèe kú kusūkù. ⁷ Bèè kraá kè bèe náké Məyiisi ke dò: Ti cààrəmu, ti tū̀tənəmè ti Yiè nKuyie nke da kprānnè. Nè de kpréi, nhá bánté ti Yiè nKuyie nkè kùu dētinnε de kó iwààkε.

Kè Məyiisii kuónnè ti Yiè nKuyie mbe kpréi. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dò: Túóté disəwũđ kédə̀nè fewààfè kέ fè dānne kudə̀ú kécónné, kè fewààfè ní dənté wè kòò fè bə̀úté ò báá kú.

⁹ Mēmme kè Məyiisii dòò disəwũđ kó fewààfè kécónné, kè fewààfè ní dənté wè kòò fè bə̀úté o báá kú.

Isidayεribε do katimè ke sə̀ti ke yàa tuəkenè Pisikaa tārì.

¹⁰ Kè Isidayεribεε íté dεborè kέkəte kέbáté Obəti, ¹¹ kέíté dεndε kέbáté Iyee-Abadimmu kprāà kénwetì Məabu diyìè yìèní kèè bíékè kó dikprāà. ¹² Kè bèe íté

dèndε kébátε kukó nSedeti kó mεpεémmè. ¹³ Bè itè dèndε késénté kukó nhAdinò, kùù pũḍ nke pēnkù dikpàà ke kərì Amərìibe tenkè. De kó kukó kuù tu Məabu kəbe nè Amərìibe be tenkè m̀anku. ¹⁴ Dεè kpéi nte kè tì ẁari ti Yiè nKuyie nkó mudòò pátiri* miεke ke tú...Wəebu, Sufa tempē mmiεke nè Adinò nè de kó ikó, ¹⁵ nè ikó nteì ìi pũḍ nke taà Adinò dihei Adi píkù ìi tu Məabu tenkè m̀anku. ¹⁶ Bè de nyitè kébátε bè tu dè tebinte, ti Yiè nKuyie ndo nàké dè Məyiisi ke d̀ò: Tíi nyIsidayεεribe kè m̀ bè duó mmenie.

¹⁷ Dε m̀onnì ndi Isidayεεribe dèntèmè feyènfè ke d̀ò:
Tí dentè kè menie nyènni tebinte.

¹⁸ Tebinte sikpààtibii keú tē,
dihei kó bekótibè tũ tē
nè be pàati nè be d̀ò.

Bè de nyitè kékote kébátε Matana, ¹⁹ kéité dende kébátε Naadiedi, kéité debore kékote Bamoti. ²⁰ Bè itè Bamoti nwe kékote Məabu kpàà kénwetí Pisikaa t̄ari, dii s̄i ntedontè kó dikpàà.

Isidayεεribe domè Amərìibe kóo kpàati Sionni

²¹ Mem̀me kè Isidayεεribeε deite yetōrè kétō nkè bèe nàké Amərìibe kóo kpàati Sionni ke d̀ò: ²² Ti dó kēpēēté a eì miεke nke, ti í yóo ta depaa mmiεke yoo finyĩ kó detie mmiεke, ti í yóo yà menie nti yó mbaké kuce diékù nku, ti í yóo dauté ke yà pēēténè.

²³ Okpàati Sionni me nyí nyie nkè Isidayεεribe bo pēēté o tempē, kòo iténè kemieε kétíi nho nìtibè bεmou kè bèe kéténi kéco Isidayεεribe dikpàà ké bè

* **21:14** mudòò pátiri: De kó dipátiri bè nàá ndii kpéi ndie ndi fetimu. Kè dè í tú die mbè í bèi nkupíkù tekù makù di kpéi.

do mudoò Yaasi èi miεke. ²⁴ Kè Isidayεεribε bε cò yεse kέkuω kέfietε bε tenkè, kétúóté kukó nhAdinω kéntω kétuωkenè Sabōki koku késωaté kétuωkenè Amōniibε tenkè mánku kùù do kpetí mesàà. ²⁵ Kè bεε fietε δε κό γεhekè γεmω, kέtieke Amōriibε tenkè kemωu kékari, kétaunnè Esibonni nè sihekεsí sùù dè tóké. ²⁶ Esibonni do tú Amōriibε kpààti Sionni bo dii èi ndi. Sionni weè do pànte Mōabiibε kpààti ketiwè kέfietε o tenkè kemωu kékate kédíténè kukó nhAdinω. ²⁷ Dεè te kè beyendèmbè diè nke tú:

Tí kōtenè Esibonni èi,
 tí kōte kέwēte ke di maá,
 tí wēte kέ di cònné.

²⁸ Muhāá mmuù yènní Esibonni,
 Sionni èi miεke nke mù tšéémè
 ke còúté Adi èi Mōabu tempē mmieke,
 ke còúténè Baadi κό yetòrè yèè bo kukó nhAdinω
 pεémme.

²⁹ Díndi Mōabu tenkè kōbe di bo yà
 di fetimu díndi dibōō Kemōasi kōbe
 di dapàmbè cokému
 kè bè pšmú di sapùmbí ke kōnnè
 ke duó nhAmōriibε kpààti Sionni.

³⁰ Díndi Esibonni kōbe bè di tāá ipie nyi,
 ke di bèti ke tùòkenè Dibonni
 kè di ekè dōúnko
 kétúóténè Dofaa kéntω kétuωkenè Medeba.

³¹ Kè Isidayεεribεε ta Amōriibε tenkè. ³² Kè Mōyiisii tš nke bεε paaté Yasεε èi kédeè kè bεε di do, kέbeti Amōriibε bεè dè bo nè sihekεsí sùù dè tóké si kōbe kέfietε bε ekè kékari. ³³ Bè kàri memme kékété kέwetínné Basāā èi bíékè. Kè Basāā kóo kpààti Ōkuu íténí nè o nìtibè ke bo do Isidayεεribε mudoò Etedèii

èì. ³⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dò: A bá nhò yǐ̀kù, n wè ndi duómму kè di bo ò na wenwe nè o nìtìbè. Kàa ò dòò a dòòmè Aməriibe kprààti Sionni Esibonni èì kou.

³⁵ Mèmmè Isidayeeribe namè Ōku kóò kùò wenwe nè o bí nè o nìtìbè bá òmòù í nyenté bá òmàà kè bèe tieke be tenkè.

ISIDAYEERIBE BOME MƏABU TENKÈ

22

*Badaki yumè Badammu kòò bo bənté kusĩnkù
Isidayeeribe*

¹ Kè Isidayeeribe ité deborè kébáté Məabu kó kubiriku kukó nSuditě yáà kénwetí Sedikoo.

² Kè Məabu kóò kprààti Sipəə biré Badakii yà Isidayeeribe dòò dè Aməriibe. ³ Kè kufōwaá mbè auté mediè wenwe nè o kəbe kè bèe yəte Isidayeeribe ke yé bè tumè kuwəə ndiekù nku. ⁴ Kòò t̄s nkè bèe náké Mandiyāā èì kó bekótìbè ke dò: Diŋnì dii nyóó déútóomu dèè kó dimàà bo ti tenkè, fənààfè ǝǝ déútóomè memúpammè. Sipəə biré Badaki weè do tú okprààti Məabu tenkè de mənni.

⁵ Mèmmè kè Badaki deite yetōrè kětō nho èì kótírì Petəə dìi bo kukó nhEfadati borè, kè yè bo náké Beəə biré Badammu ke dò: Kubotí makù kùù yènní Esibiti ke mónke pitírì ketenkè ke báté die nh èì mánku ke n wetí. ⁶ De kó kubotí kpeñnìmu ke m pēēté, n da báámmu kətení kè bè bənté kusĩnkù kè dè naati m bè na. N yému ke dò nkàa yǐ̀ wèè yà meyei nhò ǝǝ mè yàmu. Kàa yǐ̀ wèè yà mesàà nwèè mè yà. ⁷ Məabu èì kó bekótìbè nè Mandiyāā èì kəbe kè

bèe kote kèyà Badammu ke tonè ticuuti ke bo ò cu, kètuakoo kòò nàké bè tɔ̀ tì timəu. ⁸ Kè Badammuu bè nàké ke dɔ̀: Duónè, kè dè wenté n di nàké m beé nti Yiè nKuyie nkè kù n nàké tì. Məmme kè Məabu èi kó bekótíbèe yíé nho cǐtè. ⁹ Kè Kuyie nkətení kèbeke Badammu ke dɔ̀: Benitibè òmbè bo a cǐtè? ¹⁰ Kè Badammuu kù tɛ́nné ke dɔ̀: Sipəə birɛ Badaki Məabu èi kóo kpààti weè bè tɔ̀nní ke tú: ¹¹ Kubotí makù kuù yènní Esibiti ke mónke pitírí ketenkè, kòò tu kè m bo yie n kətoo kè bè bənté kusĩnkù kè dè bo yie nwèe bè na kè bè bèti. ¹² Kè Kuyie nhò nàké ke dɔ̀: A báá kote, a báá bè bənté kusĩnkù, mú bè dòò mesàà.

¹³ Kè dèe wenté kè Badammuu bè nàké ke dɔ̀: Kònnè di cǐe, tì Yiè nKuyie nyetemu ke tú m báá di neinè.

¹⁴ Kè Məabu èi kó bekótíbèe íté kékò kénáké Badaki ke dɔ̀: Badammu yetemu ke tú ò báá tì neinní. ¹⁵ Kè Badakii yíé kətɔ̀ nkutənkù dérínkù kè kù nsūnè kuketikù ke tú benitidiəbè ke pǝtè beketibè. ¹⁶ Kè bèe tuakoo Badammu borè kòò nàké ke dɔ̀: Sipəə birɛ Badaki weè tì tɔ̀nní ke tú ò da báámmu a báá yete a bo kətoomè o borè. ¹⁷ Ò tu ò yóó da déúkùnnemu mediè nkédəə a ò nàké tìi kó dimàà, ò tu ò da báámmu a báá yete, á kətoo kè bè nhò bənté kusĩnkù.

¹⁸ Kè Badammuu bè tɛ́nné ke dɔ̀: Bá kè Badaki n duó nho cǐtè kè timátì péitì tɛ̀ piéké nè mesəə nyí yóó na kédəə timatì kè tì ndeu yoo tì nkénni kəpetenè tì Yiè nKuyie n tū nkù bo n nàké tì. ¹⁹ Di né yíé ndie nkəyènkè kè n yà tì Yiè nKuyie nyóó yíé kè n nàké tì.

²⁰ Kè Kuyie nkətení keyènkè Badammu borè kòò nàké ke dɔ̀: Dɛ̀ kó benitibè me nkətenímè ke bo da yú, íté kè bè neinè. A né yó ndəəri n da náá ntì mǎà ndi.

21 Kè dèe wenté kè Badammuu bou o sãmmarímú de kàrì kénéinè Mɔabu èi kó bekótibè.

Sãmmarímú béinnèmè de yiè

22 Kè Badammuu keté kénneínè o kó betōmbè bèdébè, kè Kuyie mmieke ò yè mediè. Kè ti Yiè nKuyie nkó ditōnni ò dinté kécómmú kuce. 23 Kè sãmmarímú yà ti Yiè nKuyie ntōnni còmmúmè kuce ke pikú mesebii kè sãmmarímú dauté kéta depaa mmieke kè Badammuu dè poté kè dèe bó nkuce. 24 Kè ti Yiè nKuyie ntōnni sɔ́ nkékote kécómmú fínyi kó detie nkó kupaku makù kuce pèũ dè kè bè maá ke pèíné ku mpíkù nè kutekù.

25 Kè sãmmarímú yà ti Yiè nKuyie ntōnni kédauté kédínnénè kumarí kéhéũté Badammu naacètè kumarí kòo wēte ké dè poté. 26 Kè ti Yiè nKuyie ntōnni sɔ́ nkékote kécómmú kuce pèũ dè mefiè nyí borè ke dò nkónté kubakù yóu bíékè yoo kucànku bíékè. 27 Kè sãmmarímú yà ti Yiè nKuyie ntōnni kéokoo, kè Badammu mieke yènni kòo dè poté kupààti. 28 Kè ti Yiè nKuyie nduó nkè sãmmarímú na kébéi, nkébeké Badammu ke dà: N da càke ba kàa m puoti kuce metāammè? 29 Kè Badammu dà: A yete n yè mmù mmu deè te, kè n do ntɔ́ disiè nè yíe n do da kùòmu nè dimònni. 30 Kè sãmmarímú ò tēíné ke dà: N tú a sãmmarímú mmu kàa n dèkù sãã, n da dɔ́ miè mbotí diyìe maràà? Kòo dà: Ɔ̀.

31 De m̀nni ndi ti Yiè nKuyie nkpetémè Badammu nuɔ nkòo yà ku tōnni kè di còmmú kuce ke pikú mesebii nkòo do kénínkú késīnnóo ketenkè. 32 Kè ti Yiè nKuyie ntōnni ò beke ke dà: Ba nte kàa poté sãmmarímú ke tũ̀ke kuce metāati? M̀i da dinté ke bo da péíté, ke yé a kérímè kuce yeiku

nku. ³³ Sāmmarímú n yàmu ke kònté kuce mètàāti kè mèè dake nè yíe n do da kùòmu kè sāmmarímú nfòù.

³⁴ Kè Badammuu náké ti Yiè nKuyie ntōnni ke dò: N cààrèmu n do í yé ke do nfòò n dinté kuce. Kè dè í da naati m bo kòtemè de kó kuce m bo wète. ³⁵ Kè ti Yiè nKuyie ntōnni dò: Neinè be kè dí kote, a né yó nnáá nh ànné tì nti a nùù mieke.

Meṁme kè Badammuu neinè Badaki tōnni bèè kpààtìbè kè bèe kote.

Badaki comè Badammu

³⁶ Kè Badakii keè Badammu kèróomè kékéténi kòò co diheì bè tu dì Adi-Mòabu dìi tákénè kukó nhAdinò kùù tu be tenkè mànkú. ³⁷ Kòò beke Badammu ke dò: N tōnko benitìbè ke tú bè da yúni, dè yíme kàa í kàtení? Yáà a yèmmè do dò n yí yóó da déúkùnnemu? ³⁸ Kè Badammuu ò tēñné ke dò: Bá nè mme nkòtenímè m bo náké ònti nè mmáà? Kuyie nhānné tì n nùù n yóó ti nda náké.

³⁹ Meṁme Badammu neinèmè Badaki kè bèe kò nKidiya-Usoo. ⁴⁰ Kè Badakii fié inààke nè ipe kèpāmmú imaa Badammu nè bekótìbè bèè do ò cíe.

Badammu pāmè Kuyie nkó mesàà nyIsidayεribe

⁴¹ Kè dèe wenté kè Badakii túóté Badammu kè bèe deke Bamōti-Baadi kó ditenni yetòrè borè, kòò na kèyà Isidayεribe kó dikée.

23

¹ Kè Badammuu duó nkè Badaki maá yewũòtòrè yèyiekè deborè, kéwaá nyenaadakè yèyiekè nè yepedakè yèyiekè. ² Kè Badakii dòò Badammu ò náké tì, kè bèe féuté bá dìi wũòtònni ñnkè dinaadaà nè dipedaà. ³ Kòò deè kè Badammuu náké Badaki

ke d̀̀: Ncóm̀m̀ú die nha wũ̃ a fié ì ke t̀̀o nyi borè. Kè n kenté k̀́yà ti Yiè nKuyie bo m béinnè t̀̀, kè n w̃eteni ke da náké k̀̀ yẽ mm̀. Ò me nyi k̀́deke ditã̀rì yómmè. ⁴ Kè Kuyie nk̃ateni o borè k̀̀o k̀̀ nàké ke d̀̀: M maá yewũ̃ã̀t̀̀rè yèyiekè ndi ke fèúté bá d̀̀i ìnkè dinaadaà nè dipedaà ke t̀̀o.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké tináant̀̀ ò bií yóó náké ti Badaki, k̀́deè k̀̀o nàké ke d̀̀: W̃ete kénáké Badaki ke d̀̀ muu. ⁶ Kè Badammuu w̃etoo Badaki borè o cómm̀ú d̀̀ o wũ̃ ò fié ì ke t̀̀o nyi borè, wenwe nè M̃abu kó bekótíbè b̃em̃ou. ⁷ M̃em̃me Badammu d̃ent̃em̃è o onñifè ke d̀̀:

Badaki duó nkè bè n yuní Aramu tenkè

wenwe M̃abu kpààt̀̀ ò duó nkè bè n yuní

diyie yìenì k̀̀è bíékè kó yetã̀rè ìnkè,

Ò tu n k̃ateni k̀̀o b̃onté kus̃ink̀̀ nku Sak̃abu yaàbí,

ke tú nhò cààrè Isidaỹeribe.

⁸ N né bo ỹime k̀́b̃onté kus̃ink̀̀ Kuyie nyi b̃onté bè kus̃ink̀̀?

M bo ỹime k̀̀ m mĩekẽ peike ti Yiè nKuyie mmĩeke í peike bè?

⁹ N wúónnì Isidaỹeribe yetã̀rè ìnkè

m bè paaténì ditennì ìnkè nke

bè tu kubotí k̀̀ù càá nk̀̀ nku

bè í w̃enné ibotí t̃ei.

¹⁰ We m̃bo na k̀́ bè k̀̀a?

Be yaàbí d̃onnè mubirím̀ú mmu.

We m̃bo na k̀́kaa nyIsidaỹeribe kó dikéè

kénáké bè mà̀m̀è?

N d́ k̀́w̃ennénè d̃e kó benitisà̀bè m̃be k̀́k̀ú.

N d́ n fòmmu mà̀nku nd̃onnè be k̃̃mu k̀̀ku nku.

¹¹ Kè Badakii náké Badammu ke d̀̀: A n d̀̀ò ba? N da yuní k̀̀a bo k̃ateni k̀́b̃onté kus̃ink̀̀ n dootit̃òbè,

k̀̀a né bè duò mesà̀nàà? ¹² Kè Badammuu ò t̃è́nè

ke dò: Ti Yiè nKuyie nhänné tì n nùù n dò nké tì mbéi.

Badammu yè ke pāmè Isidayεeribe Kuyie nkó mesàà

¹³ Kè Badaki dò: Kòtení kè ti kòte kupíkù tekù, kàa bè yà bεmou, a do yà dikéè ndi, dεborè a bo bè yàmu bεmou ké bè nni mbənté kusīnkù.

¹⁴ Ó me nyī kóò kòtenè bèè paké dihei be kó dikari Pisikaa tāri yómmè, kémaá yewūštàrè yèyiekè kéféuté bá dii wūštənni ĩnkè dinaadaà nè dipedaà kétuə. ¹⁵ Kè Badammuu náké Badaki ke dò: Ncómú diε a fié ì wūš borè kè n kòte cie nkéyà ti Yiè nKuyie nyó n náké tì.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nkətení Badammu borè kéänné tináaənti ò nùù miεke ke dò: Wētoο kóò nàké ke dò muu. ¹⁷ Kè Badammu wētoο kénsš Badaki baα cómmú o wūš ò fié ì ke tūə nyi borè, wenwe nè Məabu kó bekótibè bεmou. Kè Badakii ò beke dò: Ti Yiè nKuyie nda nàké ənti?

¹⁸ Kè Badammuu deñtè fεyənfiε ke dò:
Badaki íté kékeè.

Fš nSipəə bire kənté kékeè.

¹⁹ Kuyie nyí tú onitì ke bo souté,
kù me nyí do nhonitì dòmmè ke bo béi nkéceete,
kù šš í nnàké tìmatì kè tì í ntùəkení
kù béi ntì kù šš tì dòòmu.

²⁰ Kuyie nkuù n nàké ke tú m bè pā mesàà,
kè m me mbè pā, n yí yóó ceete.

²¹ Kù í yà Isidayεeribe cààrè mù
Kù í yà Sakəbu yaàbí kó meyei mmamè,
be Yiè nKuyie mbè bonèmu,
kè bè kù sāntí yεkpààtisā.

²² Kuyie nkuù bè dènnení Esibiti

ke bè duós mmupaaanààwērímú.

²³ Denitinònkperε báá na kédòò dèmarè Sakòbu yaàbí.

Tidiētì kperε báá kááké Isidayεeribε.

Dεè te kè bè ò mbenkú Isidayεeribε ke tú:

Nte Kuyie ndòò dè be kpéí.

²⁴ Dε kó kubotí òò ítéńí musĩmmù kōmε mme bè còmmú dicìricìrì tēmè mme kè bè í nìnte ke pĩ nke càáké ke yà meyĩ mbè òò í nduó.

²⁵ Kè Badaki dò: Kàa í yóó bè bònté kusĩnkù a yóu a bo mbè pãammè mesàà.

²⁶ Kè Badammuu ò tēńné ke dò: N do í da nàké ke tú kè Kuyie nni nnàké tì, n dò nké ti nnákáà?

Badammu pãmè Isidayεeribε Kuyie nkó mesàà kucε metáámmè

²⁷ Kè Badaki dò: Kòtení kè tí kòte kupíkù tekù kè dè naati Kuyie nyie nkàa bè nni mbònté kusĩnkù.

²⁸ Kè Badakii tò Badammu kè bèε deke Peòò tãrì yómmè diì sĩ ndikpáà. ²⁹ Kè Badammuu náké Badaki ke dò: Maá die nyewũòtòrè yèyiekè kéféúté bá diì wũòtònni ìnkè dinaadaà nè dipedaà. ³⁰ Kè Badakii dòò Badammu ò nàké tì kéféúté bá diì wũòtònni ìnkè dinaadaà nè dipedaà.

24

¹ Kè Badammuu banté tì Yiè nKuyie ndómè kápã Isidayεeribε mesàà nkéyóu ke ténke í nkòte ke bo wammú ò dò nkénáké tì kέwεεte dikpáà bíékè, ² kέwénté kέyà Isidayεeribε bàtémè ke kari be botí dò ndòmmè. Mεmme Kuyie nYáá ncùténímè o ìnkè. ³ Kòò deńtè feyènfi ke dò:

Mí mBeᵛᵃᵇ birε Badammu m béimmu,
onìti wèè wùó ndisòrì kpeti mí búi.

⁴ Mí nwèè yo Kuyie ntammè
mí nwèè ãñ nínkú kébántè Kuyie nkè kùu kpeté n
nuᵃ,
mí nwèè yàu muwḗrímú mumᵃu yiè nkó
mebenkùmè
nte n tú mù:

⁵ Díndi bèè tu Isidayεeribe di karè wennimu,
Díndi Sakᵃbu yaᵃbí di ã tìi touti wennimu,

⁶ dè pité ikó nkᵃmε mme,
ke do nkupúú dòmmè kukó ntaké,
ke dònnè detekperè ti Yiè nKuyie nfíi ndè.

Ke sákénè sètìrì kó detie ndèè bo kukó ntaké.

⁷ Ke dò mmenie nhᵃñ píemmè kukó
kéyaaténí ketenkè kényòrì tidiiti.
Be kóo kpààti í wéi okpààti Akaki
be kó dikpààtiyuu kpénkúmu.

⁸ Kuyie mbè dènnení Esibiti ke bè duó
mmupaanààwḗrímú mmu
kè bè kòùti be dootitᵃbè
ke bè tãũ ipie.

⁹ Bè ã nhoke yεcìrìcìrè kᵃmε mme
ke duó musĩmmù kᵃmε.
We mbo dáátí ké bè íi?
Mesàà nní mbonè bèè bè dónè mesàà.
Bèè bè dónè meyi mme do be ñnkè.

¹⁰ Kè dèe yonke Badaki kòo poté o nòùtè ketenkè
kénáké Badammu ke dò: N do da yùní kàa bo
bè bonté kusĩnkù nku, kàa né bè pã mesàà nkuce
metããtaà? ¹¹ Di mmònni kò nha cie! N do tú m bo da
déúkùnnemu, a Yiè nKuyie mme ndè nda pàammu.

Badammu nàkémè Isidayεεriβε yóó namè be dootitabè

¹² Kè Badammu ò tɛ́nɛ́ kε dò: A do tɔ́nní benìtibè kè n yí mbè nàkàá? ¹³ N do bè nàkémú kè n dò: Bá kè Badaki n duó ntimátì pèítì nè mesoò ndèè piéké o cɛ̀tè n yí yóó na kédòò tìmatì nè m máà, tisìntì yoo tisààtì. Kuyie nni nnàké tì nti n yóó dòòmè. ¹⁴ N kũntimu yíe n kòβε borè n né yóó da nàkémú Isidayεεriβε yóó dòòmè a nìtibè yewe yèè kpaaní ye miεke.

¹⁵ Mὲmε ò dèntèmè fὲyènfè kε dò:
Mí mBeoò birε Badammu m béimmu,
mí nhonìtì wèè wùó ndisòrì kpeti mí búi.

¹⁶ Mí nwèè yo Kuyie ntammè,
mí nwèè yé Kuyie nkùù baké kὲnkè nè kεtenkè kù
dó kédòò tì,
mí nwèè ã́ nínkú kébántè Kuyie nkè kùu kpeté n
nuo,
mí nwèè yàu muwērímú mumou yiè nkó
mebenkùmè nte n tú mù:

¹⁷ N yàmú dèè kèríní dè né í yóó tuòkení bàmbà
n dè wùónnímu dè né mu nyí tùòke.
Okpààtì wèè yètíní Isidayεεriβε miεke,
tewàtè matè tɛ̀ yètíní Sakòbu yaàbí miεke,
kε yó mpuotì Mòabu kòβε tempáàtì nè tε pààtì
kε kãmmù Seti yaàbí yò.

¹⁸ Wèè yóó tieke Edòmmu ὲì,
wèè yóó fietε be dootitabè Seii ὲì kòβε ὲkè.
Isidayεεriβε wērímú deumu.

¹⁹ Sakòbu yaàbire deè yóó baaté be dootitabè,
kékuò besòmbε bèè bo yenté kénkpaá diheì.

Badammu nàkémè bè yóó pòntemè Isidayeeribe dootitabè

²⁰ De kó difǎnkúò kè Badammuu yà Amadesiibe kédentè o onnifè ke dò: Amadesiibe bèè tu beketibè ibotí mièke ke né yóó dentenè bè bo bè pòntemè páíí.

²¹ Kòo yà Keniibe ke dò: Díndi Keniibe di bomu ke í yĩ̀kù di dònne tinariyĩ̀nti tìl sĩ̀kè ntinti tipètì mièke. ²² Nè memme muhǎ́ mmuù né yóó cóúté di kó dihei Kainni kè Asidii kàbe di pĩmmú ke kònnè.

²³ Kòo sooté o onnifè ke dò: Kuyie mbo íté ke cómmú dì m̀nni we mbo nkpaá bo?

²⁴ Ketimmu itimu nè bàtòbè ke bo fẽ̀ Asuu èi kàbe nè Ebee èi kàbe be m̀mm̀m̀be bè me mmúnke í yóó cooté.

²⁵ De kó difǎnkúò kè Badammuu íté kékò, kè Badakii múkkee keté o kó kuce.

25

Isidayeeribe yetemè Kuyie nke fié iwṹ yebakè

¹ Menìme kè Isidayeeribe m̀bo Sitimmu kédúó m̀be máà mufoammu yeimu kéndauti dautinè M̀abu èi kó benitipòbè. ² Kè bèè nitipòbèe bè yṹ nkétanné mubòfèu mièke kè bèe wənné kédì tibòdiiti kənninku ke ye báá. ³ Kè Isidayeeribee fié iwṹ dibòò Baadi-Peò, kè ti Yiè nKuyie mmiekee bè cóuté. ⁴ Kè kùu náké M̀oyiisi ke dò: T̀ní die nyIsidayeeribe kó bekótibè ké bè ǹnné die n ỳkè, kəwetinné diyie, kè dèe yie mmí ndi Yiè nKuyie nkè m mièkee do.

⁵ Kè M̀oyiisii náké Isidayeeribe kó bekótìbè ke d̀: Di miéke bá wè wèe kuò o kó benìtìbè bèè fié iwũð dibòò Baadi-Peòò.

⁶ M̀em̀me M̀oyiisi nè Isidayeeribe s̀ambe kè bè r̀bo metaummè tou b̀òr̀ǹǹù ke kuò. Be nuò m̀mieke nke Isidayeeribe kóò m̀òu t̀ǹím̀è Mandiyããbe kóo nitipòkù m̀òu. ⁷ Kè ikuó ǹùt̀i Pinasi Edeasaa bire, Anòò kó deyaàbiree íté Isidayeeribe cuokè kètúóté de kpãnni, ⁸ kóò t̀ũnnòò o touku miéke kè bè tã dikpãnni be p̀òut̀i bedé kékuò. De m̀ònni Kuyie ndo poté k̀ùu ỳĩku Isidayeeribe kè k̀ùu cómmú. ⁹ Ke me nś mbenìtìbè kú sikòurípísìdè nè sikòurípísìnàà (24000).

¹⁰ M̀em̀me kè ti Yiè nKuyie mbéinnè M̀oyiisi ke d̀: ¹¹ Ikuó ǹùt̀i Pinasi Edeasaa bire Anòò yaàbire bónk̀unnemu m miéke ke ý Isidayeeribe n d̀ò d̀ è ò yonkemè. Deè te kè n yí k̀ùu Isidayeeribe ke bè dèè bá nè dè do me nni nyonkemè. ¹² Nè de kpéi nnáké we ke tú m bo ò taunnè kè kunaatí mbo ti cuokè. ¹³ Wenwe nè o yaàbí nè i kó iyaàbíò bè bo ntú ikuó ǹùbè sãà ke ý bè n d̀ò d̀ è ò yonkemè, kòò tũnte t̀i do bo mí nnè Isidayeeribe ti cuokè.

¹⁴ Isidayeeribe do wènnénè be kou wè nè Mandiyãã kóo nitipòkù kékuò o yètìrì do tú Simudi Saduu kó debire, ò do tú Simmeãð kó kunaàm̀unk̀ù kóo kótì m̀òu nwe. ¹⁵ Kè Mandiyããbe kóo nitipòkù wenwe yètìrì ntú Kosibi, kòo cice tú Mandiyããbe kó kubotí kóo kótì kòo yètìrì tu Tisuu.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké M̀oyiisi ke d̀: ¹⁷ Donè Mandiyãã èi kòbe mudoò ké bè k̀ùu. ¹⁸ Ke ý bè do

di soutémè kè di fié iwũḡ dibḡḡ Baadi Peḡḡ tārì ìnkè, kè ti Yiè nKuyie ndi poté, nè tìi do dḡḡ kè bèe kuḡ Mandiyāā èi kḡbe kóo kótì kḡḡ sapàà nKosibi.

26

Bè kàammè Isidayeeribe kuce medérímè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mḡyiisi nè ikuḡ nùtì Edeasaa Anḡḡ bire ke dḡ: ² Kaannè Isidayeeribe botì kumḡu be cēĩ dḡ ndḡmmè kékéténè bèè mḡke yebie nsípísidé kéndèètìnkḡ, bèè dḡ nkéna kékḡte mudḡḡ.

³⁻⁴ Mḡyiisi nè Edeasaa ikuḡ nùtì kè bèe dḡḡ ti Yiè nKuyie mbè nàké tì kékḡaa mbèè mḡke yebie nsípísidé kéntḡ ke deètìnkḡ. Bè do bè kàa mMḡabu biriku miéke nke kukḡ nSuditēē také, Sedikoo èi ìkè.

Nte Isidayeeribe bèè do yè Esibiti kó dihéi: ⁵⁻⁶ Sakḡbu bè do yu wè ke dḡ Isidayeerì, o kóo po Dubenni weè peité Enḡki nè Paduu nè Etisidḡnni nè Kadimii. Kè Anḡkii pié Anḡkiibe. Kè Paduu pié Paduyiibe. Kè Etisidḡnni pié Etisidḡnniibe. Kè Kadimii pié Kadimiibe. ⁷ Dubenni kó tinaàmùntì nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikḡupípsínàà nè sikḡupísitàāti nè sikḡusiyiekè nè sipísitàāti (43730).

⁸ Paduu bire marè do tú Ediabu. ⁹ Kè Ediabu kó ibí ntú Nemmuyyedi nè Datanni nè Abidammu. Datanni nè Abidammu beè do niité Kodee kó kutḡnkḡ kḡbe bèè do yete be Yiè nKuyie nè Mḡyiisi nè Anḡḡ be kpeti. ¹⁰ Kè ketenkèe aate ké bè maánko, bembè nè Kodee, kè muhāā ncóúté benìtibè sikḡusidé nè sipísìnùmmù (250), kè dè bo ndḡ ndibenkèrì. ¹¹ Kè Kodee kó ibí ì nkpaá, inyi do í ku de yiè.

12-13 Nte Simmeãṣ naàmùnkù, weè do peité Yemmuyeedi nè Yaminni nè Yakinni nè Sedaa nè Saudi. Kòo bire Yemmuyeedii pié Yemmuyeediibe, kè Yaminnii pié Yaminniibe, kè Yakinnii pié Yakinniibe, kè Sedaa pié Sedaabe, kè Saudii pié Saudiibe. ¹⁴ Simmeãṣ kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikòupípisidé nè sikòupísidé nè sikòusidé (22200).

15-17 Nte Kadi kó kunaàmùnkù, weè do peité Sefonni nè Akii nè Suni nè Osini nè Edi nè Adodi nè Adedii. Kòo bire Sefonni pié Sefonniibe, kè Akii pié Akiibe, kè Sunni pié Suniibe kè Osini pié Osiniibe, kè Edii pié Ediibe, kè Adodii pié Adodiibe. Kè Adedii pié Adediibe. ¹⁸ Kadi kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikòupípisinàà nè sikòusinùmmù (40500).

¹⁹ Sudaa weè do peité Ee nè Onanni kè bèe kú Kannahā kó dihei. ²⁰ Kòo yíe képeité Sedaa nè Pedeesi nè Seeda. Kè Sedaa pié Sedaabe, kè Pedeesii pié Pedeesiibe, kè Seeda pié Seedaabe. ²¹ Pedeesi weè do yíe képeité Etisidonni nè Amudi. Kè Etisidonni pié Etisidonniibe, kè Amudii pié Amudiibe. ²² Sudaa kó tinaàmùnti nti memme, kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikòupípisiyekè nè sikòupísiikuò nè sikòusinùmmù (76500).

23-24 Isakaa weè do peité Toda nè Puwa nè Yasubu nè Simmudonni. Kè Toda pié Todaabe kè Puwa pié Puwaabe, kè Yasubuu pié Yasubuube, kè Simmudonni pié Simmudonniibe. ²⁵ Isakaa kó tinaàmùnti nti memme, kè bèe bè kàa nkè bè

mbo sikòupísisikuò nè sikòupísìnàà nè sikòusitàāti (64300).

²⁶ Sabunᵛᵛ weè do peité Sededi nè Edonni nè Yadεedi. Kè Sededi pié Sedediibe, kè Edonni pié Edonniibe, kè Yadεedi pié Yadεediibe. ²⁷ Sabunᵛᵛ kó tinaàmùnti nti memme, kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikòupísisikuò nè sikòusinùmmù (60500).

²⁸ Sosefu weè do peité Manansee nè Efadaimmu. ²⁹ Kè Manansee peité Makiidi, kè Makidii pié Makidiibe ke yíe kèpeité Kadaadi kòo pié Kadaadiibe, ³⁰ kényíe kèpeité Yesee nè Edeki. Kè Yesee pié Yeseebe, kè Edeki pié Edekiibe. ³¹ Asidiyεedi weè pié Asidiyεedibe, kè Sisemmu pié Sisemmube, ³² Kè Semidaa pié Semidaabe, kè Efee pié Efeebe. ³³ Efee bire Sedofadi í mpeité initidabí kèpié initipobí máà. Nte i yètè: Mada nè Nᵛᵛ nè Okuda nè Midika nè Tidisaa. ³⁴ Manansee kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikòupísisinùmmù nè sikòupísidè nè sikòusiyiekè (52700).

³⁵ Kè Efadaimmu peité Sutedaà nè Bekεε nè Taanni. Kè Sutedaà pié Sutedaabe, kè Bekεε pié Bekεεbe, kè Taannii pié Taanniibe, ³⁶ Kè Sutedaà yíe kèpeité Edanni kòo pié Edanniibe. ³⁷ Efadaimmu kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikòupísisitàāti nè sikòupísidè nè sikòusinùmmù (32500). Sosefu bí kó tinaàmùnti nti memme.

³⁸⁻³⁹ Kè Bensamεε peité Bedaa nè Asebεedi nè Ayidammu nè Sufammu nè Ufammu. Kè Bedaa pié Bedaabe, kè Asebεedi pié Asebεediibe, kè Ayidammuu pié Ayidammube, kè Sufammuu

pié Sufammuube, kè Ufammu pié Ufammuube.
⁴⁰ Kè Bedaa yíe kèpeité Adidi nè Namanni. Kè Adidi pié Adidiibe, kè Namanni pié Namanniibe.
⁴¹ Bensamee kó tinaàmùnti nti memme, kè bée bè kàa nkè bè mbo sikoupiésinàà nè sikoupiésinùmmù nè sikousikuò (45600).

⁴²⁻⁴³ Danni kó kunaàmùnkù do bo kùmàà ndi, kuù do tú Suamiibe Suammuu kó ibí, kè bée bè kàa nkè bè mbo sikoupiésikuò nè sikoupiésinàà nè sikousinàà (64400).

⁴⁴ Kè Asee peité Imuna nè Isefi nè Bediya. Kè Imuna pié Imunaabe, kè Isifi pié Isifiibe, kè Bediyaa pié Bediyaabe. ⁴⁵ Kè Bediyaa yíe kèpeité Ebee nè Madikiyeedi. Kè Ebee pié Ebeibe, kè Madikiyeedi pié Madikiyeedibe. ⁴⁶ Kè Asee peité denitipobire kè dè yu ke dò: Sedaki. ⁴⁷ Asee kó tinaàmùnti nti memme kè bée bè kàa nkè bè mbo sikoupiésinùmmù nè sikoupiésitàati nè sikousinàà (53400).

⁴⁸⁻⁴⁹ Kè Nefutadii peité Yaseyeedi nè Kunni nè Yesee nè Sidemmu. Kè Yaseyeedi pié Yaseyeedibe, kè Kunni pié Kunniibe, kè Yesee pié Yeseeibe, kè Sidemmu pié Sidemmuube. ⁵⁰ Nefutadii kó tinaàmùnti nti memme kè bée bè kàa nkè bè mbo sikoupiésinàà nè sikoupiésinùmmù nè sikousinàà (45400).

⁵¹ Isidayeeribe bemou kè bée bè kàa nkè bè mbo sikoupiésikuò nè tekoupiíte nè sikousiyiekè nè sipisésitàati (601730).

Kuyie mbè nakémè bè bo totimè ketenkè

52 Kè ti Yiè nKuyie nsɔɔté kébéinnè Mɔyiisi ke dɔ:
 53 Tii naàmùnti nti di yóó totímè ketenkè kéntū mbè sū ke dɔ ndòmmè. 54 Kè bèè kó kunaàmùnkù deυ be kó ketenkè ndeu, kè bèè kɔku kɛ́n̄ni be kɔke nkɛ́n̄ni, di bè totí bá wè o naàmùnkù màmè. 55 Di yóó tǎǎ tété nwe kététi de kó ketenkè, di ní yóó duó mbá wè o kó ketenkè dí kaa n̄ho naàmùnkù miεke benitibè kè bè màmè mmε. 56 Tété weè ní yóó benke di yóó duó nkùù naàmùnkù deυ ketenkè kè kè mmamè, kédúú nkùù kɛ́n̄ni kè kè mmamè.

Bè kàammè Defii kó kuwuɔ nkɔbe mēdérímè

57 Kè bèè kaa nDefii kó kuwuɔ, nte bè do kù kaa nkè kù ndò ndòmmè. Kè Kerisonni kó kunaàmùnkù ntú Kerisonniibe, kè Keati kɔku ntú Keatiibe, kè Medadi kɔku ntú Medadiibe. 58 Defii kó tinaàmùnti teti do tú: Dibiniibe nè Ebedoniibe nè Madiibe nè Musiibe nè Kodeyiibe. Keati weè do peité Amudamu. 59 Kè Amudamuu puoke Defii botí kóo sapàà mməù, kóo yètìrì tu Yokebeti bè do peité wè Esibiti kòò ò peiténè Anɔɔ nè Mɔyiisi nè be tǎǎ Midiyammu. 60 Kè Anɔɔ peité Nadabu nè Abiu nè Edeasaa nè Idamaa. 61 Nadabu nè Abiu kè bèè tūò nti Yiè nKuyie nti húúnti nè muhǎǎ nsóntíke kōmu kékú. 62 Kè bèè kaa mbenitidaabè kétúóté ibí ìi màke otǎnkù òmǎá kéntɔ ke deètinko kè bè r̄bo sikɔupípisidé nè sikɔupísitǎǎti (23000). Bè do í bè wēnnénè Isidayεeribe sɔmbe kékaa, nke yé bè do í mɔkemè ketenkè Isidayεeribe miεke. 63 Mɔyiisi nè ikuó niùti Edeasaa kè bèè bè kaa Mɔabu biriku Suditē kó ntaké Sedikoo εi ùkè. 64 Mɔyiisi nè ikuó niùti Anɔɔ bè do kaa mbè Sinaii kó dikpáà miεke be kóò məù ténke do í kpaá. 65 Ti Yiè nKuyie nkuù do béi nke dɔ: Bεmɔu bè bo kú dikpáà miεke, kè

bè mènke kú bá òmòù í nsùò mbá òmàà, kè dè í tú Yefundee birε Kadεbu nè Nunni birε Sosuwee.

27

Benitipòbè dò nkénte dè

¹ Sosεfu birε Manansee kó kunaàmùnkù kou mòù bè tu wè Makiidi, wèè do peité Kadaadi kòo me ntó peité Efεε kè Efεε peité Sedofadi kòo pié besapàmbè mää bèè yètè tu: Mada nè Nòà nè Okuda nè Midika nè Tidisaa. ² Kè bèè kàte káyà Mòyiisi nè ikuó nùtì Edeasaa nè Isidayεεribe kó bekótìbè nè Isidayεεribe bemou metaummè tou borè, ké bè nàké ke dò: ³ Ti cice ku dikpàà miεke nke, ò me ndo í kàké Kodee kó kutònkù miεke bèè do yete ti Yiè nKuyie nkpeti. Ò ku omää kó meyei nkó mukũũ mmu ò me nyí màke denitidabirε. ⁴ Ti cice yètìrì bo kpánné o tebíí naàmùnkù miεke ò í màke mèè kpéí nhonitidòùà? Dí ti duó nti kó ketenkè ti cice tebíí kàke borè.

⁵ Kè Mòyiisii beé nKuyie, ⁶ Kè kùu ò tēíné ke dò: ⁷ Sedofadi kó besapàmbè naatimu duó mbe be kó ketenkè, be cice tebíí kàke borè, beè yó nte be cice kó ketenkè. ⁸ Kàa nàké Isidayεεribe ke tú: Kòo nìtì níí ku ke í màke denitidabirε, kòò màke denitipobirε deè yóó tieke o kperε. ⁹ Kòò me nyí màke denitipobirε o tebíí tieke o kperε. ¹⁰ Kòò í màke o tebíí o cice kó sitebíí tieke o kperε. ¹¹ Kòò cice me nyí màke o tebíí o naàmùnkù kou wèè ò tákénè wèè dè tieke. Isidayεεribe kperε bè màke de kó ikuó yó nni nyi, ti Yiè nKuyie ndo me nnàké Mòyiisi.

Sosuwee cəutémè Mòyiisi mutəmmú

¹² Kè ti Yiè nKuyie nsəoté kénáké Mòyiisi ke dò: Deke ditāri Abadimmu ïnkè, ke wénté káyà dihei n

duó ndì Isidayεεriβε. ¹³ Kàa di yà κε δέε a kũnti a yembè borè ndε, a kóo kótì Anᵉᵉ kᵉmε. ¹⁴ Ke yé di do í yiemmé κε tũnne n nùù Sinni kó dikpàá miεke. Isidayεεriβε do tùùτε διì m̀nnì ké nni nkprannè, kè di ndò nke bè duó mmennie nkè bèε yà n cáámmè κε kpeñni, di me nyí mè d̀d̀.

Kù do buò dikpànnì kó menie mme bè do bo διì m̀nnì Kadεεsi Sinni kó dikpàá miεke.

¹⁵ Kè M̀yisii náké ti Yiè nKuyie nke d̀: ¹⁶ Ti Yiè nKuyie nf̄́ nwèè duò ndεnennè dem̄u muf̄́mmu, tããté oǹt̀t̀ wèè yó mbaké a ǹt̀bè. ¹⁷ Oǹt̀t̀ wèè yó mbè ni dem̄u miεke, wèè ní yóó bè d̀enne ké bè tanné, kè d̀εε yie nkè Isidayεεriβεε bá ndò ntipièti t̀i kra oc̄enti.

¹⁸ Kè ti Yiè Kuyie nnàké M̀yisii κε d̀: Túóté Nunni birε Sosuwee, n kó Muyaá mbonè wè, kòò ǹó nsin̄u. ¹⁹ Kòò benke ikuó ǹt̀t̀ Edeasaa nè Isidayεεriβε bεm̄u kòo da c̄auté mut̄ómmú. ²⁰ Kàa ò yàate a kó muw̄rímú kè d̀εε yie nkè Isidayεεriβε bεm̄u nyíé nho kpeti. ²¹ Wenwe o m̀ómmuᵉ ò ní yóó k̄εte ikuó ǹt̀t̀ Edeasaa borè ndε kòo m beé nnè ikuó nenti bè tu t̀i udimmu. Sosuwee o m̀ómmuᵉ nnè Isidayεεriβε s̄mbe bè ní yó ntũ nweè kó dinùù. Kòò yĩ: Yènnè! Bèε yè. Kòò yĩ: Tannè! Bèε ta.

²² Kè M̀yisii d̀d̀ ti Yiè nKuyie nhò nàké t̀i kék̄atenè Sosuwee ikuó ǹt̀t̀ Edeasaa borè Isidayεεriβε bεm̄u borè. ²³ Kòò ǹó nsin̄u, kòò duó mmut̄ómmú ti Yiè nKuyie ndo ò nàké κε yé ndè nd̀ommè.

28

Kuyie mbè nàkémè bè bo nkù feumè iwũᵉ

DĒENNĪ: Bè bo nkù feu ì yewe yemau

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi ke dò: ² Náké Isidayεeribe ke tú n yě nkè dè ní tũðke bè bo n fié dè iwũð kētuɔ bè ndake ke ì nni nfíé kētuɔ dipānni ndi dīi kó kufɔ̃ɔku n naati.

³ Bá dīi yiè bè ní n féúté dipedabii dīi m̀̀ke dibenni òimáà ke kpa kuyènkù. Bá dīi yiè yèdèè. ⁴ Di ní n féúté dipedapànni òimáà dikũnweñni, didéri kuyuoku dihuri. ⁵ Kè dí di wènnénè muyuo nsààmù cidòò bètããti ké mu kɔɔrenè mekàsààmè dītiri omáà nè dikéè kéãnte. ⁶ Di yó nyi nni nfeumu di do ì nni nfeumè Sinaii tãri nè òimònni ke tuò, dipānni ndi dīi kó kufɔ̃ɔku n naati. ⁷ Dikũnweñni kó dipedapànni ní yó nneínè menaà mme dītiri nè dikéè. Metaummè tou mieke nke di ní yóó me nni ncóúmmè. ⁸ Di ní féúté dipedapànni teri kuyuoku dihuri, ke yíénè yepãrè di baa do m pãã nyè dikũnweñni kó dipedapànni ìnkè, ke di nni ntuo, dipānni ndi dīi kó kufɔ̃ɔku n naati.

DĒENNĪ: Bè bo nfeu ì tɔmpùtè yiè

⁹ Tɔmpùtè yiè di ní n féúté yepedabe yèdèè, yèè m̀̀ke dibenni òimáà òimáà ke kpa kuyènkù, kéyíénè muyuo nsààmù cidòò bèkuò, ke mù àntenè mekàsààmè, ke yíénè menaà. ¹⁰ Bá tèè om̀̀pùtè yiè di ní yóó yíemu de kó iwũð di do n feu ì yewe yemau ì ìnkè nè de kó menaà.

TÃÃTI: Bè bo nfeu ì otànkù yiè ketiri

¹¹ Otànkù yiè ketiri di ní n féúté yenaadakè yèdèè kētuɔ, nnè dipedaà òimáà nè yepedapàà yèyiekè yèè m̀̀ke dibenni òimáà òimáà ke kpa kuyènkù. ¹² Ke ní pãnè bá fèè òfè ìnkè muyuo nsààmù mùù

àntennè mekùò, ncìdòò bèwei bá dìi naadaà ìnkè, cìdòò bèkuò bá dìi pedaà ìnkè. ¹³ Cìdòò bètããti bètããti bá dìi pedapànni ìnkè, kè dí dè tùò, yepārè nye yèè kó kufõõku n naati. ¹⁴ Menaà ndítiri bètããti bètããti bá dìi naadaà ìnkè, dítiri bèdé bá dìi pedaà ìnkè, dítiri òmáà òmáà nè dikéè bá dìi pedapànni ìnkè. Bá wèè tãnkù kó diyìè ketiri di ní yó n fié ì wũõ nyi nè de kó yepārè. ¹⁵ Di ní n féuté dibòdaà òmáà meyi ncíémme kpéí, kémbúútí di n feu ì wũõ ke tuò nyewe yemou nè de kó menaà di m pã mmè.

NÁÀ: Bè bo nfeu ì diyentébanni yìè

¹⁶ Dibenni tãnkù ketiwè diyìè epítè nè dinaanni di ní baá ndiyentébanni kédéúkunne mí ndi Yiè nKuyie n yètiri. ¹⁷ Diyìè epítè nè dinummuri yìè ndi, dibanni yóó ketémè kè di ncaá mpéè wèè í kòrenè mutie mùu muuti ke dò yewe yèyiekè. ¹⁸ Dibanni ketírí dìi yìè di tíi nkésãnte mí ndi Yiè nKuyie di báá pĩ mmutõmmú mamù de yìè. ¹⁹ De yìè di ní n féuté i nwũõ kétuo: Yenaadakè yèdéè, dipedaà òmáà yepedapàà nyèyiekè yèè mðke dibenni òmáà òmáà ke kpa kuyènkù. ²⁰ Di ní pãnè bá fèè òfè yuu ìnkè muyuo nsàmù mùu àntenè mekùò ncìdòò bèwei bá dìi naadaà ìnkè, cìdòò bèkuò bá dìi pedaà ìnkè, ²¹ cìdòò bètããti bètããti bá dìi pedapànni ìnkè. ²² Kè di n féuté dibòdaà meyi ncíémme kpéí, kè bè di dòò meyi ncíémme kó ikuó. ²³ Di ní yó n fié ì wũõ nyi kémbúútí di n feu ì nyewe yemou ke tuò. ²⁴ Di yó mme nhõ nke dò yewe yèyiekè, mudii mmu di ní yó m pã mù kétuo, mùu kó kufõõku n naati. De kó dipãnni càãnnè mu di n

feu ì yewe γεμου κε tuò nnè δε κό μεναά. ²⁵ Diyìè yiénnì yìè dì tíí nkésāntε mí ndi Yìè nKuyie, di báá pĩ mmutōmmú mamù δε yìè.

NŪMMŪ: Bè bo nfeu ì dididèìbanni yìè

²⁶ Dididèìbanni yìè, di yó m pā dī yìè tidipàntì, δε yìè dì tíí nké n sāntε, di báá pĩ mmutōmmú mamù. ²⁷ Δε yìè di n féuté γεnaadakè yèdéè nè dipedaà nè yepedapàà nyèyiekè yèè mòκε dibenni òimáà òimáà ké δè tùò, òipānnì ndi dīí kó kufōōku n naati. ²⁸ Kè di waá mbá fèè òfè yuu ìnkè muyuo nsààmù mùù àntenè mekùò ncìdòò bèwei bá dīí naadaà ìnkè, cìdòò bèkuò bá dīí pedaà ìnkè. ²⁹ Cìdòò bètāāti bètāāti bá dīí pedapànnì ìnkè. ³⁰ Kè di kuənè dibòdaà kè bè di dōò meyei ncíémme kó ikuó. ³¹ Di yó n fíé ì wūō nyi κε né mbúútì di ò n fíé ì nè tidiiti kó yepārè. Δε kó iwūō yó ntú ì kpa ìnyi kuyènkù kényiénè δε κό μεναά.

29

KUO: Bè bo nfeu ì disānni kó dibanni yìè

¹ Dibenni tǎnkù yiénwè kó diyìè ketirì di níí tíí nké n sāntε δε yìè, di báá pĩ mmutōmmú mamù. Disānni kó dibanni ndi. ² Δε yìè di n féuté òinaadaà nè dipedaà nè yepedapàà nyèyiekè yèè mòκε dibenni òimáà òimáà κε kpa kuyènkù, ké δè tùò. ³ Di waá mbá fèè òfè kpéi muyuo nsààmù mùù àntenè mekùò ncìdòò bèwei òinaadaà ìnkè, cìdòò bèkuò dipedaà ìnkè. ⁴ Cìdòò bètāāti bètāāti bá dīí pedapànnì ìnkè. ⁵ Kè dí kuənè dibòdaà òimáà meyei ncíémme kpéi, kè bè di dōò meyei ncíémme kó ikuó. ⁶ Δε kó iwūō cáānnèmu di n feu ì yewe γεμου κε

tuò nnè di m pãã mmùù dii nè de kó mēnaà. De kó dipãnni ní yó ntú di tuò ndi ndi dii kó kufɔ̃ɔku n naati.

YIEKE: Bè bo nfeu ì meyei nhūtímù kó diyìè dièrì

⁷ Dibenni tãnkù yiénwè kó diyìè pínni yìè di ní tíí nkéboú dinùù ké n sãnte. Di báá pĩ mmutãmmú mamù. ⁸ De yìè di n féúté dinaadaà nè dipedaà nè yepedapàà nyèyiekè yèè m̀̀ke dibenni òm̀̀áà òm̀̀áà, ke kpa kuyènkù ké yè nni ntuo. Dipãnni ndi dii kó kufɔ̃ɔku n naati. ⁹ Dí waá mmuyuo nsààmù mùù àntenè mekùò ncìdòò bèwèi dinaadaà ìnkè, cìdòò bèkuò dipedaà ìnkè, ¹⁰ cìdòò bètããti bètããti bá dii pedapànni ìnkè, ¹¹ kékuònè dibɔ̀daà òm̀̀áà meyei nhūtímù kpéí kè bè di d̀̀ò de kó ikuó, ke né mbúú tí di n féúté di meyei nhūtímù kó diyìè dièrì nè di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè de kó mudii nè de kó mēnaà.

NNI: Bè bo nfeu ì titouti kó dibanni yìè

¹² Otãnkù yiénwè kó diyìè tepíítè nè dinummurì, di níí tíí nké n sãnte, di báá pĩ mmutãmmú mamù. Di yó mbaà mmí ndi Yiè nKuyie n kó dibanni ndi ke d̀̀ò yewe yèyiekè. ¹³ Diyìè ketiri ké n féúté yenaadakè tepíítè nè yètããti kétuo nnè yepedakè yèdèè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè m̀̀ke dibenni òm̀̀áà òm̀̀áà ke kpa kuyènkù. Dipãnni ndi dii kó kufɔ̃ɔku n naati. ¹⁴ Kè di waá mmuyuo mmùù àntenè mekùò ncìdòò bèwèi, bá dii naadapànni ìnkè. Cìdòò bèkuò bá dii pedaà ìnkè. ¹⁵ Cìdòò bètããti bètããti bá dii pedapànni ìnkè. ¹⁶ Kè di kuònè dibɔ̀daà òm̀̀áà meyei ncíém̀̀m̀è kpéí, kémbúú tí di n feu ì yewe yemou ke tuò nè de kó mēnaà.

17 Diyiè déri yiè dí n féuté yenaadapàà ntepiítè nè yèdéè nè yepedakè nyèdéè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni òmáà òmáà ke kpa kuyènkù. 18 Dí nóónnè tidiiti di òò nóó nkè ti mmamè bá fèè òfè ònkè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. 19 Dí kuònè dibòdaà meyi ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu ò yewe yemou kétuo nnè de kó tidiiti nè menaà.

20 Diyiè táánni yiè kè dí n féuté yenaadakè tpepiítè nè òmáà nè yepedakè yèdéè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni òmáà òmáà ke kpa kuyènkù. 21 Dí yíénè tidiiti nè de kó menaà, kè de mmànnè yenaadakè nè yepedapàà ndè màmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. 22 Dí di kuònè dibòdaà meyi ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu ò yewe yemou ke tuo nnè de kó tidiiti nè de kó menaà.

23 Diyiè naanni yiè dí n féuté yenaadakè tpepiítè nè yepedakè yèdéè, nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni òmáà òmáà ke kpa kuyènkù. 24 Kè dí wáánnè tidiiti nè menaà kè de mmànnè iwũò mamè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. 25 Kè dí kuò dibòdaà meyi ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu ò yewe yemou ke tuo nnè de kó tidiiti nè de kó menaà.

26 Diyiè nummuri yiè dí n feuté yenaadakè yèwèi, yepedakè yèdéè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni òmáà òmáà ke kpa kuyènkù. 27 Kè dí yíénè tidiiti nè menaà kè de mmanè yenaadakè nè yepedakè nè yepedapàà ndè màmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. 28 Kè di kuònè dibòdaà meyi ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu ò yewe yemou ke tuo nnè de kó tidiiti nè de kó menaà.

29 Diyiè kuónni yiè kè dí n feuté yenaadakè yèni,

yepedakè yèdèè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè m̀̀̀̀ke dibenni òimáà òimáà ke kpa kuyènkù, ³⁰ ké yíénè tidiiti nè menàà kè dè mmannè yenaadakè nè yepedakè nè yepedapàà ndè m̀̀̀̀mè, kéndònnè di m̀̀̀̀kemè de kó memantímè. ³¹ Kè dí kuò dibòdaà meyi ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menàà.

³² Diyiè yiènni yiè kè dí n feuté yenaadakè yèyiekè, yepedakè yèdèè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè m̀̀̀̀ke dibenni òimáà òimáà ke kpa kuyènkù. ³³ Kè dí yíénè tidiiti nè menàà kè dè mmannè yenaadakè nè yepedakè nè yepedapàà ndè m̀̀̀̀mè, kéndònnè di m̀̀̀̀kemè de kó memantímè. ³⁴ Kè dí kuò dibòdaà òimáà meyi ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menàà.

³⁵ Diyiè nínni yó ntú dibanni denni dii yiè ndi di bá mpí mmutómmú mamù de kó diyiè. ³⁶ De yiè dí n féuté dinaadaà òimáà, yepedapàà nyèyiekè yèè m̀̀̀̀ke dibenni òimáà òimáà kètuò, dipānni ndi dii kó kufɔ̀̀̀ku n naati. ³⁷ Kè dí yíénè tidiiti nè menàà kè dè mmanè dinaadaà nè yepedakè nè yepedapàà ndè m̀̀̀̀mè, kéndònnè di m̀̀̀̀kemè de kó memantímè. ³⁸ Dí kuò dibòdaà òimáà meyi ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menàà.

³⁹ Kè de kó dimònni ní t̀̀̀̀̀ke di yóó i nni nfíé kémbúútí di n feu ì di n cànnenè yèè nò kpéí nè di n feu ì nè diwèi nè di n feu ì ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menàà nnè di n feu ì metaummè kpéí.

30

¹ Kè M̀̀̀̀yisii náké Isidayeεribe ti Yiè nKuyie nhò

nàké tì timòu.

Ikuó ù tukúnè a bo cannemè Kuyie ndinùù

² Mèmmè kè Mòyiisi béinnè Isidayeeribe botí kó bekótíbè ké bè nàké ke dò: Ntenè ti Yiè nKuyie mbéi ntì.

³ Kù tu kòo mòu kù cànnenè dinùù ke pàrikè ke yu ku yètìrì ke yě nhò yóó kù dòò mè, ò báá yóu ò bo mè dòò mè. Ò dò nké mè dòòmu memòu.

⁴ Kè dè dò nhosapàà mmòu kraá ã nè o cice ke cànnenè ti Yiè nKuyie ndinùù ke yě nhò yóó kù dòò mè, ⁵ kòo cice kèè ò cànnenèmè ti Yiè nKuyie ndinùù ke pàrikè. Kòo cice í ò nàké tìmatì ò dò nké mè dòòmu memòu ò yě nhò yóó dòò mè. ⁶ Kè dè me ndò nho cice ti kèè dìi yie kòò tì yete ò ténke báá dòò ò kù cànnenè dinùù ke pàrikè ke yě nhò yóó dòò mè, ti Yiè nKuyie nyóó ò cǐémmu ke yé o cice weè yetemè.

⁷ Kè dè me ndò nhosapàà mmòu yenke, kòo nùù ò fiténè kòò cànnenè ti Yiè nKuyie ndinùù ke pàrikè ke yunè ku yètìrì, ⁸ kòo dòu tì kèè dìi yie ke í béi ntìmatì, de kó dinùù kraá cammumu, kòò dò nkédòò ò pàrikè ke yě nhò yóó dòò mè. ⁹ Kè dè me ndò nho dòu tì kèè dìi yie kòò tì yete, o nùù do ò fiténè kòò kù cànnenè dinùù képarikè ke yě nhò yóó dòò mè, de kó dinùù ténke í yóó nhò pǐ, ti Yiè nKuyie nhò cǐémmu.

¹⁰ Kè dè me ntu okúpokù nwe yoo wèè yenke kòo dòu ò yete, kòò cànnenè ti Yiè nKuyie ndinùù ò dò nké dì dòòmu.

¹¹ Kè dè me ntú o dòu cǐètè nte ò cànnenèmè dinùù ti Yiè nKuyie nke pàrikè, ¹² kòo dòu tì kèè ke í ò béinnè tìmatì ò me nyí yete ò dò nkédòòmu ò kù cànnenè dìi nùù nè ò pàrikè ke yě nhò yóó dòò tì,

bá kè tì tu tì. ¹³ Kè dè me ndò nho dǎu tì kèè dǐi yìè kòò tì yete ke pàa nde kó dinùù nè ò pàrikè ke yē nhò yóó dǎò mè, mè pàamu kè ti Yiè nKuyie nhò cǐé. ¹⁴ Onitipòkù cànnenè yèè nò Kuyie nyemou nè ò pàrikè ke bèi nke yē nhò yóó fǐũ mmèè botí omáà, o dǎu bo na ke tì pàa. ¹⁵ Kè dè me ndò nho dǎu tì kèè ke cǐéké ke í ò béinnè tìmatì, kè dè wenté ò yiemmu ò cànnenè tì ti Yiè nKuyie nyèè nò yemou, nè ò pàrikè ke bèi ntì timou, ke yé ò tì kèè dǐi yìè ò í ò nàkémè tìmatì. ¹⁶ Kòò dǎu me nyóu kè dè wenté kòò né ti pàa, weè yóó tǎ o pokù kó mecaàrimè kó tiyeti.

¹⁷ Ikuú ti Yiè nKuyie nduó nyìnyi Mǎyiisi dèè tukúnè onitipòkù wèè yenke nè osapàà nwèè kpaá ã o cice cǐètè.

31

Bè dokénèmè Mandiyāābe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dǎ: ² Dokénè Mandiyāābe képeite bè dǎò mèè yei nyIsidayeeribe. Kàa dèè a kǔnti a yembè borè nde.

³ Memme kè Mǎyisii náké Isidayeeribe ke dǎ: Bèmbèè báátí di mieke kékote kèdo Mandiyāābe mudoò képeite ti Yiè nKuyie nkó dipèi. ⁴ Di tāāté Isidayeeribe wuǎ mmieke bá kù benitibè tekoupiité píité (1000) kè bèè kote mudoò.

⁵⁻⁶ Kè bèè deite Isidayeeribe wuǎ mmieke bá kù tekoupiité píité kè bèè wènné bemou behāāpòmbè tekoupiíité nè sikoupiísidé (12000) kè Mǎyiisi duó nkè bèè kote mudoò kòò bè néinnè Edeasaa bire Pinasi ikuú niùti, kòò ntǎ ikuú nenti nè sikpàriheú.

⁷ Kè bèè do Mandiyāābe mudoò ti Yiè nKuyie ndo tì nàké Mǎyiisi ke yē ndè ndómmè, kékua

benitidaabè bemou, ⁸ kékuonè Mandiyããbe kó bekrààtìbè benùmmù, Efi nè Dekemmu nè Tisuu nè Uuri nè Debaa ke féúténè Beo bire Badammu, ⁹ kérémmú be pobè nè be bí kékònnè, kérémmú be wũõ imou kéheí be kperere demou, ¹⁰ kécóu mbe ekè nè be ããpònkare, ¹¹ kééínè be kperere bè yà dè demou nè benitìbè nè iwũõ, ¹² ké dè tóní demou be ããpònkari Mòyiisi nè Edeasaa ikuó nùtì nè Isidayeeribe sãmbe borè Mõabu biriku, kukó nSuditẽẽ borè Sedikoo èi ìkè.

¹³ Mòyiisi nè ikuó nùtì Edeasaa nè Isidayeeribe kó bekotibaabè kè bèe íté kéyeroo be ããpònkari ke bo bè co. ¹⁴ Kè Mòyiisi miẽke peike behããpòmbè iwẽi yembè bèè ni behããpòmbè tekoupiítè píítè nè tekòutè kòutè bèè kũntiní mudò. ¹⁵ Kòo bè beke ke dò: Dè dõmme kè di yóu benitipòbè ke í bè kùo? ¹⁶ Di yému ke dò mbèè nitipòbè do tũnne Badammu kó itié nkénte kè Isidayeeribe caàrè ti Yiè nKuyie mmèdiè mPeo tãrì kénte kè kùu bè poté. ¹⁷ Kuonè di mmònni initidabí imou nè benitipòbè bemou bèè yenke. ¹⁸ Di yóu isapùmbí ì mu nyi yé onitidòu képuoke. ¹⁹ Díndi bèè kó dimàà kùo onitì yoo di kàáké ocù, di nciénnè dihããpònkari ke dò yewe yèyiekè, kè bè di dòd mewnèkùmè kó ikuó diyie ditããnni nè diyiénni, díndi nè di pĩrmú bè. ²⁰ Kè di múnkèe wénkũnne di yààtì nè di nentì tikònti kpeti nè tibòciti kpeti nè idéi kpeti.

²¹ Mèmmè kè ikuó nùtì Edeasaa náké behããpòmbè iwẽi yembè bèè do kòte mudò ke dò: Ntenè ti Yiè nKuyie ndo náké ì kuó Mòyiisi: ²² Mesoo nnè timátì péítì nè disoowũõ nè timátì nè mebierime nè dibierimínni, ²³ dèè kó dimàà í yóo

be Yiè nKuyie nkpéí. ³⁹ Sāmmarímú sikəupísitàāti nè sikəusìnùmmù (30500) kè bèe deite sipísikuə nè dèmáà be Yiè nKuyie nkpéí. ⁴⁰ Benìtibè tekəupírípítè nè sikəupísikuə (16000) kè bèe deite sipísitàāti nè bédébè be Yiè nKuyie nkpéí. ⁴¹ Kè Məyisii duó nyikuó nìtì Edeasaa dèè tu ti Yiè nKuyie nkperè o Yiè nKuyie nhò nàké ke yē ndè ndòmmè. ⁴²⁻⁴³ Dikée teri dii kpaá Isidayeeribe kpéí kè di mmànnè bèè do kəte mudòò be kperi mamè, ipe nè sibóó sikəupíkəusitàāti nè sikəupírípísitàāti nè sikəupísiyiekè nè sikəu sìnùmmù (337500). ⁴⁴ Inààke sikəupírípísitàāti nè sikəupísikuə (36000). ⁴⁵ Sāmmarímú sikəupísitàāti nè sikəusìnùmmù (30500). ⁴⁶ Benìtibè tekəupírípítè nè sikəupísikuə (16000). ⁴⁷ Kè Məyisii deite benìtibè sipísìnùmmù miəke òmáà òmáà, iwũɔ memme, kéduó nDefiibe bèè pī Kuyie ncĭtè tōmmú ti Yiè nKuyie ndo ti nàké ke yē ndè ndòmmè.

Bè pā yèè pā̀rè Kuyie

⁴⁸ Bèè do ni mudòò ke baké behā̀pòmbè tekəupíitè píitè, tekòutè kòutè kè bèe kəte káyà Məyisii kóò nàké ke dò: ⁴⁹ Ti kàa mbəhā̀pòmbè ti baké bè ke ś nhòmòù í kpa bá òmáà. ⁵⁰ Dèè te kè ti təní ti Yiè nKuyie nyepā̀rè ke bo məə ti yei ncĭmmè, məsəə nkó tisāti ti eí tì ti ti ntəní, yetootōre nè sineí nè mefimme, nè demámánnè nè dèè ɔ ncáátì mefimme.

⁵¹ Məyisii nè ikuó nìtì Edeasaa kè bèe cuó məsəə nkó tisāti bè təní ti. ⁵² Behā̀pòmbè bèè baké yetīrè bè do duó ntii nentì kó kucéékù do bo cìdòò tekòutè nè sipísiyiekè (170). ⁵³ Kè behā̀pòmbè sàm̀pòbè bie tieke bá wè ò eí dè. ⁵⁴ Məyisii nè Edeasaa kè bèè tanné məsəə nkó tinentì behā̀pòmbè bèè baké

yeĩrè tekoupiítè píítè nè tekòùtè kòùtè bè duó ntí metaummè tou, kè dè bo yie nkè ti Yiè nKuyie mbáá yè nyIsidayeεriβε κρεί.

32

Bè dúmmè Dubenni nè Kadi naàmùnti kàβε ketenkè

¹ Dubenni nè Kadi be naàmùnkù kàβε do màke iwũṣ nyi kè ì sù mediè nkè bèe yà Yasεε εi nè Kadaadi kperi ye tenkè bo yiénnèmmè iwũṣ kó mucēmmu.

² Memme bè kàtemè káyà Məyiisi nè Edeasaa nè Isidayeεriβε kó bekótíbè ke bè nàké ke dò: ³⁻⁴ Ti Yiè nKuyie nduó ntínti Isidayeεriβε kè ti fiète yèè ekè yè yiénnè iwũṣ kó mucēmmu mmu, tínti a kó betōmbè ti me ntu iwũṣ kó becémbε mβε, de kó yehékè tu: Atadoti, Dibonni, Yasεε nè Nimuda, Esibonni nè Edeyade nè Sebammu nè Nebo nè Beonni.

⁵ Kè bèe deè ke dò: Məyiisi, kàa bo yie nha ti duó nde kó ketenkè, di báá ti sée kukó nSuditēē yàà.

⁶ Kè Məyiisi bè tēñné ke dò: Di tú ba? Di tebíi bo nkəri mudoò kè di né nkpaá diennaà? ⁷ Dè yĩme kè di dó káyárikùnnε Isidayeεriβε kǎnti bè bo tamè dihei ti Yiè nKuyie mbè duó ndi. ⁸ Ti bo diì mǎnni Kadεesi-Bannea, kè n tō ndi cicεbè kè bè bo paaté Kannahāā εi kè bèe me ndoò. ⁹ M bè tō mmemme kè bèe kàte Esikəodi biriku káyà dihei kēwētēni káyárikùnnε Isidayeεriβε kǎnti bè bo tamè dihei ti Yiè nKuyie mbè duó ndi. ¹⁰ Memme kè ti Yiè nKuyie mmiekee peike kè kùu parikè ke dò: ¹¹ Benitibè bèè kó dimàà yènni Esibiti, kétúóté bèè màke yebie nsipísidé kéndèètinko òmòu naàcètè báá ta dihei n do yē n yóó duó ndi be yembè

Abarahammu nè Isaki nè Sakɔbu, ke yé bè í yiemme ke n tũnne sei. ¹² Kè dè í tú Yefundee Kadɛbu Kenasi naàm̀nk̀k̀ kou nè Nunni birɛ Sosuwee, beè m̀áà di tati, ke yé beè yiemme ke n tũnne sei. ¹³ M̀em̀me ti Yiè nKuyie mmiɛke peikemè Isidayɛɛribɛ kè k̀u duó nkè bè nháá ndikp̀áà miɛke ke kém̀m̀unè de kó kutōnk̀k̀ k̀ɔbe beè do d̀d̀ k̀k̀ í d̀ d̀ be bo k̀m̀ k̀d̀eè. ¹⁴ Beɔ̀ar̀ib̀e kó kubotí d̀ndi, d̀ yĩme kè di d̀ k̀s̀ɔt̀e di yembè tōmmú ke tikii ti Yiè nKuyie mmiɛke kó muháá nyIsidayɛɛribɛ ĩnkè? ¹⁵ Kè di b̀t̀inǹe di Yiè nKuyie nk̀ bo yóu kè di nkpaá dikp̀áà di mmiɛke kém̀onte, kè d̀i né nte kè Isidayɛɛribɛ bem̀ouu feti. ¹⁶ Kè de kó benitib̀e t̀ónkoo M̀oyiisi borè kóò nàké ke d̀: Ti d̀ k̀d̀ɔ̀ ti wũɔ́ kó dibaak̀er̀i ndi k̀emaá yehɛk̀e kè ti bí nhá. ¹⁷ Ti m̀ómm̀ombe kè ti túóté ti kp̀ar̀inenti k̀eniit̀e fenafe ìlk̀e, k̀ek̀ote k̀etanǹe ti teb̀i de kó yehɛk̀e, ti bí sám̀p̀ò ii yó mbo die nyehɛk̀e ti yóo maá yè k̀fii nyiduoatí k̀ensariǹe de kó ketenk̀e k̀ɔbe. ¹⁸ Kè Isidayɛɛribɛ bem̀ou í k̀ari bá wè o tenk̀e ti í ẁetiní. ¹⁹ Kè di ti duó ndie nti kó ketenk̀e ti t̀enke í yó nwanti dí ti duó nketeke Sudit̀e kó nyáà ter̀i, ke yé ti k̀eke bom̀e die ndiyáà diyie ỳeǹi k̀è bíék̀e kperi. ²⁰ Kè M̀oyiisi d̀: Kè di p̀i ndi béi ndi ǹu, kè di túóté di kp̀ar̀inenti ke doké ti Yiè nKuyie nyè ndè ndōmm̀e. ²¹ Kè di bàátí ke s̀er̀t̀e Sudit̀e di Yiè nKuyie nyè ndè ndōmm̀e ke baaǹe k̀u bo duómm̀e kè beè na be dootit̀ab̀e kè be b̀eti. ²² Kè ti Yiè nKuyie mb̀e duó ndi m̀onni be tenk̀e, de m̀onni di bo na k̀eẁetení di tenk̀e, Isidayɛɛribɛ báá di sei ndi Yiè nKuyie mme nt̀enke báá di sei. ²³ Kè di me nyí d̀d̀ memme di yeténè ti Yiè nKuyie nku, de m̀onni di nyé ke d̀ ndi yei mbo di p̀i. ²⁴ Maáǹe t̀unk̀e yehɛk̀e

kétanné di bí sám̀pòì, kédòò di wũõ kó yebaakùyè, di né báá yè ndi béi ndì nùù. ²⁵ Kadi naàm̀unk̀ù nè Dubenni naàm̀unk̀ù k̀òbe k̀è bèe náké M̀oyiisi ke d̀ò: A kó betõmbè tínti ti yóó d̀òòmu f́ nti yiè nha ti nàké ti. ²⁶ Ti bí nè ti pobè nè ti pe nè ti wũõ dè yó mbo diè nde Kadaadi ekè mièke. ²⁷ A kó betõmbè tínti bèè bàátí tikp̀arinentì ti k̀arimu k̀è ti Yiè nKuyie nyóó ti niité k̀è tí bè dokénè a yè ndè ndòmmè.

²⁸ Mem̀me k̀è M̀oyiisii náké ikuú nùtì Edeasaa nè Nunni birè Sosuwee nè Isidayεeribe kó bekótíbè de kó benitìbè kpéi nke d̀ò: ²⁹ Kè Kadi naàm̀unk̀ù k̀òbe nè Dubenni k̀òku k̀òbe bèè baati tikp̀arinentì k̀è bè di neinè k̀ésénté kukó nkè di Yiè nKuyie ndi niité k̀è di doké, k̀è di tieke dù m̀onni di ekè, dí bè duó nKadaadi tenkè k̀è bèe tieke. ³⁰ Kè bè me nyí bàátí ke di neinè Kannahã kó ketenkè mièke nke di yóó bè duómmè ketenkè di k̀òke mièke.

³¹ Kadi naàm̀unk̀ù k̀òbe nè Dubenni naàm̀unk̀ù k̀òbe k̀è bè d̀ò: Ti Yiè nKuyie nnàké tí tínti a kó betõmbè ti yóó ti d̀òòmu. ³² Ti yóó bàátímu ti Yiè nKuyie nyè ndè ndòmmè k̀ékòte Kannahã, ti né d̀ó tí tu, a tí duó nti kó ketenkè Suditè kó nyáà dii ndi.

³³ Mem̀me k̀è M̀oyiisi duó nKadaadi naàm̀unk̀ù k̀òbe nè Dubenni naàm̀unk̀ù k̀òbe nè Sosefu birè Manansee botí k̀òbe dikéè, Am̀oriibe kpààti Sionni kó dikpààtiyuu nè Basã k̀òbe kóo kpààti Oku kperi nè yehèkè yèè bo be tenkè m̀anku nè yehèkè yèè dè t̀òké.

³⁴ Mem̀me k̀è Kadi naàm̀unk̀ù k̀òbe maá Dibonni nè Atadoti nè Adowεε, ³⁵ nè Atadoti-Sofanni Yaseε nè Yoboa ³⁶ nè Beti-Nimuda nè Beti-Adannii ke yè fii nyiduo tí, k̀émaánè be wũõ kó yetuo.

37 Kè Dubenni naàmùnkù kòbèè wēte kémaá Esibonni Edeyade nè Kidiyataimmu 38 nè Nèbo nè Baadi-Nèṣṣ nè Sibema ké yè cèète yeyètè.

39 Mémme kè Manasee bire Makiidi naàmùnkù kòbèè do Kadaadi èi kébèti Amòriibe bèè do dè bo. 40 Kè Mòyiisi bè duó nde kó dihèi kè bèè kari. 41 Kè Manasee bire terè bè tu dè Yaii kó kunaàmùnkù kòbèè túóté Amòriibe ekè depaa nkpeye ké yè yu ke dò: Yaii ekési. 42 Kè Nòbaa kòbèè do Kenati nè yehèkè yèè ò tókénè ké yè yu o mómmuṣ nho kó diyètìrì ke dò Nòba.

33

Isidayeeriibe yè Esibiti kénkatìmè ke sṣṣṣi kétuakènè kukó nSuditèè

1 Nte Isidayeeriibe do yetì Esibiti kédóótémè be āpàntīrè dò ndòmmè, Mòyiisi nè Anṣṣ kè bè mbè ni kè bèè kété kényè yèè bòrè. 2 Kè Ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi kòo nwāũ bè kàtì dè ke sṣṣṣi, nte ò do dè wāũ mēè botí:

3 Dibenni tǎnkù ketiwè do nwe diyè teprítè nè dinummurì bè baámmè diyentébanni, kè dèè wenté kè Isidayeeriibe ité Dammusesi èi kénkérì ke yetì kè Esibiti tenkè kòbe bè wùó nkè bè kéri. 4 Dè mǎnnì kè Esibiti kòbe kūrì becíribè, bèè tu Mpo ti Yiè nKuyie ndo poté bè ke bo benke Esibiti kòbe kù kpehínìnèmmè be kó yebòkè. 5 Kè Isidayeeriibe ité Dammusesi kékòte kébáté Sukṣṣi, 6 kéíté Sukṣṣi kékòte kébáté Etammu èi tedǎntè kó dikpáà mǎnku. 7 Bè ité Etammu èi ndi tedǎntè kó dikpáà mǎnku kékónté kéwēténì Pi-Aidṣṣi, Baadi-Sefṣṣ ùkè, kébáté kénwetì Mikidṣṣi. 8 Bè ité Mikidṣṣi nwe késénté dàméèrì tipèntì kou, kéta dikpáà tedǎntè kperi, kèmmòke mucèmmu yewe yètǎati Etammu kó dikpáà tedǎntè

kperi miεke, kékote kébáté bè tu dè Mada. ⁹ Bè ité Maara nwe kétuεke Edimmu sibií do borè tepíítè nè sidsèsi nè depuonne sipísìyiekè, kébáté dεborè. ¹⁰ Bè ité deñde kébáté tipèntì kóo dàméèrì pεémmè, ¹¹ kéíté tipèntì kóo dàméèrì pεémmè kébáté Sinni kpàà miεke, ¹² kéíté Sinni kpàà tedòntè kperi kébáté Dofikaa, ¹³ kéíté Dofikaa kébáté Aduusi, ¹⁴ kéíté Aduusi kébáté Defidimmu ke í mpètè dεborè menie nke yà.

¹⁵ Bè ité Defidimmu nwe kébáté Sinaii kó dikpàà tedòntè kperi miεke. ¹⁶ Bè ité deñde kébáté Kibodoti-Ataafa ¹⁷ kéíté Kibodoti-Ataafa kébáté Asedoti, ¹⁸ kéíté Asedoti kébáté Ditima, ¹⁹ kéíté Ditima kébáté Dimoo Pεδesi, ²⁰ kéíté Dimoo Pεδesi kébáté Dibuna, ²¹ kéíté Dibuna kébáté Disaa, ²² kéíté Disaa kébáté Keedata. ²³ Bè ité Keedata nwe kébáté Sefεedi tārì. ²⁴ Sefεedi tārì ndi bè itémè kébáté Adada, ²⁵ kéíté Adada kébáté Makidoti, ²⁶ kéíté Makidoti kékote kébáté Taati, ²⁷ kéíté Taati kébáté Tedaa, ²⁸ kéíté Tedaa kébáté Mitika, ²⁹ kéíté Mitika kékote kébáté Asimona, ³⁰ kéíté dεnde kékote kébáté Masedoti, ³¹ kéíté Masedoti kébáté Bendee-Yakanni, ³² kéíté Bendee-Yakanni kébáté Odi-Kidikaadi, ³³ kéíté Odi-Kidikaadi kébáté Yotibata, ³⁴ kéíté Yotibata kébáté Abudonna, ³⁵ Bè ité deñde kébáté Esiyonni-Kebee, ³⁶ kéíté Esiyonni-Kebee kébáté Sinni kpàà tedòntè kperi bè tu dè Kadεesi. ³⁷ Bè ité Kadεesi nwe kékote kébáté Odi tārì Edammu tenkè mànku.

³⁸ Deñde ti Yiè nKuyie nduómme kè ikuó niùti Anoo deke Odi tārì ñnkè, ò de nku, ke só ndè mōke yebie nsipísìnàà nè bè yèmè Esibiti, dibenni tãnkù nummuwè do nwe diyìè ketirì. ³⁹ Dεnde Odi tārì ñnkè ò kumè, ke nyóó kú ke mōke yebie

ntekùtè nè sipìsidé nè yètããti. ⁴⁰ De kó difõnkùò ndi Kannahãã kãbe kóo kpààti Adadi Nèkefu eì kou kèèmè Isidayeeribe kéroómè.

⁴¹ Kè Isidayeeribe ité Ɔdi tãri ñnkè kékote kébáté Sadimõna, ⁴² kèité Sadimõna kékote kébáté Punõõ, ⁴³ kèité Punõõ kékote kébáté Obõdi, ⁴⁴ kèité Obõdi kébáté Iyee-Abadimmu, Mõabu tenkè mànkù, ⁴⁵ kèité Iye-Abadimmu kébáté Dibonni-Kadi, ⁴⁶ kèité Dibonni-Kadi kébáté Adimõnni-Dibadataimmu, ⁴⁷ kèité Adimõnni-Dibadataimmu kébáté Abadimmu tãri ñnkè kénwetí Nèbo eì. ⁴⁸ Bè ité Abadimmu tãrè nye kébáté Mõabu tenkè kó kubiriku, kukó nSuditẽẽ také, kénwetí Sedikoo. ⁴⁹ Bè do bàté kénhérinè kukó nSuditẽẽ nwe kétúóté Bèti-Yesimõti kéntõ kétuõkenè Abèedi-Sitimmu eì Mõabu biriku.

Isidayeeribe dò nkétotí mèè botí ketenkè

⁵⁰ Dende Mõabu biriku Suditẽẽ kó ntake Sedikoo ñkè ti Yiè nKuyie mbéinnèmè Mõyiisi ke dò: ⁵¹ Náké Isidayeeribe ke tú n yè nkè di sènté Suditẽẽ ke ta Kannahãã tenkè, ⁵² dí beti de kó ketenkè kãbe bemõu, kempuò mbe tenkaanì yetãrè kpesi kébóké timátì kpesi, kèpuò mbe wũõtòrè kécake be tòrè, ⁵³ kètieke dihèi kèmbõ. N di ndi duõmmu kè di dò nké ndi te. ⁵⁴ Di yóó tãũ tété nwe kétotí di tenkè di naàmuntì dò ndòmmè, kè kùù naàmunkù sũ ku kó ketenkè ndeu, kè kùù kèñni ku kãke nkèñni, kè di tãũ tété kè kùù naàmunkù do dè, ku kó ketenkè ke ntú. Di yó ntũ ndi wuõ ndòmmè mme kétotí di tenkè. ⁵⁵ Kè di me nyí bèti Kannahãã kãbe bemõu, kè di yóu bèmabè beè yó ndo ntipotí kénkũũ di nuõ, kéndò nyinaacẽmpààti ìì cùóké sikãũ ke kũũ di pũti

ke di éüté dihei di bo dii miéke. ⁵⁶ De mǎnni n do na mbè dǎòmè kè n né mè dǎò dí mbe.

34

Kannahā tenkè mǎnke

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dà: ² Náké Isidayeεribe ke tú n yē nkè di tǔðke dii mǎnni Kannahā tenkè n di duó nkè kè di bo tieke, nte di tenkè mǎnke yóó díte dè.

³ Kubakù cǎnku bíékè di tenkè kó kumǎnku yóó díte tedǎntè kó dikpǎá Sinni nwe kémpékénè Edǎmmu kó kutempē. Kè diyie yìèni kèè bíékè kó kumǎnkuu díte mukókúó nkóo dǎmèèrì. ⁴ Kù yóó fité kubakù cǎnku bíékè nke kékónté kédeke inaá nkó ditenni káyènnè Sinni, Kadεesi-Bannea kubakù cǎnku kétuoke Asaa-Adaa nè Asimǎo, ⁵ kékote kédíte Esibiti kó kukó kǎntǎ kétuokenè dǎmèèrì Meditedandee.

⁶ Kè diyie taà kèè bíékè kó kumǎnku ntú Meditedandee kóo dǎmèèrì.

⁷ Kè kubakù yóu bíékè kó kumǎnkuu díte Meditedandee kóo dǎmèèrì kǎntǎ kétuokenè Ǔdi kó ditāri, ⁸ kǎíté Ǔdi kó ditāri káyè Debo-Amati kǎntǎ kétuokenè Sedati, ⁹ kǎpǎēté kétuokenè Sifunǎo, kǎpǎēté kékote Asaa-Ananni di kó kutemmǎnku kubakù yóu kǎku yó nde kǎáké.

¹⁰ Diyie yìèni kèè bíékè kó kumǎnku kunku di kù yènnè Asaa-Enanni kǎntǎ kétuokenè Sefammu.

¹¹ Kè kùu íte Sefammu káyènnè Dibuda Ainni diyie yìèni kèè bíékè kǎntǎ kétuokenè ditenni yúnnímè Sennesadeti kóo dǎmèèrì diyie yìèni kèè bíékè.

¹² De kó kumǎnku yó mme ndò kétuokenè Suditéè, kécáátínè mukókúó nkóo dǎmèèrì. Di kó ketenkè kó kumǎnku yó nde nkǎáké.

13 Mènme kè Mòyiisi náké Isidayeribe ti Yiè nKuyie nhò nàké ti ke dò: Nte ti Yiè nKuyie ndi duó nkèè tenkè díndi iwuò nyìwei nè dikèè kè di tǎá tété ké kè totí. 14-15 Kè Dubenni kó kuwuò nkòbe nè be cǐ́ nè Kadi kó kuwuò nkòbe nè be cǐ́ kényínè Manansee kó kuwuò ndikèè, bembè cǔtému be kó ketenkè kukó nSuditǎ́ yáà diyìè yìení kèè bíékè Sedikoo ìkè.

Bèè totí ketenkè be yètè

16 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: 17 Nte benitibè bèè yóó di totí di tenkè be yètè: Edeasaa ikuó niùti kényínè Nunni birè Sosuwee. 18 Dí deíte bá kùù wuò mmieke wèè tu okóti kòo di teennè ketenkè kó mutotímù. 19 Nte de kó benitibè yètè:

Sudaa kó kuwuò Yefundee birè Kadebu,

20 Simmeǎ́ kó kuwuò, Ammiudi birè Semmuyeedi.

21 Bensamee kó kuwuò, Kisinòo birè Edidadi.

22 Danni bí kó kuwuò, Yokidi birè Bukii.

23 Sosefu birè Manansee kó kuwuò, Efodi birè An-nyeedi.

24 Sosefu birè terè Efadaimmu kó kuwuò, Sifutǎ́ birè Kemmuyeedi.

25 Sabunòo kó kuwuò, Padunaki birè Edisafǎ́.

26 Isakaa kó kuwuò Asǎ́ birè Pedayeedi,

27 Asee kó kuwuò Sodomii birè Aiudi.

28 Nefutadii kó kuwuò, Ammiudi birè Pedayeedi.

29 Bembe ti Yiè nKuyie ntǎ́témè kè bè bo totí Kannahǎ́ kó ketenkè.

35

Defi bí kó yehékè

1 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi Mòabu kó ku-
biriku mieke Suditǎ́ také, Sedikoo ìkè ke dò: 2 Náké
Isidayeribe kè bèè duó nDefiibe ketenkè be kòke

mieke nè bè yó ncēm̀m̀m̀ dè be wũṣ. ³ Kè bè mbo de kó yehékè mieke ke cēm̀m̀m̀ be wũṣ ye tenkè. ⁴ Ketenkè kèè fité de kó yehékè bè yó ncēm̀m̀m̀ kenke be wũṣ, kétúóté dihei kó kuduotí borè, di kè benné kè kè m̀bo métiri sikəusinùmm̀ (500). ⁵ Kè dí túóté kuduotí borè dikpáa diyie yiení kèè bíékè kè kè mbo métiri tekəupíítè (1000), kébenné kubakù yóu bíékè kè kè mbo métiri tekəupíítè (1000), kébenné diyie taà kèè bíékè kè kè mbo métiri tekəupíítè (1000), kébenné kubakù yóu bíékè kè kè mbo métiri tekəupíítè (1000). Kè dihei nsoké de cuokè. Bè yó mm̀ake kèè tenkè nke be ei fitimè. ⁶ Dí duó nDefiibe yehékè yèkuà disàri kpeye, kè dè kpeténè òm̀ou kòò kùò onìti wèe coké kəsəri de kó yehékè mieke, káyíénè yehékè teyè sipísìnàà nè yèdèè. ⁷ Yem̀ou kè yèe wənné kəm̀bo yehékè sipísìnàà nè yèni ke né yíénè ketenkè bè yó ncēm̀m̀m̀ dè be wũṣ. ⁸ Isidayeeriibe wuə mmiieke bá kù kùu yaate ku ekè bè kù duó nyè mieke kéduó nDefiibe, kè kùu m̀ake kè yè sũ ku kpeye nsũ, kè kùu m̀ake kè yè kēñni ku kpeye nkēñni. Bá kùu wuə nkùu yaate ku tenkè kéduó nDefiibe bè kù duó nkè kè m̀am̀è.

Disàri kó yehékè yó ntú yè

⁹ Kè Ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke d̀: ¹⁰ Náké Isidayeeriibe ke tú n yè nkè di sènté dii m̀onnì kukó nSuditēē ke bo ta Kannahā tenkè, ¹¹ di tāáté yehékè yèè yó ntú di kó disàri, kè dè kpeténè òm̀ou kòò kùò onìti wèe coké ké di ta kəsəri. ¹² De kó yehékè yó ntú di kó disàri ndi kè dèe yie nkè dè kpeténè òm̀ou kòò kùò onìti, wèe coké kéta káyenténè wèe d̀ó kèpeite. Kè dè kpeténè òm̀ou kòò kùò onìti bè báá ò kùò ke mu nyí ò tənì ditñni ìkè kè di ò bekénè.

13 Di yóò bè duó nyèè ekè miεε disòrì kpeye yó mbo yèkuò ndi. 14 Di tāāté yètāāti Suditēē kó nyáà, yètāāti Kannahāā kó dihei. 15 De kó yehekè yekuò yenyε yó ntú Isidayεεribe kó disòrì ndi, nè bepòòbè bèè bo di cuokè. Kè dè kpeténè òmòu kòò kùò onitì, de yiè mbo na kécoké késòri ye miεε òmarì.

16 Kòò mòu poté otòu nè kunenkù makù timáti kòku, kòò kù, de yiè nhonitikòùtì nwe, bèè ò kùò.

17 Kòò me nhò bàté ditári ndi kòò kù dè yiè nhonitikòùtì nwe, bèè ò kùò. 18 Kè dè me ndò nhò ò poténè kudóu nku kòò kù, de yiè nhonitikòùtì nwe, bèè ò kùò. 19 Wèè dò nképeite kòò ò määnè dè wèè ò kùò. 20 Kòò mòu ní nhotòu koò tènte kòò do yoo ò dí nkóò bàté òmarè kòò ku, 21 yoo kòò miεε kèè me nhò péi kòò ò poté dinacekutiri kòò ku, onitikòùtì nwe, wèè dò nképeite kòò ò määnè dè wèè ò kùò.

22 Kè dè me ndò ndè kpeténè òmòu kòò tènte òmòu kòò do ke ku, kè menimmè í bo be cuokè, ò me nyí ò dìi nkoò bàté òmarè, 23 kòò me ndooté ditári ndi kè dì ò määnè kòò ku, ke do í tú o dootitòu, kòò do í ò dónè meyeyi, 24 kè dè dò mmemme ditinnì tünne ikuó ìi tukúnè wèè kùò nè wèè dó képeite kè bèè bekénè de yiè. 25 Kè ditinnì deeté wèè kùò wèè dò nképeite kòò báá ò kùò. Ditinnì ò ténne dihei ò do sòri dì, kòò nkè bo ke baanè ikuó niùtì diwè bè còu nwe mekùò nhò bo kúmè. 26 Kè dè me ndò nwèè kùò ò yènnì dihei ò do sòri dì kó mutentáá. 27 Kè wèè dò nképeite kòò ò yà kòò í bo dihei ò do sòri dì kó mutentáá nkòò ò kùò ò í cààrè. 28 Kè dè me nkpeténè òmòu kòò kùò onitì ò dò nkémbo disòrì kó dihei ndi ke baanè ikuó niùtì diwè bè cou nwè mekùò nhò bo kúmè kòò né wēte o èi.

29 Di yó ntũ nyii kuó nè di yaábíó bá kè di borè.

30 Kè dè tùòkení ke dò mmemme wèè kùò onìti bè dò nké nyóó ò kùò kè benìtibè péu beè yé mùù te, bè báá kuò òmòu kòò nìti òmàà weè tu ò yé mùù te.

31 Òmòu báá kuò onìti kéndò ndi ò kùò kè dí còuté ticuuti kóò yóu, ò dò nkékuomu. 32 Di báá yie nkòò mòu dí yietí ticuuti kényènní disòrì kó dihei kékonní o èi, kè ikuó nùti diewè mu nyí ku.

33 Di yóó kari dìi èi di báá cóú mmenitiyĩ, menitiyĩ nsĩnkũnko dihei ndi, dèmarè í bo di bo dòò dè kè dèe wénkũnne dihei menitiyĩ nsĩnkũnne di, kè dè í tú di bo kuòmè wèè kùò. 34 Di báá sĩnkũnne dihei di yóó kari di, n yó mbo di, mí ndi Yiè nKuyie n yó mbomu díndi Isidayeeriibe di cuokè.

36

Benitipòbè bèè tieke be yembè tenkè bè dò nkényenkú mèt botí

1 Kè Sosèfu birè Manansee birè Makiidi kó debire Kadaadi naàmũnkù kòbe nè Isidayeeriibe kó bekotibaabè nè be cẽĩ kó bekótíbèe kote káyà Mòyiisi kóò nàké ke dò: 2 Ti Yiè nKuyie nda nàkému ke tú di tǎá tété kètòti ketenkè Isidayeeriibe kó iwuò ke da nàké ke tú: Á duó nti tebite Sedofadi kó ketenkè o sapàmbè. 3 Kè bè me nyenke Isidayeeriibe wuò mmieke kutekù makù, ti kéété de kó ketenkè ke yíé bè yenke kùù wuò nkòke, de mònni ti kó ketenkè yóó yaatemu. 4 Kè meténnímè kó dibenni tùòke Kuyie nkó dibanni dieri, be kó ketenkèe naá mbè yenke kùù wuò nkòke ke ténke bá ntú be yembè kòke.

⁵ Mèmmè kè Mòyiisii náké Isidayeeribe ti Yiè nKuyie nhò nàké tì ke dò: Sosefu yaàbí b́í nke naatimu. ⁶ Nte Ti Yiè nKuyie nnàké tì tì tukúnè Sedofadi kó besapàmbè bèè yenke bè d́ó wè, kè de yiè ncénke tú be kó kuwuò nkou. ⁷ Kè dèe yie nkè Isidayeeribe kó ketenkè bá ntaà iwuò nteì kàke mièke, Isidayeeribe bá kùù wuò kè kù nkari ku yembè tenkè. ⁸ Isidayeeribe wuò mmieke benitipòbè bèè yóó tieke be yembè tenkè bè nyenkú be kó tinaàmùntì mièke nke, kè dèe yie mbá wèè Isidayeeri kòo nte o yembè tenkè. ⁹ Mèè botí nku bá kùù naàmùnkù bo ntemè ku yembè tenkè.

¹⁰⁻¹¹ Mèmmè kè Tisododi kó besapàmbè Mada nè Tidisaa nè Okuda nè Midika nè Nòà kè bèe tūnne ti Yiè nKuyie ndo náké tì Mòyiisi kéyenke be cice tebí kó bedapàmbè. ¹² Sosefu bire Manansee kó ibí nyi bè do yenkemè kè be cicebè tenkè nkpaá ke tú be naàmùnkù kàke.

¹³ Isidayeeribe bo d̀̀ m̀̀nǹ̀ M̀̀abu biriku mièke kukó nSuditèè pèèmmè ke wetí Sedikoo, dènde ti Yiè nKuyie nduómmè Mòyiisi i nkuó nè ye ntannè kòo dè mbè t̀̀o.

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátírì
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 1 Jun 2022

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16